

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra psychologie

**(NE)NAPLNĚNOST POTŘEB V PARTNERSKÉM VZTAHU
V OBDOBÍ MLADÉ DOPĚLNOSTI**

**(UN)FULFILLED NEEDS IN LOVE RELATIONSHIPS IN YOUNG
ADULTHOOD**

Bakalářská diplomová práce

Autor: **Anita Brlicová**

Vedoucí práce: **PhDr. Jan Šmahaj, Ph.D.**

Olomouc

2022

ESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Místop ísežn prohlašuji, že jsem bakalá skou diplomovou práci na téma:
„(NE)NAPLN NOST POT EB V PARTNERSKÉM VZTAHU V OBDOBÍ MLADÉ DOSP LOSTI“
vypracovala samostatn pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem
všechny použité podklady a literaturu.

V dne

Podpis

POD KOVÁNÍ

Ráda bych podkovala svému vedoucímu PhDr. Šmahaj Jan, Ph.D. za odborné vedení bakalářské diplomové práce. Velmi si vážím zejména otevřeného přístupu, ochoty, cenných rad a doporučení.

Dále děkuji za spolupráci Mgr. Suché, Ph.D. za čas strávený konzultacemi a laskavý přístup.

Mé díky patří i respondentům, kteří se ochotně podíleli na samotném výzkumu, bez kterého by práce nevznikla.

OBSAH

OBSAH	7
ÚVOD	11
1 VYMEZENÍ A SPECIFIKA OBDOBÍ MLADÉ DOSPĚLOSTI	12
1.1 SPECIFIKA MLADÉ DOSPĚLOSTI	14
2 VYMEZENÍ MANŽELSTVÍ A PARTNERSTVÍ	15
2.1 PARTNERSKÝ VZTAH	15
2.2 MANŽELSKÝ VZTAH	16
3 VYMEZENÍ LÁSKY	17
3.1 ZAMILOVANOST A LÁSKA.....	17
3.1.1 <i>Tříkomponentová teorie lásky</i>	18
3.1.2 <i>Teorie barev lásky</i>	19
4 CITOVÁ VAZBA	20
4.1 VLIV CITOVÉ VAZBY	20
4.2 TYPY CITOVÉ VAZBY	21
4.2.1 <i>Bezpečná citová vazba</i>	21
4.2.2 <i>Úzkostná citová vazba</i>	21
4.2.3 <i>Vyhýbavá citová vazba</i>	22
4.2.4 <i>Úzkostná -vyhýbavá citová vazba</i>	22
5 VYBRANÁ POJETÍ FÁZÍ PARTNERSKÉHO VZTAHU	24
5.1 FÁZE VZTAHU DLE BRODYHO.....	24
5.2 FÁZE VZTAHU DLE PRAGEROVÉ	25
6 VÝZNAM KOMUNIKACE MEZI PARTNERY	26
6.1 INTERPERSONÁLNÍ KOMUNIKACE	26
6.2 SDOUČKOVÁNÍ	26
6.3 BĚŽNÁ KOMUNIKACE	27
6.4 EMOCIONÁLNÍ SLOŽKA KOMUNIKACE	27
7 VYBRANÉ POTŘEBY	28
7.1 POTŘEBA BEZPEČNOSTI	28
7.2 POTŘEBA SOUNÁLEŽITOSTI A BLÍZKOSTI	29
7.3 POTŘEBA ÚCTY.....	30
7.4 POTŘEBA SEBEREALIZACE.....	30
7.5 POTŘEBA SVOBODY	31

8	VYBRANÉ KOMPONENTY PODÍLEJÍCÍ SE NA PARTNERSKÉ SPOKOJENOSTI.....	32
8.1	D V RA.....	32
8.2	AUTENTICITA.....	33
8.3	EMPATIE.....	34
8.4	ZODPOVĚDNOST.....	35
8.5	ATRAKTIVITA.....	35
9	VYMEZENÍ VÝZKUMNÉHO PROBLÉMU.....	36
9.1	VÝZKUMNÉ CÍLE.....	36
9.2	HYPOTÉZY.....	38
10	DESIGN VÝZKUMU.....	40
10.1	TYP VÝZKUMU.....	40
10.2	PLÁN REALIZACE VÝZKUMU.....	40
10.3	ETICKÁ STRÁNKA VÝZKUMU.....	40
10.4	ŠKÁLY PARTNERSKÉ SPOKOJENOSTI.....	41
10.5	STRUKTURA POUŽITÉHO DOTAZNÍKU.....	43
10.5.1	Zjištění potřeb a jejich naplnění.....	43
10.5.2	Zjištění spokojenosti s partnerem.....	43
10.5.1	Zjištění spokojenosti ve vztahu.....	44
10.5.2	Zjištění typu citové vazby.....	44
10.5.3	Skladba použitých otázek.....	44
10.6	PRÁCE S DATY.....	45
10.6.1	Vyhodnocení dotazníku ECR, ECR-R.....	45
10.6.2	Rozložení výzkumného souboru dle citové vazby.....	46
11	POPIS VÝZKUMNÉHO SOUBORU.....	47
11.1	DROP-OUT ÚROVEŇ PŘI VYPLŇOVÁNÍ DOTAZNÍKU.....	48
11.2	ROZLOŽENÍ PLATNÝCH RESPONDENTŮ.....	49
11.2.1	Rozložení dle pohlaví a věkových skupin.....	49
11.2.2	Porovnání vku mezi partnery.....	51
11.2.3	Rozložení dle dosaženého vzdělání.....	52
11.2.4	Rozložení dle aktuální aktivity.....	53
11.2.5	Rozložení dle průměrné délky vztahu.....	54
12	PREZENTACE VÝSLEDKŮ.....	55
12.1	VÝSLEDKY STATISTICKÝCH TESTŮ VÝZKUMNÝCH HYPOTÉZ.....	57
12.1.1	Hypotéza H00.....	57
12.1.2	Hypotéza H7.....	58
12.1.3	Hypotéza H8.....	60
12.1.4	Hypotéza H9.....	62
12.1.5	Hypotéza H10A.....	64
12.1.6	Hypotéza H10B.....	66
12.1.7	Hypotéza H11.....	68
12.2	ANALÝZA DOSAŽENÝCH VÝSLEDKŮ.....	70

13	DISKUSE	75
14	ZÁV R	79
15	SOUHRN	81
16	POUŽITÉ ZDROJE	84
17	P ÍLOHY BAKALÁ SKÉ PRÁCE	92
17.1	P ÍLOHA . 1 ANOTACE BAKALÁ SKÉ PRÁCE.....	92
17.2	P ÍLOHA . 2 VÝZKUMNÝ DOTAZNÍK	94
17.3	P ÍLOHA . 3 VÝZKUMNÉ HYPOTÉZY V DETAILECH.....	103
17.3.1	<i>Kontrolní hypotézy</i>	103
17.3.2	<i>Výzkumné hypotézy</i>	109
17.4	P ÍLOHA . 4 VYHODNOCENÍ KONTROLNÍCH HYPOTÉZ	116
17.4.1	<i>Hypotéza H1</i>	116
17.4.2	<i>Hypotéza H2</i>	118
17.4.3	<i>Hypotéza H3</i>	120
17.4.4	<i>Hypotéza H4</i>	121
17.4.5	<i>Hypotéza H5</i>	123
17.4.6	<i>Hypotéza H6</i>	125
17.5	P ÍLOHA . 5 PODMÍNKY PRO MOŽNOST OTESTOVÁNÍ HYPOTÉZ	127
17.6	P ÍLOHA . 6 PRÁCE S DATY.....	129
17.6.1	<i>Kontrola duplicitních proband</i>	130
17.6.2	<i>Získaná data</i>	130
17.6.3	<i>P íprava dat pro jednotlivé hypotézy</i>	133
17.7	P ÍLOHA . 7 METODIKA VYHODNOCOVÁNÍ STATISTICKÝCH TEST	138
17.7.1	<i>Korela ní koeficient</i>	138
17.7.2	<i>p hodnota</i>	138
17.7.3	<i>Míra ú inků</i>	139
17.7.4	<i>Síla testu</i>	139
17.8	P ÍLOHA . 8 METODIKA VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU ECR.....	140
18	ZP TNÁ VAZBA RESPONDENT	145
19	SEZNAM OBRÁZK , TABULEK A GRAF	147
20	SEZNAM SYMBOL , INDEX A ZNA EK	149

ÚVOD

„V dobrých vztazích jsme nejlépe schopni být sami sebou.“ C. R. Rogers

Přirozeně si hledáme do svého života vhodného partnera i partnerku, se kterými nejlépe strávíme zbytek života. Kdo je pro koho ideální, je čistě subjektivní záležitostí, která se odvíjí zejména od nás samotných, toho, jak sebe vnímáme a jak dobře nám v životě jde.

Hlavním tématem práce je zjištění, zda respondenti ve věku mladé dospělosti dosáhli naplnění potřeb v probíhajícím partnerském vztahu. Zaměření na jedince v mladé dospělosti vnímám jako velmi přínosné z důvodu, že většina z nich se teprve hledá a přichází na to, jaký partner jim vyhovuje i ne. Kdy jindy, více než v tomto období, na základě zkušeností, přemýšlet nad tím, koho vedle sebe máme a s kým si přejeme strávit zbytek života.

Většina nedorozumění, která vznikají i ve vztazích, pramení ze způsobu komunikace, kterým spolu partneré interagují. Důležité je umět správně definovat své potřeby a sdílet je druhému tak, aby i pro něj byly srozumitelné.

Co je to partnerská spokojenost? Každý ji vnímá jinak, nikdo bude mít pocit štěstí a naplnění z něho, co druhý nikoliv. Štěstí je v rukou každého z nás. I když si klademe otázky, třeba proč jsme si zvolili konkrétního partnera i partnerku, kvůli němu mezi námi dochází k nepochopení, kdy právě v těchto situacích je důležité si uvědomit, že i tyto jsou součástí vztahu. Pokud oba chtějí, dá se tento vztah posílit a budovat, pokud ne, potom si můžeme klást otázku, z jakého důvodu právě náš vztah nevydržel. Partnerský vztah, který má šanci vydržet po zbytek našich životů, vzniká na základě důvěry, vzájemného respektu a opravdového přátelství, nicméně nejedná se o jediné podstatné složky, o které by měli partneré i ve vztahu aktivně pečovat.

Pokud tyto kritérií oba partneré dosáhli, tak přichází na řadu, jak k sobě mají postupovat ve vztahu. Celý vztah by měl být založen na takové důvěře mezi partnery, aby oba dokázali ocenit, obdivovat a vzhlížet ke svému protějšku. To je cesta, jak zvýšit šance, že tento vztah nebude jedním z mnoha dalších, které zažijeme. Pro jednodušší orientaci v textu bereme slovo partner, jako označení pro obě pohlaví.

Cílem této práce je zjistit spokojenost v partnerském vztahu u heterosexuálně orientovaných jedinců nacházejících se v období mladé dospělosti. Již samotné vyplnění výzkumného dotazníku by mohlo přinést respondentům možnost pozastavit se a zamyslet nad tím, koho vedle sebe mají a jak moc jsou doopravdy spokojeni, a zda jejich partner naplňuje jejich potřeby. Výzkumná část využívá relevantní metody zachycující spokojenost v partnerském vztahu, jejichž položky jsou modifikovány na potřeby jedince dnešní doby.

1 Vymezení a specifika období mladé dosp. losti

V této kapitole se zabýváme vymezením období mladé dosp. losti z různých aspektů a pohledů autorů na problematiku. Dále jsou vymezena specifika daného období a základní vývojové úkoly, které by měl jedinec splnit.

Mladou dosp. lost jako období vývoje člověka nelze jednoznačně ohraničit konkrétním věkem, jelikož se nemůžeme opírat o pevně stanovené vývojové mezníky, jako například v období dětství. Z pohledu praktického hlediska je možné uměle definovat období mladé dosp. losti na věkové rozpětí, nicméně ohledně konkrétních hranic v akademických kruzích nepanuje shoda.

Rozdílné pohledy odborníků pochopitelně nejsou překvapující, dospívání je individuální proces a spoívá ve stupni psychosociálního a psychosexuálního vývoje. Langmeier s Krejčíovou (2006) volí termín „mladá dosp. lost“ s ohraničením od 20 do 25 - 30 let věku a jedná se o období přechodu mezi adolescencí a plnou dosp. lostí. Švancara (1986) pak posouvá horní hranici dále k 30 - 32 let věku a Vágnerová (2007) uvádí horní hranici mladé dosp. losti až 35 let.

Nicméně pro potřeby výzkumu a definování cílové skupiny je nutné stanovit věkovou hranici. Rozpětí pro účast ve výzkumu je stanoveno s přihlédnutím k rozdělení vývoje lidského života dle Thorové (2015), která vymezila období mladé dosp. losti na 20 - 35 let. Zároveň považuje zmíněné období za poměrně dynamické, ve kterém člověk prochází postupně jedinečnou a mnohdy náročnou proměnou od nezralé, ke zralé osobnosti.

Kolem 30. roku dochází k přehodnocení priorit a zvážení, zda aktuální partnerský vztah je vyhovující, v běžném životě se setkáváme s případy, kdy po mnoha letech vztahy končí, pravděpodobně si hodnot. Mnohdy se pak stává, že si partneři po rozpadu vztahu velmi rychle najdou jiného partnera, se kterým budou spokojeni sdílet další etapy života (Pew Research Center, 2014).

Informativní pohled různých autorů na vývojové fáze dospívání v životě člověka nabízí **Obrázek 1-1**, kde lze pozorovat kromě obecného rozdělení i pohledy některých českých a zahraničních autorů. Číselnou osu reprezentují vybrané věkové hranice, které vyznačují přechody mezi jednotlivými definovanými vývojovými fázemi.

Pro vysvětlení a orientaci:

V rámci obecného rozdělení je mladá dosp. lost vymezena 20 – 35 let

Švancara vymezuje mladou dosp. lost 20 – 32 let a střední dosp. lost 30 – 48 let

1.1 Specifika mladé dosp losti

Na období mladé dosp losti m žeme pohlédnout z r zných hledisek, t eba podle známé teorie psychosexuálního vývoje ji Sigmund Freud adí do genitálního stádia, jenž je nejvyzrálejší vývojovou fází sexuality lov ka. V tomto období se rozvíjí vztahové chování, kdy vrcholem etapy je pohlavní spojení a harmonický citový vztah s partnerem (Thorová, 2015).

Arnett (2000) upozor uje na nevhodný termín ozna ení tohoto období a zavádí nový pojem do oblasti vývojové psychologie: „*emerging adulthood*“ v eském zn ní p ekládán jako „*vyno ující se dosp lost*“, kdy podobn jako Langmeier (2006) vymezil nejmladší ást dosp losti do 25. roku života zejména z dvodu, že jedinci v tomto v ku nejsou pevn zakotveni, stále jsou ve fázi, kdy dochází k up esn ní osobních cíl , v tšinou nejsou zcela ekonomicky nezávislí a bydlí stále s rodi i.

Jedinec v mladé dosp losti prochází mnoha zm nami, které lze rozd lit do dvou kategorií. V rámci první kategorie lze hovo it o zm n osobnosti a dále o zm n v socializa ním rozvoji (Vágnerová, 2007). Tém každý jedinec se t ší, až dosáhne zletilosti a bude si moci d lat, co chce, jenomže to s sebou nese i jistá úskalí, která si mnohdy ani neuv domuje (Dennis, 2017).

Jedna z velmi d ležitých zm n osobnosti je p ijetí zodpov dnosti za svá rozhodnutí a iny, které se vztahují nejen k sob , ale i k druhým. Dále zde hovo íme o schopnosti odložit své osobní pot eby, a když je to nutné, vzdát se i vlastního uspokojení. P i jednání by m l jedinec v námi výše vymezeném v ku um t dob e regulovat své emoce, což mnohdy m že být problém i pro starší dosp lé (Vágnerová, 2007).

Zárove by se m l mladý lov k vyrovnat s traumaty, která si odnáší z p edchozích období, odpoutat se od primární rodiny, tak aby mohl sv j pon kud nový a nezávislý vztah s rodi i harmonizovat. Pro zdravý osobní r st je nezbytné odpustit rodi m jejich chyby a situace selhání, ke kterým v pr b hu výchovy jedince došlo (Thorová, 2015).

2 Vymezení manželství a partnerství

Jak je již zmíněno v samotném názvu celé práce, výzkumnou skupinou jsou jedinci nacházející se v partnerském vztahu. Partnerským vztahem je myšlen romantický vztah dvou jedinců opačného pohlaví od randění až po svazek manželský. Z toho lze vyvodit, že jisté charakteristiky tohoto vztahu budou společné, rozdílné i však pochopitelně vnímají tuto problematiku mírně odlišně. Cílem této kapitoly je vymezit si pojmy a zorientovat se v současných definicích partnerského a manželského vztahu. Zaměříme se i na pohledy zahraničních odborníků zabývajících se následujícím tématem.

2.1 Partnerský vztah

Partnerským vztahem rozumíme poměr mezi dvěma jedinci majících k sobě jistý závazek a pociťují vzájemnou lásku, podporu, důvěru, intimitu a sexuální přitažlivost (Franiuk, 2002). Do partnerského vztahu by měli jednotlivci vstupovat zcela dobrovolně. Zároveň by pak mělo být vzájemné soužití s motivací zastupovat významnou roli v životě partnera (Lumen, n.d.). Historicky byla motivace pro utváření partnerských vztahů často jiná, obvykle mocenská i ekonomická, v dnešní době pro nás již téměř nedstavitelná (Možný, 2008).

U některých autorů se setkáváme s názorem, že partnerství není o pocitech, protože tyto mohou být vytvořeny v romantickém vztahu, jenž partnerskému vztahu předchází. V něm se pak posouvají oba partneři dále tím, že tyto city každodenně projevují svému protějšku a zároveň je umějí i přijmout. Jednodušeji lze myšlenku shrnout tak, že v romantickém vztahu se vzájemné pocity objevují, v partnerském se projevuje, jak silné a skutečné doopravdy jsou (Martin, 2015). Mezi základní znaky partnerství se dle Sternberga (1988) řadí:

1. sdílení přítomnosti
2. potěba otevřenosti
3. vzájemná důvěra a respekt
4. výlučnost
5. sdílení budoucnosti

Martin (2015) pohlíží na partnery jako na dvě stabilní, sebevdomé, starostlivé a spolehlivé bytosti, které na sobě nejsou závislé, nicméně i přesto dokážou péči o sebe a být tu jeden pro druhého. Nutno podotknout, že ne všichni zmíněnému pohledu rozumí úplně správně. V poradnách se pak často setkáváme s páry, kdy hlavním problémem je závislost jednoho z partnerů na druhé osobě. Další častý milník je, že zahrnout svého partnera láskou, vášní a pozorností, nemusí vždy znamenat štěstí pro toho druhého.

2.2 Manželský vztah

Možným vyústěním romantického vztahu je manželství, se kterým se setkáváme téměř ve všech kulturách. Vzniká na základě kulturního obvyklého a manželské smlouvy. Jedná se o svazek muže a ženy, který je legislativně ukotven normami dané země. Jedinci v něm jsou dána jistá práva a povinnosti, která za ním platit v momentě oddání. V naší kultuře existují dva způsoby uzavření manželství. První je občanský sátek, kdy prohlášení o uzavření sátku je provedeno orgánem státu, druhou možností je církevní sátek, který se uzavírá před orgánem registrované církve či náboženské společnosti. Podle Vágnerové (2007) se jedná o monogamní vztah, který byl po staletí rozvíjen zejména křesťanskými a židovskými tradicemi a jedná se o jednu z nejstarších institucí v dějinách vůbec. Tento svazek lze chápat jako rituál, kdy jedinci získávají novou sociální roli na základě zákonné dohody mezi sebou (Kaurová & Bhargavaová, 2016).

Nejčastějším motivem k uzavření manželství je zejména láska a touha jedince po bezpečném zázemí. Jedná se o vyústění vztahu a jeho jisté vlastnosti by tím neměly být dotčeny, ale nadále přetrvávat v tomto svazku. Mluvíme například o vzájemné důvěře, respektu, podpoře, ale i intimitě a sexuální přitažlivosti. Je jasné, že i tyto stránky partnerství budou lehce modifikovány, protože co se týče délky vztahu, manželé se znají déle. Je tudíž pochopitelné, že jisté prvky, jako je přitažlivost či zamilovanost, nejsou tak extrémní jako po prvním seznámení. Jistá změna je naprosto v pořádku a je nutno s ní počítat (Fatima & Ajmal, 2020). Není ale potřeba vnímat tento vývoj negativně, zvláště pokud například zamilovanost přejde do pravé hluboké lásky, o které se blíže zmíníme v další kapitole.

Pokud nedojde k uzavření sátku, dochází častěji k rozchodům (Franiuk, 2002), protože je snazší druhého opustit a je jen na dohodě mezi partnery, jak vyšetří péči o společné potomky, domácí mazlíčky či vyrovnání se s jistými vklady, které do vztahu byly zahrnuty, aniž by měl legislativně daná pravidla, která musí splnit. Pokud se však jeden rozhodne druhého opustit v manželství, je cesta složitější. Obě ztráty jsou psychicky velmi náročné a každý jedinec se s nimi vyrovnává různě dlouho.

3 Vymezení lásky

Láska je proces, na kterém je třeba se vzájemně podílet, pracovat s ní, vnímat ji kolem nás, jen tak ji můžeme skutečně zažít. V této kapitole se blíže obeznámíme s pojmy zamilovanost a láska, což jsou termíny, které jsou mnohdy běžnou populací mnohdy zaměňovány. Také zmíníme vybrané teorie zabývající se tématem lásky.

3.1 Zamilovanost a láska

Zamilovanost a láska jsou dvě velmi emocionálně prožívané komponenty, které by se měly v každém partnerském vztahu do jisté míry promítnout. Jedná se o fyzické i psychické okouzlení druhou osobou. Zamilovanost zpravidla trvá prvních 6 měsíců, nicméně někteří autoři uvádějí 9 měsíců, na které zdroje dokonce až 30 měsíců, což už je 2,5 roku (Abrams, 2020). Délka záleží na mnoha aspektech a je zcela individuální záležitostí. Pokud mají partneři například vztah na dálku, zamilovanost sice přetrvává déle, nicméně má to i svá úskalí, kdy hlavním z nich je náročnost jeho udržení.

Zamilovanost můžeme chápat jako vzplanutí citů vůči jiné osobě. Po vyprchání zamilovanosti nastávají dvě situace, jednou z nich je, že zamilovanost přeroste do lásky a postupně se z ní vybuduje zralá láska. Nastane-li druhá situace, kdy zamilovanost vymizí, tak vztah klidně přetrvává i nadále, třeba z důvodu zvyku, majetku či jiným záležitostem, nebo nevydrží a rozpadá se (Sternberg et al., 1988). Zejména u mladší generace můžeme pozorovat, že někteří jedinci po vyprchání zamilovanosti vztah ukončí a jdou ji hledat u někoho jiného. Dalo by se říci, že jsou výňimky hledající lásky. To vyplývá zejména z důvodu malé informovanosti populace o tom, že zamilovanost není to samé jako láska a ta má jisté fáze, které k budování vztahu patří (Hofmanová, 2021).

Typickými znaky lásky je silná citová vazba k milované osobě, doprovázena sexuální touhou. Jedná se o hlubší a intenzivně prožívaný svazek. Přichází až po určité době, kdy druhou osobu známe, není tedy výsledkem okouzlení, jak jsme se o ní zmínili u zamilovanosti. Výzkum Averill a Boothroyda (1977) zjistil, že lásku na první pohled prožije přibližně 50 % lidí, nicméně co se týká její délky, byla značně kratší ve srovnání s láskou vznikající postupně z přátelství. Pravou láskou rozumíme zejména to, kdy partnera už nevidíme přes „rozové brýle“, nicméně můžeme říct, že ho opravdu známe, přijímáme takového, jaký skutečně je a uvědomujeme si i jeho stinné stránky, kdy i přesto nadále k nám přetrvává pozitivní náklonnost (K. S. Pope, 1980).

Lásku lze vnímat jako jeden z nejintenzivnějších pocitů, který je i subjektivní záležitostí. Komponentu lásky nalezneme například v hierarchii lidských potřeb od Maslowa (2014) a tvoří jednu ze sociálních potřeb. V literatuře se setkáváme s mnoha pojetími lásky, kdy třeba Rubin (1973) na ni pohlíží jako na komponentu fyzické a emocionální závislosti, na kterou navazuje touhou starat se o partnera a dovršuje ji důvěrnou komunikací mezi nimi.

3.1.1 Tříkomponentová teorie lásky

Například Sternberg se svými kolegy (Sternberg et al., 1986) se snažil nalézt odpovědi na to, co způsobuje, že některá láska vydrží, zatímco jiná postupně zanikne. Jeho teorie se zakládá na třech komponentách, které láska obsahuje. Pro **intimitu** (*intimacy*) je charakteristické, že partneri pociťují blízkost, která se zvyšuje s délkou vztahu a zároveň by si měla být vzájemnou emoční podporou (Slamník, 2008). Druhou složkou je **váše** (*passion*), která nejvíce roste na začátku vztahu, je spojena s motivací, dochází v ní k velkému povzbuzení psychiky, později však mírně klesá. Z její silné intenzity lze usoudit, že je velmi nestabilní. Poslední komponentou je **závazek** (*commitment*), který prochází různými fázemi spojenými s vrcholy i pády vztahu, zároveň se však souasně zvyšuje jeho hloubka, kdy v zájmu partnera je tuto lásku udržet (Kratochvíl, 2000).

V návaznosti na Sternbergův model (1986) byli některými autory (například Mgr. Kukla, Univerzita Palackého v Olomouci, katedra psychologie) spatřován její nedostatek a jisté omezení vzhledem k nezohlednění roviny spirituality ve vztahu. Spirituality je zde myšlena porozumění mezi partnery v rovině filozofické, názorové i myšlenkové, ale také sdílené životní cíle a vize. Rovinu spirituality v dílech zabývajících se láskou lze najít u vícero autorů, například Fromm (1996), Lee (1976), Lewis (2013) a další. S tímto rozšířením lze mluvit o čtyřkomponentové teorii lásky.

3.1.2 Teorie barev lásky

Zajímavým pohledem na lásku také pispívá Lee (1976), který rozlišuje šest rovnocenných stylů a přirovnává je k paletě barev. Ty dělí na primární (*Éros*, *Storgé*, *Ludus*) a sekundární (*Manie*, *Pragma*, *Agapé*), které vznikají kombinací dvou komponent z první skupiny. Přiklání se právě k paletě, protože o lásce hovoří, že je stejně složitá, jako popsat kombinaci barev po jejím libovolném smíchání.

Éros (barva červená) je erotická láska, vyznačuje se romantikou, vášní, silným sexuálním obsahem, fyzickou atraktivitou, zdrazňuje ideál krásy.

Ludus (barva žlutá) je hravá láska, kde se jedná spíše o flirt a sexuální aktivitu, bez hlubších závazků a žárlivosti.

Storgé (barva modrá) rozumíme kamarádkou láskou, ta se vyvíjí pomalu, je založena zejména na důvěře, přátelství a porozumění, vyskytuje se zde méně intenzivní vášně.

Manie (oranžová barva) neboli volná láska vzniká kombinací **Éros** a **Ludus**, hovoříme o ní, že je žárlivá, intenzivní a vyznačuje se neustálou potřebou ujištění se.

Pragma (zelená barva) pro nás pragmatická láska, která vzniká spojením **Ludus** a **Storgé**, hovoříme o ní jako o realistické, výběr partnera závisí na racionální a praktické složce, je založená zejména na vzájemné spolupráci.

Agapé (fialová barva) vyjadřující altruistickou lásku, vzniká smísením **Éros** a **Storgé**, hovoříme o ní jako o bezpodmínečné, hluboké a velmi věčné. Partneři se zaměřují na péči o druhého. Jedná se o nejryzejší podobu lásky, kterou můžeme mít.

Zároveň bychom tu měli pro druhého být vždy, když nás potřebuje, nemyslet jednostranně, jen na to, co chci já, což by mohlo být považováno za jednu ze zásad dlouhodobého, perspektivního a šťastného vztahu (Demir & Tyra, 2019). A jak řekl Descartes: „Velikost lásky je závislá na velikosti překážek, jež jí nezbyvá než překonat.“

4 Citová vazba

ada studií se zabývá druhem citové vazby a jejím vlivem na partnerské vztahy, kde je opakovan prokazovaná souvislost, která se odráží i ve spokojenosti partner . Z aktuálních studií lze uvést Mohammadi et al. (2016), Pintado a Mendoza (2016), Vollmann et al. (2019) i Yahya et al. (2017). Styl citové vazby, ve které se jedinec nachází, se může v průběhu života měnit (Chopik et. al., 2019), nicméně nás zajímá aktuální stav respondenta. Každý z nás si nese jiné prožitky z dětství, dospívání i pozdějších let, které se promítají do našeho jednání, postupu, chápání druhých i rozhodování se v různých situacích. To vše se odráží i na samotném výběru a spokojenosti se stávajícím partnerem. Cílem kapitoly je seznámit čtenáře se základní problematikou a určit typ citové vazby.

Citová vazba byla definována českým psychiatrem a psychoanalytikem Bowlbym v roce 1969, v českém překladu se setkáváme s pojmem *trvalé emocionální pouto*. Jedná se o potřebu vyhledávat a udržovat blízký vztah s určitou osobou. Zmíněné pouto je vytvářeno zejména v náročnějších situacích doprovázené stresem (Kulíšek, 2000). Jeho koncept byl rozšířen Ainsworthovou (Hazan & Shaver, 1987), která se zaměřila na vztah mezi dítětem a primární pečující osobou, šlo o zkoumání rané citové vazby.

Ještě, že se Bowlby a Ainsworthová zmínili o roli citové vazby v dospělosti, nebyla nikdy předmětem jejich zkoumání. O další rozvoj teorie se zasloužili Hazanová a Shaver (1987), kteří rozšířili dosavadní poznatky, a ty aplikovaly na romantické vztahy v dospělosti. Styl citové vazby je silným prediktorem v partnerském vztahu.

4.1 Vliv citové vazby

Vliv typu citové vazby na kvalitu partnerských vztahů popsali Hazan a Shaver již v roce 1987 v návaznosti na Mary Ainsworthovou a její výzkum citové vazby v dětství. Hazan a Shaver (1987) popsali podstatné rozdíly ve výpovědích jedinců při popisu svých partnerských vztahů právě v závislosti na typu citové vazby, který se u nich projevoval.

4.2 Typy citové vazby

P vodní koncept citové vazby Bowlbyho a Ainsworthové pracuje se třemi styly – jistý, vyhýbavý a úzkostný-ambivaletní styl. Se zmíněným rozdělením pracovali i Hazan a Shaver. O pár let později Kim Bartholomew, v roce 1990, představil tyto tři typy citové vazby – v originále *Secure*, *Preoccupied*, *Dismissing-Avoidant* a *Fearful-Avoidant*, v závislosti na skóru ve dvou dimenzích. První dimenze zjišťuje, jak vnímá jedinec sám sebe a zná se jako **úzkostná** dimenze. Druhá dimenze zjišťuje, jak jedinec vnímá ostatní a zná se jako **vyhýbavá** dimenze (Domingue & Mollen, 2009). Každý jedinec spadá do jedné ze čtyř zmíněných typů, v českém překladu se citové vazby popisují jako *Bezpečná*, *Úzkostná*, *Vyhýbavá* a *Úzkostně-vyhýbavá* (Manson, 2017).

4.2.1 Bezpečná citová vazba

Jedinci skórující nízko v obou dimenzích (Domingue & Mollen, 2009).

Vyznačují se snadným projevením zájmu a náklonosti, dívají se blízkým osobám, a i oni sami pro sobě v rozhodnutí. Jedinci s bezpečnou citovou vazbou nemají problém zvládat stav, kdy nejsou součástí partnerského vztahu a pokud se ve vztahu nacházejí, tak se dobře vyrovnávají s různými problémy, které mohou nastávat. Z hlediska kvality a spokojenosti ve vztahu se jedná o nejlepší partnery (Manson, 2017).

4.2.2 Úzkostná citová vazba

Jedinci skórující vysoko v dimenzi úzkostné a nízko v dimenzi vyhýbavé (Domingue & Mollen, 2009).

Pro jedince s úzkostnou citovou vazbou bývají vztahy zdrojem stresu a napětí, který odbourávají požadavkem na neustálé projevení a potvrzení náklonosti. Mají problém sdílet i v ty nejbližší, mnohdy se chovají iracionálně. Často cítí z druhých chladnost a bezcitnost, jedná se mnohdy o jejich subjektivní pocit, který pramení z jejich přehnaného emocionálního projevu. Špatně zvládají stav, kdy v partnerském vztahu nejsou a často končí v nezdravých partnerských vztazích (Manson, 2017).

4.2.3 Vyhýbavá citová vazba

Jedinci skórující nízko v dimenzi úzkostné a vysoko v dimenzi vyhýbavé (Domingue & Mollen, 2009).

ast ji se vyskytuje u mužů než u žen. Představitelé vyhýbavé citové vazby se vyznačují nezávislostí, jejímž projevem je orientovanost na sebe samu. Tito jedinci mají problém s intimitou a závazky. V běžném životě si stěžují na nedostatek osobního prostoru. Pokud se již ve vztahu nacházejí, vytváří si plán, jak se z něj v případě potřeby dostat. (Manson, 2017).

4.2.4 Úzkostná-vyhýbavá citová vazba

Jedinci skórující vysoko v obou dimenzích (Domingue & Mollen, 2009).

Jedná se o spojení špatných rysů úzkostné a vyhýbavé citové vazby. Jedinci jsou často trpí strachem z intimity a závazků, a navíc mají problém s důvěrou a brání se pokusům o přiblížení, pramenící z emocionálních problémů. Následkem je potom osamělost a život bez partnera, nebo vstup do nefunkčního vztahu. Zmíněný typ vazby je v populaci zastoupen nejméně, obvykle se jedná o následek zneužívání či zanedbávání péče v dětství (Manson, 2017).

Výše popsané efektivně prezentuje anglický model ze studie Domingue a Mollen (2009), jehož český překlad nabízí *Tabulka 4-1*:

Tabulka 4-1 Rozdělení a charakteristika citových vazeb (Domingue & Mollen, 2009)

Vnímání sebe sama (úzkostná dimenze)	
pozitivní vnímání sebe	negativní vnímání sebe sama
<p style="text-align: center;">Jistá citová vazba</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímání sebe sama jako schopného jedince hodného lásky - vysoké sebevdomí (díky kladným sociálním vztahům) - vysoká míra sebevědomí (spokojenost sám se sebou) - jistota v sociálních situacích - vnímání druhých jako starostlivé a d v ryhodné - cíl ve vztahu: vzájemná závislost (reciproční altruismus) - očekávání pozitivní reakce partnera a hledání podpory od partnera - střední blízkost partnera a útchy, kterou nabízí 	<p style="text-align: center;">Úzkostná citová vazba</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímání sebe jako neschopného a nehodného lásky - nízké sebevdomí (proměnlivé na základě názorů ostatních) - vnímání druhých jako starostlivé a d v ryhodné - cíl ve vztahu: blízkost, spojení - závislost na vztazích, mimo vztah pocity ztracenosti, zahlcení - vysoká blízkost partnera a útchy, kterou nabízí
<p style="text-align: center;">Vyhýbavá citová vazba</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímání sebe sama jako schopného jedince hodného lásky - vysoké sebevdomí (díky profesi a autonomii) - vnímání druhých jako vzdálených a nezájímavých - cíl ve vztahu: zůstane sám, udržet si autonomii - vztah vnímán jako podružný - nízká blízkost partnera a útchy, kterou nabízí 	<p style="text-align: center;">Úzkostná vyhýbavá citová vazba</p> <ul style="list-style-type: none"> - vnímání sebe jako neschopného a nehodného lásky - nízké sebevdomí (proměnlivé na základě názorů ostatních) - vnímání druhých jako odmítavých, vzdálených, nezájímavých - konflikt mezi potřebou intimity a uznání od partnera versus strach z odmítnutí - vysoká blízkost partnera a útchy, kterou nabízí
pozitivní vnímání druhých	negativní vnímání druhých
Vnímání druhých (vyhýbavá dimenze)	

5 Vybraná pojetí fází partnerského vztahu

Většina lidí se nechává volně unášet proudem vztahu, ve kterém aktuálně setrvávají. Partnerství je výjimečným a nenahraditelným vztahem, čímž se odlišuje od ostatních mezilidských vztahů. Zde uvedeme dva pohledy na problematiku.

5.1 Fáze vztahu dle Brodyho

Brody et. al. (2016) navazuje na Knappův model pětifází partnerského vztahu. V originále se jedná o *initiating*, *experimenting*, *intensifying*, *integrating* a *bonding*. Volným překladem pak český ekvivalent fáze *počáteční*, *poznávací*, *formovací*, *integrační* a *stabilizační*.

Initiating – *počáteční fáze* je velmi krátká, jedná se o prvotní kontakt zahrnující seznámení. Vyznačuje se potěbou zanechat dobrý dojem, což často vede ke snaze se uvést v lepší světlo, než má, že odpovídat realitě. Hlavní roli hraje vzhled, charisma, sympatie. V této fázi je typický nepřesný úsudek, který si potenciální partneři o sobě udělají (Communication theory, 2014).

Experimenting – *poznávací fáze* se vyznačuje dominantní snahou poznat svůj protějšek. Poznání na úrovni charakteru, povahy i názorů ale i společných zájmů a vyhodnocení, zda potenciální partner skutečně potenciál má. Jedná se o mezník, který často znamená konec počinajícího vztahu pro rozdílnou úroveň zájmů, neshodu i absenci společných témat (Communication theory, 2014).

Intensifying – *formovací fáze*, ve které dochází především k zesílení vztahu a uvolnění formální atmosféry. Partneři odhalují jeden druhému své osobní informace a vyhodnocují reakce, se kterými je jejich protějšek připjatím. Existuje již vzájemná touha pracovat na vztahu a jeho zpevnění, například zvýšením množství společného tráveného času, společné romantické chvíle i vyjádřením závazků. V této fázi se již jedinci cítí jako součást partnerské dvojice a lze mluvit o dvojici jako o páru (Communication theory, 2014).

Integrating – *integrační fáze* je volným plynutím vztahu, kde pár pokračuje v prohlubování vztahu, zvyšování úrovně intimity a možnosti vzniku lásky (o lásce blíže v kapitole 3.1) (Communication theory, 2014).

Bonding – *stabilizační* je v Knappově modelu poslední fáze utváření vztahu, kromě pokračujících prvků fáze předchozí, spoívá v oficiálním informování (i potvrzení dohadů) okolí o existenci partnerského vztahu, a také snahou o pozitivní přijetí vzniklého partnerského vztahu sociálním prostředím obou jedinců (Communication theory, 2014).

Uvedený model p ti fází partnerského vztahu není definován na časové intervaly, nicméně konec druhé fáze – *fáze poznávací*, kdy ještě nelze mluvit o utvořeném partnerském vztahu, lze propojit s koncem psychologické fáze zamilovanosti (blíže v kapitole 3.1) (Communication theory, 2014).

5.2 Fáze vztahu dle Pragerové

V každém vztahu je třeba dosažení intimity. Pragerová (2013) o ní hovoří jako o interakci mezi dvěma jedinci, kteří si p inášejí porozumění a sdílejí spolu pozitivní obsahy. Intimitu dosáhneme sebe-odhalením (*self-disclosure*), kdy sdílujeme druhému naše p esvědění, tajné informace o sobě a svém soukromí, zároveň projevujeme emoce vůči partnerovi, kdy vše je založené na vzájemné důvěře. Pokud dochází k pozornému naslouchání, porozumění a opravdovému p ijetí, dojde k pozitivnímu vyjádření citů. Intimita by měla být vyvažována autonomií jedince, pokud silně p evažuje jedna z komponent, jedná se o velké riziko pro vztah. P ipe evaze intimity nedává druhý dostatek prostoru partnerovi na osobní rozvoj a jeho zájmy. V dnešní době spíše globálně mluvíme o nárůstu osobní autonomie, kdy jedinec není schopen p ijmout fakt, že je součástí vztahu i rodiny a neustále touží po nezávislosti, která vede ke snížené ochotě vztah udržet (Pragerová, 2013).

Z počátku vztahu dva lidé prožívají *období romantické lásky* i jednodušeji zeno zamilovanost, která obvykle trvá 6-9 měsíců a vyznačuje se vzrušením a fyzickou touhou. Iasto se setkáváme s neodborným popisem tohoto stavu, kdy jedinci poci ují motýlky v b iše, chtějí by s druhým být nejraději poád. Jedná se o naplnění milostné touhy, která však k udržení vztahu nestačí (Pragerová, 2013).

Další fází je *období zájmu a poznávání*, která má svůj čas a nelze ji uschat. Zároveň oba partne i m li být skutečně sami sebou, nesnažit se být takový, jak by chtěl ten druhý, což může být pro některé jedince velmi problematické, zvláště pokud stále setrvávají ve fázi zamilovanosti. Nutno si uvědomit, že pokud s někým chceme strávit zbytek života, dříve i později stejně poznáme, jací doopravdy jsme.

Toutí fází je *období napětí a opadávání iluzí*, kdy lze říci, že partnera skutečně známe. Dochází k opadávání r ůžových brýlí, již nemáme před sebou vysněného a idealizovaného partnera, ale stojíme před tím skutečným, proto bývá zkouškou, zda vztah vydrží a p eklene se do poslední fáze *stabilního realistického období*, i se rozpadne (Pragerová, 2013).

V poslední čtvrté fázi dochází k *pozitivnímu oceňování a p ijetí partnera*. Pro ještě pevnější vztah je dobré, aby každý jedinec znal dobře sebe a své potřeby, to zajistí lepší vzájemné vycházení obou partnerů (Pragerová, 2013).

6 Význam komunikace mezi partnery

Komunikace tvoří nedílnou součást našich každodenních aktivit, využíváme ji ke sdělování informací, prožitků, postojů, zkušeností. Ne každý si ve shonu denních povinností uvědomuje, že dorozumívání tvoří jeden z klíčových aspektů spokojenosti a je základem úspěšného vztahu. V této kapitole se blíže seznámíme s pojetím této komponenty z pohledu významných autorů a psychologů, kteří zmíní základní zásady sdělování, které slouží zejména k předjetí nedorozumění, krizí a hádek, jež mohou v některých případech vyústit v rozchod či rozvod.

6.1 Interpersonální komunikace

Interpersonální komunikaci chápeme jako přijímání i vysílání sdělení dvou či více lidí, a už verbální i neverbální. Mezi základní komunikační dovednosti řadíme mnohé, například prezentování sebe sama, umění sdělovat a získávat informace, schopnost komunikovat ve skupině a vést ji, mediální gramotnost a v neposlední řadě nesmíme opomenout také navazování přátelských i mileneckých vztahů (DeVito, 2008).

Prostřednictvím komunikace si partneři hledají rovnováhu mezi potřebou mírou svobody, nutnou k zachování jisté autenticity, láskou a spoluprací, bez které se vztah neobejde. Komunikace slouží zejména ke sdělování, jak pozitivních prožitků, tak i starostí a problémů, která k životu patří (Praško, 2005).

6.2 Sdělování

Akoliv je komunikace každodenní záležitostí, častým problémem jsou nedorozumění, kdy se myšlenka sdělení liší od toho, jak si ji příjemce vyloží. Příčinou lze hledat v nejasné interpretaci, možnostech vícenásobného vyložení významu, zkrácením pro efekt zajímavosti a spousty dalších (Edwards et al., 2016).

Tomu všemu lze zabránit včasnou prevencí, která obsahuje několik bodů jako je *otevřenost a autentičnost komunikace*, kdy jedinec sděluje skutečně to, co si myslí a u toho příjemci poskytuje své opravdové pocity. Na ni plynule navazuje *jasnost*, kterou myslíme, čím přesněji druhému poskytneme sdělení, tím lépe nám porozumí. Dále by si měli jedinci dávat pozor, aby dodrželi *přímý vztah sdělení ke skutečnosti*, tím rozumíme vyhnout se zevšeobecnování, přehánění skutečné události a přehánění slovy, jako „vždycky, nikdy, stále, ...“

Doporučuje se také nepropisovat úmysl, v tšinou totiž netušíme, jaký skutečný záměr náš protějšek má, proto je zcela nevhodné jej napadat za něco, co myslel jinak, než jak jsme si vyložili (Kratochvíl, 2009). V nezralých partnerských vztazích se často objevují nezralé formy sdělení, které jsou doprovázeny vyšší agresivitou, výtkami, mlčením, vyhýbáním si dokonce manipulací. Naopak ve vztazích zralých převládá pozitivní posilování, domlouvání se a nutné nalézání kompromisu. Dále by si partneři měli dokázat pevnost, být s laskavostí, vymezit hranice (Praško, 2005). Měli bychom umět sdílet pozitivní emoce a snažit se porozumět svému druhému.

6.3 Běžná komunikace

Běžná (denní) komunikace mezi partnery slouží zejména ke sdělování prožitků dne, o které se druhý upřímně zajímá. Dialog se vyznačuje vzájemnou konverzací, kde mají oba partneři hlubší zájem o svůj protějšek, jehož cílem je porozumění a empatické přijetí druhého (DeVito, 2008). Pokud z hlasu cítíme, že náš protějšek žádá o radu a pomoc, naší snahou má být problém co nejvíce pochopit a vytvořit bezpečné prostředí, kde poskytneme druhému podporu. Základním problémem mnoha dnešních párů je, že běžnou komunikaci mezi sebou upozorují (starost o děti, kariéru a zájmy). Komunikaci by měl pár v novat dostatečné množství času a prostoru k vyjádření všech svých potřeb. Základem úspěšného sdělení je ujasnit si, jaké potřeby máme a co od druhého vyžadujeme. Z hlediska času, je potřeba pro sdělení zvolit vhodnou chvíli, i přesunout debatu na jiný den (Psychalive, 2013).

Podle Tannenové (1990) muži méně naslouchají a více hovoří o tématech, kterým rozumí, aby projeví odborné znalosti, zatímco ženy více využívají naslouchání ve snaze navázat spojení a vybudovat bližší vztah. V soudobé literatuře se ukazuje, že tento pohled je již přezítý. Tradiční koncept (Možný, 2008), kdy manžel plnil roli živitele rodiny a manželka v novala svůj zápas o manžela, domácnost a potomky je dnes překonaný, a o úkoly by se měli partneři ve spokojeném životě rovnomrně dílit (Oláh & Kotowksa, 2018).

6.4 Emocionální složka komunikace

Ke komunikaci patří i její neverbální vyjádření. Při mluvení zapojujeme mimické svaly, využíváme gest, výraz ve tváři, pohyb celého těla. Podstatou je ujištění, že náš protějšek přijímá naše signály těla a tónem i se stejným zámerem, který jsme mu chtěli předat. Partneři by měli být bystří v přijímání prožívaných emocí, které během konverzace vyvstávají, tím dojde k získání vzájemné vazby, zda gesta i tónem i byl přijat se stejným zámerem, jako byl vyslán. Pokud k nepochopení přeci jen dojde, je třeba si chybu přiznat a s ní dále pracovat. Jakákoliv změna totiž přispívá k oživení a růstu celého vztahu (Segal, 2015).

7 Vybrané potřeby

Jak již z názvu můžeme vyvodit, slovo potřeba v sobě nese něco, co je pro daného člověka důležité. Mnohdy se však ve vztazích na potřeby našeho protějšku zapomíná. Netvrdím tím, že jde o záporné sobectví, spíše je nutné si uvědomit, že každý z nás má jisté potřeby, které musí být naplněny, aby se mohl ve vztahu cítit šťastně. Partneři by je měli umět jasně vyjádřit a snažit se je vzájemně naplnit. V této kapitole se zaměříme na potřeby z pohledu partnerského vztahu.

K základním životním potřebám přidáme, s odkazem na vzestupné schéma dle nejpoužívanější hierarchie Maslowa (2020), tělesné a fyziologické potřeby, potřebu bezpečí a jistoty, potřebu lásky a sounáležitosti, potřebu uznání a úcty a konečně potřebu seberealizace. Všechny uvedené potřeby mohou úzce souviset s partnerskými svazky, jež si v životě vytváříme. Fungování vztahů tedy přímo ovlivňuje naše životy, jejich kvalitu a spokojenost na samotné fyziologické úrovni.

7.1 Potřeba bezpečí

Jedná se o naprosto základní potřebu, jež je instinktivně dána a provází nás od vzniku samotného lidstva. Její funkcí je zajistit nám přežití, nicméně můžeme o všech vztazích mezi lidmi s klidem říct, že jsou opravdu bezpečné?

Pojem bezpečí se zdaleka nespojuje pouze s fyzickým násilím, a už ve formě fyzického nátlaku či psychickým ohrožování a vydíráním, případně až možným ublížením. Jedná se o komplex více aspektů. Prvním aspektem uveďme samotné fyzické bezpečí, které nastává, pokud člověk může prohlásit následující výroky (Arends, 2019):

- Můj partner mi fyzicky neublíží ani nevyužívá své tělo k zastrašení či uspokojení svých vlastních potřeb
- Pokud se můj partner nečekaně dotkne, má reakce není úskok, ale příjemný pocit
- Pokud se chci fyzicky přiblížit (obejmout, pohlídat) k partnerovi, nesetkám se s odmítnutím

Jako druhý aspekt bezpečí lze uvést konzistenci, myšlenou zejména v reakcích partnera, které lze očekávat. Partner by měl vždy mít dobrou představu o tom, jak bude jejich protějšek reagovat na různé situace, ve kterých se mohou ocitnout. Obzvláště důležité je to například při hádkách, kdy pro absenci konzistence v reakcích může být probuzen strach z eskalování situace, jejímž následkem může dojít například k fyzickému násilí. Konzistenci lze aplikovat i na další krizové a pro pár náročné situace, jako jsou zdravotní, ekonomické i profesní problémy, se kterými ve vztahu nutno počítat. Pokud partner nemůže očekávat konkrétní reakci, může být nejistý, nervózní, a tedy necítit se bezpečně (Arends, 2019).

Tetím aspektem pocitu bezpečí je autenticita a otevřenost, tedy svoboda být skutečně sám sebou. Ilov k se nemůže nikdy plně cítit v bezpečí, pokud má obavu být sám sebou a dává přednost předstírání být někým jiným, aby byl druhým přijat. S tím též souvisí volnost bez obav vyjádřit své myšlenky a názory, i když nemusí být mnohdy protějšku příjemné. Uplněně otevřený vztah má své temné dny, ale rozhodně nic neskrývá, tudíž partner i ví, co očekávat a s čím mohou počítat (Arends, 2019).

Dalším stěžejním prvkem pocitu bezpečí je zranitelnost, konkrétně svoboda dát najevo svou citlivost, strach nebo nejistotu bez obav, že by se tyto staly předmetem posměchu a ponížení. Naopak by měl být pro druhého impulzem, jenž vyvolá pochopení a zajistí tak patřičnou oporu. Na závěr pak přijetí, tedy mít oprávněný pocit, že je Vám nasloucháno, jste pro druhého hodnotní a cenění. Nejste pod tlakem se zmnit k obrazu nako jiného i porovnávání s někým jiným. Nám ty na sebe zlepšení přicházejí v respektu a upřímnosti, nikoliv jako kritika (Arends, 2019).

7.2 Potřeba sounáležitosti a blízkosti

Sounáležitost a blízkost nás provází celým životem, každý chce někde patřit, mít někoho, na koho se může spolehnout a obrátit, a už se jedná o radostnou i náročnější situaci.

Z evolučního hlediska jsme vedeni ke spolupráci, a tvoření skupin i partnerství, nejen z důvodů přežití a zachování rodu, ale i výhodám s ním spojené, jako například obživa, ochrana, reprodukce i starost o potomky. Tyto motivy se v nás manifestují již v útlém dětství, kdy děti ve věku třináct až osmnáct měsíců začínají projevovat tendence pomáhajícího chování. Během dospívání pak tvoříme skupiny s vrstevníky, utváříme si vlastní i sociální identitu a vyvíjíme se jako individuální jedinci v rámci skupiny (Allen, 2019).

Dalším krokem je tvorba romantických dvojic vzhledem k touze po intimitě a sounáležitosti. Hledáme si partnery, se kterými bychom naplnili tuto potřebu. Neúspěchy v tomto ohledu nás negativně ovlivňují. Selhávání při nacházení partnera může vést k úbytku sebevědomí, někdy až k pochybnostem o nás samotných a, případně k postupnému snižování nároků, a ve snaze být někomu blízko, se přibližujeme nesprávně osobám. Naopak úspěchy nám umožňují se plně rozvinout a naplňovat svůj potenciál (Allen, 2019).

7.3 Potřeba úcty

Již od malička se děti vedou k tomu, aby uměly ocenit nejen sebe, ale i druhé. Ke spokojenému vztahu patří i schopnost umět vyzdvihnout kvality druhého, umět jej patřičně ocenit za to, v čem vyniká. Může se to zdát jako naprosto jednoduchý úkol, nicméně lidé jsou společností naučeni zdrazňovat nedostatky druhých a tím poukazovat na své lepší dovednosti, a kvůli tomu tak mnohdy vůbec nemusí být (Vrabel, 2019).

Respekt vůči nám i našim vlastním sobě samým je další z potřeb, kterou se v životě snažíme naplnit a je jeden ze základů každého zdravého partnerského vztahu. V domění, že naše myšlenky, pocity a hodnota člověka jsou vnímány a respektovány, je důležité pro každého z nás, obzvláště ze strany zvoleného partnera a hraje výraznou roli v interpersonální dynamice například v různých oblastech života (Vrabel, 2019).

Respekt mezi partnery je opakovaně prokazován jako výrazný aspekt kvality partnerských vztahů i manželství a zásadně ovlivňuje závazek obou partnerů. Respekt k sobě samému však nesmí přerost v narcismus, který má naopak prokazatelně negativní vliv na spokojenost partnerského vztahu a naplňování hodnot s ním souvisejících (Vrabel, 2019).

7.4 Potřeba seberealizace

Čím se vlastně vyznačuje jedinec, který seberealizace dosáhl? Ve vztahu plní jednu z důležitých funkcí, jedinci by měli usilovně pracovat na sobě tak, aby mohli obohacovat vzájemně svůj protějšek, čímž se jejich vztah ještě více upevní.

Mezi typické vlastnosti seberealizujícího se jedince patří tvořivost a smysl pro humor. Tito lidé umějí vnímat svět kolem sebe objektivně a lépe snášejí nejistotu a tlak okolí. Drží se v menších skupinách přátel, kde jsou jejich vztahy hluboké a uspokojivé. Při výskytu problému se soustředí na jeho vyřešení, což se může zdát zřejmé, ale lidé se často soustředí sami na sebe. Důležitým aspektem ve vztahu je, že jedinec umí nejen přijmout zodpovědnost za sebe a své blízké, ale i za druhé v okolí. V širším pojetí mu záleží na celkovém prospěchu lidstva (Ben-Ze'ev, 2019).

K seberealizaci sm uje jisté chování, kdy jedinec naslouchá vlastním pocit m a nepodléhá názor m v tšiny i autority. Tito lidé jsou otev ení novým zkušenostem, jsou poctiví sami k sob , usilovn pracují na svých cílech a jdou si za nimi. Zajímavé je také jejich prožívání, kdy se pln a soust ed n umí pono it do probíhající události. Pokud se dostanou do situace, kdy je v tšina proti jejich názoru, nenechají se tím vyvést a jsou p ipraveni nesouhlas nést (Ben-Ze'ev, 2019).

Dle dotazníkového šet ení *Procrastinatory Cognitions Inventory* (PCI) lze íct, že lidé trpící prokrastinací mají velmi nízkou úrove seberealizace (Flett et al., 2012).

7.5 Pot eba svobody

N které jedince m že provázet pocit, že ve vztahu by nem li dostatek svobody, a z stávají proto rad ji sami. N které vztahy kon í z d vodu, že jeden z partner m l nedostatek svobody, nebo naopak pozornosti druhého. Co vlastn m žeme ud lat, abychom tuto pot ebu zdrav vyvážili? Vztah má náš život obohatit, ne nás o n j obrat.

Jak již bylo zmín no v kapitole 4.2, každý z nás má ur itou citovou vazbu. Studie typu citové vazby jedinc pomocí dotazníku ECR (*Experiences in Close Relationships*) tvrdí, že pokud má jeden z partner jinou než jistou vazbu, nebude pár ve vztahu tolik š astný, nicmén nejh e se se svobodou vyrovnávají jedinci s vazbou úzkostnou. U jedinc s úzkostnou vazbou p etrvává pocit, že je druhý z dvojice nemá dostate n rád a nev nuje jim pat i nou pozornost, jak by oni sami pot ebovali, proto je d ležité, aby si partne i um li sd lit, kolik asu cht jí trávit s druhým a snažili se uspokojit své p edstavy (Domingue & Mollen, 2009).

Ke svobod pat í nechat druhého, aby naplnil sv j život tím, co je pro n j d ležité. U n koho to m že být vzd lání, u jiného práce i t eba zájmy, a být mu u toho skute nou oporou. Pokud se jedná o t eba vzd lání i práci, i p esto, že náš partner zrovna nemá totožnou životní nápl , stále m že být u toho s námi (Hogan et al., 2021).

Dobré je za ít optáním, jak m že být doty nému nápomocen, i vyjád it podporu a motivovat druhého ke spln ní cíle. Co se tý e t eba zájm , je vždy dobré, aby partne i m li i ten společ ný, který mohou realizovat společ n . Individuálních aktivit by m l jedinec mít tolik, aby si našel klid a as i na sv j prot jšek. Dostate né napln ní této pot eby se ukáže, když se oba partne i na sebe vzájemn t ší a jsou vd ní, že spolu mohou trávit as (Hogan et al., 2021).

8 Vybrané komponenty podílející se na partnerské spokojenosti

Aspekt podílejících se na spokojenosti ve vztahu je nep eberné množství. Vše se odvíjí od výchovy našimi rodi i, p edešlých zkušeností, hodnotách i mín ní o sob samém. Pozitivní vliv rodi (výchova, zázemí, projevy lásky) byl prokázán například studií Meng Xia (Rutkowski, 2018), který na vzorku 974 proband ve v ku 18 – 21 let prokázal souvislost mezi spokojeným partnerským vztahem proband a pozitivním hodnocením vlastního d tství z pohledu vztahu k rodi m, jejich pé e, výchovy a zázemí, které b hem d tství a dospívání rodi e dop ály (Rutkowski, 2018).

Navíc, spokojenost je ist subjektivní záležitostí, z ehož lze logicky odvodit, že každého ve vztahu t ší n co jiného. V této kapitole se blíže podíváme na aspekty, které ovliv ují dlouhodobou spokojenost, ímž zásadn p íspívají k dlouholetému udržení š astného vztahu.

8.1 D v ra

Vzájemnou d v ru lze definovat jako v domí, že žádná z dot ených stran nevyužije zranitelnost druhé a zároveň je zdrojem p esv d ení, že partner má pozitivní postoj ke svému prot jšku. I p esto, že v tšina za ínajících vztah má dobrý základ d v ry k druhému, je t eba ji neustále prohlubovat a nebrat ji jako samoz ejmost. ím více poroste, tím i partne i si budou bližší a budou mít t sn jší vztah. Pomocí d v ry totiž budujeme intimitu, která vyvolává pocit vzájemné blízkosti a v tší porozum ní díky hlubším znalostem o druhém. D v ru lze chápat z mnoha pohled , pro ú el naší práce se na ni zam íme z hlediska blízkých vztah (Campbell & Stanton, 2015).

Obecn lze vnímat d v ru jako jistotu, že se m žeme na partnera spolehnout bez ohledu na složitost i nep íjemnost situace, a m žeme mu sd lovat jakkoliv osobní informace beze strachu, že by je zneužil a zklamal nás. Zároveň jsme si v domí, že nám pom že a podrží nás, což lze pozorovat i v intimit a závazku samotném (Rijt & Buskens, 2006).

Z užšího pohledu o d v e mezi partnery hovo íme tehdy, kdy je chování druhého konzistentní, ímž máme na mysli zejména stabilitu, p edvídatelnost a up ímnost v jednání prot jšku k nám i okolí. Zároveň by náš prot jšek m l být spolehlivý a ochotn se starat o druhého (Slam ník & Hurychová, 2010).

8.2 Autenticita

Autentickým se lov k mnohdy stává až ve sv tle tragických událostí, a už se jedná o zdravotní omezení, t žkou diagnózu, ztrátu blízkého i ztráty st echy nad hlavou. Teprve takové události se asto stávají spoušt i, kdy lov k za ne skute n žít tak, jak si vnitru p ál, zejména z d vodu, že za ne vnímat sv t kolem sebe novým zp sobem. Cílem každého z nás by m lo být dosažení vlastní autenticity, aniž by bylo nutné prožít podobnou negativní událost.

Pravost, ryzost, v rnost sob samotnému, tak je možno uvést pojem autenticita. Z pohledu romantického vztahu další klí ový aspekt pro jeho p etrvání a spokojenost. Jedná se o odkrývání našeho skute ného já p i jakýchkoliv prožitcích s partnerem, nap íklad sdílení emocí, myšlenek, obav, nad jí a sn , tím dochází k budování intimity, hlubokého a pevného vztahu (Walser, 2021).

Autenticita je obtížná, jelikož se snažíme nalézt rovnováhu mezi uspokojením pot eb vlastních a t ch vzešlých ze vztah s blízkými osobami v našem život . Je d ležité si uv domit, že rozhodnutí, která v život ud láme, se omezují na to, na em nám v daném okamžiku nejvíce záleží. N kdo se rozhodne v novat sv j život nap íklad karié e a po n jaké dob zjistí, že postrádá osobní vztahy. Moud e si vybrat na em nám doopravdy záleží, je rozhodující pro všechny stránky našeho života, sem se adí osobní pohoda, kariéra, blízké a partnerské vztahy i to, jak zp tn pohlížíme na sv j život. Toho dosáhneme tím, že budeme sami sebou nejlépe v každém okamžiku. I když se p ikloníme k pot ebám druhých, mohou být pro nás napl ující, pokud jsme s nimi v souladu a p sobí nám radost, nesmíme však p ejít ve vý itky (Joseph, 2018).

Na odhalení sebe sama lze nahlížet jako na riziko, že partner neunese skute né já svého prot jšku a vztah se postupn rozpadne. Situace, kdy k sob partne i nejsou zcela up ímní a otev ení je ale zna n horší. asto je doprovázena úskalími, se kterými je nutno mnohdy po ítat. Odm nou za autenticitu ve vztahu pak je vrcholná forma blízkosti (Walser, 2021).

Ke zjišt ní vlastní autenticity lze využít n kterou z dotazníkových metod, jako je nap íklad *Authenticity Inventory*, kterou blíže rozepisují Kernis a Goldman (2006).

8.3 Empatie

Empatie je důležitá nejen mezi přáteli, našimi potomky a rodinou, ale také neodmyslitelná při budování trvalého partnerského vztahu. Každý člověk je jedinečná bytost, s čímž souvisí potřeba empatie i to, kolik druhému z ní umíme poskytnout.

Z odborného hlediska empatii vysvětlujeme jako schopnost vcítit se. Ta je ovlivněna zejména výchovou, kdy se děti učí interpretovat výraz emocí druhých lidí, zároveň se utváří i samotným působením rodičů na své potomky (Nakonečný, 2000). Jedná se o schopnost vzájemně si porozumět, která není fixně daná, kdy každý jedinec má určitou míru, kterou je však možné rozvíjet dál (Buda, 1988).

Empatie je členěna na *kognitivní*, *emocionální* a *empatickou ústí*. *Kognitivní empatie* se zaměřuje na porozumění prožitkům druhých, způsobem, kterým vnímá a prožívá. Jde o schopnost pochopit úhel pohledu i mentální stav druhého. Hlavním projevem je potom zejména aktivní a vdomý zájem o druhého s tím, že se snažíme na své místo dívat jeho očima. *Emocionální empatii* rozumíme schopnost reagovat odpovídající emocí na mentální stav partnera, to se děje automaticky a spontánně. V předchozích dvou vymezených typech empatie mluvíme druhému porozumět, ale o projevení péče hovoříme až v momentu nastání empatické ústí (Cuff et al., 2016).

Míru empatie jedince lze zjistit například pomocí české variace škály *Emotional Empathy Scale* (EES) pod názvem „*Škála emocionální empatie*“ (EES-R) autor Seitzl et. al. (2017).

Často se mezi partnery stává, že nechápou situaci svého protějšku. Mnohdy si empatii lidé mylně vykládají způsobem, že musí souhlasit s názory druhého. Jak jsme si již vymezili v podkapitole 8.2 o Autenticitě, tohle není vhodná cesta. Úplně stačí, když se dokážeme daný názor podívat očima druhého, odvodnit si, proč je to pro náš protějšek tak důležité, proč se zrovna zachoval v určité situaci tímto způsobem, a odvodit, proč zrovna prožívá určité emoce (McCulley, 2018).

Některí jedinci často při zmíněných situacích reagují nervózně až podrážděně, čímž svému partnerovi moc neulehčí, a to je dalším důvodem, proč se naučit dívat na své místo očima druhého. Soucit neznamená lítost i smutek, ten se pojí s negativními emocemi, které nechceme, ani nechceme, na druhého působit a promítnou se i do vztahu. Vidět své místo očima druhého je to, co naše partnerství posílí, dělá ho silnějším, stabilnějším a tím i šťastnějším (Cuff et al., 2016)

8.4 Zodpov dnost

Zodpov dností chápeme schopnost p ijmout následky svého jednání a vlastn p ímo jednat tak, aby následky našeho konání byly ku prosp chu lidí, kterých se dotýkají. Zodpov dnost se projevuje v každodenním život a je vnímána jako kladný a vítaný charakterový rys jedince (Wang et al., 2019).

Vztahovou zodpov dnost m žeme vid t jako aktivní snahu pomáhat partnerovi po fyzické a mentální stránce, ochotu a zájem naslouchat, a respektovat jejich názory, volby a pocity. Zodpov dný partner by m l mít pocit svobody vyjád ení se k ur itým rozhodnutím a zároveň mít možnost podílet se na nich stejným dílem, tak aby jeho prot jšek m l pocit vzájemné spolupráce (Patrick et al., 2007).

8.5 Atraktivita

Fyzická p itažlivost hraje svou roli v úsp šnosti partnerského vztahu, zvláš když se obecn jedná o první vjem, který p í novém setkání vyhodnocujeme, a v dom , i nev dom . Ten nemusí být nutn rozhodující, n kdy dojde ke vzájemným sympatiím až pozd ji, p í hlubším poznání osobnosti druhého. Na vliv atraktivity lze pohlížet z n kolika úrovní, co se pohlaví a délky vztahu tý e.

U krátkodobých seznamovacích strategií není pozorován statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži. Pokud impulz pro spole n trávený as není reprodukce, kladou d raz na atraktivitu ob pohlaví shodnou mírou a vyhrávají nap íklad rysy symetrie, syté barvy k že, úzké oblí eje, sportovní postavy, mladosti (Meltzer, 2014).

Situace je ovšem odlišná u dlouhodobých seznamovacích strategií, tedy déletrvajících partnerských vztah , které mají vidinu stvo ení potomk , tedy i cílová skupina p edloženého výzkumu. Z biologického hlediska muži hledají u žen plodnost, která je spat ována nap íklad v mladém vzhledu, plných rtech, jemné pokožce a lesklých vlasech, tedy podobné rysy, které pro muže platí i u krátkodobých strategií. Je to dáno energií, kterou muž musí vynaložit ke zplození potomk , kdy jeho p ínos v podstat m že být ukon en p í po etí. Ženy naopak vynakládají zna n vyšší množství energie, jelikož proces od po etí po zrození trvá p ibližn 40 týdn , a za tuto dobu žena nem že pracovat na dalších potomcích, kdežto u muž tento limit pochopiteln neplatí. Z tohoto dvodu je pro ženy vliv atraktivity zna n nižší než u muž a p í výb ru dlouhodobého partnera se soust edí na hledání jedinc , kte í jsou ochotní, a hlavn schopni zajistit zázemí a podporu jim i dít ti (Meltzer, 2014).

9 Vymezení výzkumného problému

Výzkumným problémem práce je zjistit, zda jedinci v období mladé dospělosti dosahují naplnění vybraných potřeb v souvislosti s partnerským soužitím a s ním spojené i celkové spokojenosti ve vztahu samotném. Dosažení spokojenosti je proces obsahující důležité aspekty jako je budování důvěry, způsob komunikace a správné definování vlastních potřeb sounáležitosti, úcty k sobě samému i svému protějšku. Zároveň je důležité jistá míra svobody a možnost dosažení seberealizace, které jsou blíže rozvedeny v teoretické části. Na všech zmíněných aspektech by se měli oba partneři ideálně podílet stejnou měrou. Výzkumy a studie související s tématem práce byly zasazeny do jednotlivých kapitol teoretické části.

Úroveň (ne)naplnění potřeb bude posouzena z pohledu různých aspektů pro možnost zmapování současné situace na pozadí dnešní doby. Jako rozlišující aspekty v rámci této práce se objeví pohlaví, věk, dosažené vzdělání, aktuální činnost a typ citové vazby s cílem určit rizikové oblasti, které mohou způsobit případně zamezovat naplnění potřeb současné generace jedinců v mladé dospělosti.

Zpracování výzkumného problému bude řešeno pomocí kvantitativních metod, jelikož pro možnost zmapování současného stavu je potřeba získat co možná nejširší vzorek dat. Pro sběr dat byla zvolena metoda dotazníkového šetření za použití vlastní dotazníkové baterie.

9.1 Výzkumné cíle

Hlavním cílem předloženého výzkumu je (ne)naplnění potřeb jedinců v mladé dospělosti s ohledem na jejich aktuální partnerský vztah, kdy uspokojování základních lidských potřeb má přímou souvislost se vztahem, ve kterém se partneři aktuálně nacházejí. Naplnění potřeb je dále vnímáno v kontextu životní a partnerské spokojenosti, kdy je předpokládáno, že úspěšnost při jejich naplnění povede k obecně vyšší spokojenosti jedince v životě.

Téma naplnění potřeb není omezeno jen na ty základní, které definoval Maslow (2014) (viz kapitola 7), pozornost je věnována širšímu spektru zaměřeného na dnešní dobu a současnou generaci mladších dospělých. Jedním z výstupů práce je očekáváno zhodnocení, zda, a do jaké míry jsou jedinci v období mladé dospělosti úspěšní při naplnění svých potřeb a výběru vhodného životního partnera.

Vedlejším cílem bylo zjištění spokojenosti a naplnění potřeb v souvislosti s typem citové vazby. Téma spokojenosti, a tedy i naplnění potřeb jedinců, je také sledováno z pohledu typu citových vazeb, které se u zkoumaných jedinců vyskytují. Vliv citové vazby na kvalitu a úspěšnost partnerských vztahů je historicky ověřeným faktem, podpořeným mnoha výzkumy (Hazan & Shaver, 1987) (blíže o citových vazbách viz kapitola 4). Tento vliv je během výzkumu považováno za nutné sledovat, umět jej definovat a popsat. K určení citové vazby bylo využito dotazníku (*Experiences in close relationship*), který byl vytvořen v roce 1998 autory Brennan, Clark a Shaver. Ve výzkumu byla použita revidovaná verze autorů Fraley, Waller a Brennan z roku 2000 v českém překladu autorů Cígler et al. (2019).

Dalším z vedlejších cílů bylo rozdělení probandů na vybrané kategorie, mezi které bylo zařazeno pohlaví, věk, vzdělání, aktuální činnost a typ citové vazby a zjistit jejich míru působení na naplnění jejich potřeb.

Vedlejší cíle lze shrnout na vzájemnou provázanost mezi úspěšností i naplnění lidských potřeb, kvalitou a spokojeností partnerských vztahů a typem citové vazby jedinců v mladém dospělém věku. Do výzkumu je vstupováno s očekáváním, že se tyto tři aspekty pozitivně ovlivní a jedinci hodnotící svou životní situaci jako výrazně kladnou nebudou vykazovat nízké hodnocení spokojenosti ve vztahu, nebo větší rozdíl mezi vnímanou důležitostí a realitou naplnění životních potřeb. Konkrétní definování zde užitých obecných pojmů jako jsou: „výrazné, pozitivní, kladné...“ bude předem tem dalších kapitol, kde je blíže rozvedeno, jakým způsobem byly různé vlivy měřeny a hodnoceny.

Konečným cílem je ověření výzkumných hypotéz.

9.2 Hypotézy

Do výzkumu bylo zahrzeno celkem šest ináct hypotéz r zného charakteru a s r zným motivem. Hypotézy s ozna ením H1, H2, H3, H4, H5 a H6 slouží mimo jiné i k ov ení validity sestaveného dotazníku a schopnosti vyhodnocování dat výzkumníkem, jelikož potvrzení t chto hypotéz je p edpokládáné, respektive jejich vyvrácení a nepotvrzení by signalizovalo koncepci ní problém celého výzkumu. V rámci ov ení validity výzkumu tedy není cílem potvrdit tyto hypotézy se statistickou významností, ale naopak je nevyvrátit. Skupina t chto hypotéz je pracovn ozna ena jako hypotézy kontrolní a jejich vyhodnocení je p edm tem *P íloha . 4 Vyhodnocení kontrolních hypotéz.*

Hypotézy H00, H7, H8, H9, H10A, H10B a H11 jsou pak pracovn zna eny jako hypotézy výzkumné, kde se primárn hledají souvislosti mezi vlivy dotýkajících se výzkumného problému ve snaze pomocí zjišt ných dat zodpov d t položené výzkumné otázky. U výzkumných hypotéz sice také lze p edpokládat vyvozené záv ry, nicmén rozporuplné výsledky budou považovány za výstupy výzkumu, díky kterým bude možné formulovat záv ry. Výsledky ov ení výzkumných hypotéz jsou p edm tem kapitoly *12.1.*

Širší rozbor smyslu jednotlivých hypotéz je p edm tem *P íloha . 3 Výzkumné hypotézy v detailech*, zde se uvádí jen jejich vý et a slovní textace.

Hypotéza H00

„Existuje statisticky významná souvislost mezi aktuální spokojeností ve vztahu a nedokon ením dotazníku.“

Hypotéza H1

„Existuje pozitivní korelace mezi aktuální spokojeností a dlouhodobou spokojeností ve vztahu“

Hypotéza H2

„Existuje pozitivní korelace mezi mírou shody a dlouhodobou spokojeností.“

Hypotéza H3

„Existuje statisticky signifikantní souvislost mezi v kem a délkou vztahu.“

Hypotéza H4

„Existuje statisticky významný rozdíl v dlouhodobé spokojenosti ve vztahu mezi sezdánými a nesezdánými.“

Hypotéza H5

„Existuje pozitivní korelace mezi spokojeností s aktuálním partnerem a dlouhodobou spokojeností ve vztahu.“

Hypotéza H6

„Respondenti s dětmi budou vykazovat nižší míru spokojenosti se sexuálním životem než respondenti bez potomků.“

Hypotéza H7

„Existuje statisticky významná souvislost mezi mírou diskrepance (rozpor) hodnot a dlouhodobou spokojeností ve vztahu.“

Hypotéza H8

„Zjistit, zda existuje statisticky významná souvislost mezi aktuální délkou vztahu respondenta a typem svazku jeho rodičů.“

Hypotéza H9

„Existuje signifikantní rozdíl v míře důvěry k aktuálnímu partnerovi mezi sledovanými skupinami dle typu vztahu rodičů.“

Hypotéza H10A

„Existuje statisticky významný rozdíl v dlouhodobé spokojenosti ve vztahu mezi skupinami lidí s různým typem citové vazby.“

Hypotéza H10B

„Existuje statisticky významný rozdíl v naplnění potřeb probandů v závislosti na různém typu citové vazby.“

Hypotéza H11

„Existuje statisticky významný rozdíl mezi dlouhodobou spokojeností ve vztahu u různých skupin dle délky setrvání ve vztahu.“

10 Design výzkumu

10.1 Typ výzkumu

Vzhledem k výzkumným cílům práce byl pro ověření statistické významnosti vybraných proměnných a jejich vztah zvolen kvantitativní přístup. Metodou sběru dat bylo zvoleno dotazníkové šetření, které je výhodné pro kvantitativní výzkumy. Pro zachování anonymity byl dotazník distribuován pomocí stránek: www.brlicovapsychologie.webnode.cz. Dále je dotazník dostupný v *Příloha . 2 Výzkumný dotazník*.

10.2 Plán realizace výzkumu

Dotazník byl vytvořen využitím internetového portálu www.questionpro.com. Distribuce internetového odkazu byla provedena webovým rozhraním (email a sociální sítě) s využitím studijních skupin, kde byl očekáván výskyt uživatelů potřebné vkové skupiny. Výběr vzorku byl realizován pomocí nepravd podobnostních metod výběru dat, konkrétní metodou p íležitostného výběru a sn hové koule, kdy oslovení jedinci byli požádáni o předání dotazníku svému protějšku a osobám splňující základní kritéria výzkumu. Tímto způsobem byla oslovena jedna z partnerů na druhého, což nastalo odhadem v 6 % případů. Odhad byl vytvořen dle frekvence uváděného identifikačního kódu v závěru dotazníku u platných probandů. Definice platného probanda je předmětem kapitoly *II*. Dále byla použita metoda samého výběru, kdy byli oslovení jedinci ve vybraných skupinách sociální sítě (Facebook).

Tento způsob sběru dat je omezen pouze na uživatele technologií, zejména internetu a automaticky vyloučuje osoby, které přístup k internetu nemají.

10.3 Etická stránka výzkumu

Vzhledem k podstatě výzkumu bylo třeba zvážit etické aspekty a zajistit pocit bezpečí respondentů. Z toho důvodu byl proband v úvodu dotazníku seznámen s anonymitou, dobrovolnou účastí a možností z výzkumu odstoupit. Dalším etickým aspektem by mohlo být samotné vyplnění, které může vést ke zmaření postoje a už ke svému protějšku, nebo ke vztahu obecně a to, jak z pozitivního tak negativního hlediska. Zároveň byli respondenti informováni o skutečnosti, že veškeré získané údaje slouží pouze k účelům výzkumu této bakalářské práce.

Respondenti měli možnost v případě jakýchkoliv dotazů kontaktovat pomocí emailové adresy autorku práce. S daty bylo nakládáno dle zákona č. 110/2019 Sb. o ochraně osobních údajů.

10.4 Škály partnerské spokojenosti

Existuje množství testů a škál zabývajících se spokojeností ve vztahu. Trnáct nejvýznamnějších udává *Tabulka 10-1* z toho deset unikátních metod a ty i variace i revize těchto metod (Busby et. al., 1995; Early intervention foundation, 2020; Fetzer, „n.d.“ a, „n.d.“ b, „n.d.“ c, „n.d.“ d, „n.d.“ e, „n.d.“ f, „n.d.“ g; Graham et. al., 2011; Chonody et. al., 2016; Maroufizadeh et. al., 2018; Maroufizadeh et. al., 2019; Neff & Karney, 2005; Omani-Samani et. al., 2018; Ridley & Feldman, 2003; Rusbult et. al., 1998; Sabatelli, 1988; Sibley et. al., 2005; Vaughn & Matyastik, 1999; Wei et. al., 2007). Jejich významnost je dána frekvencí užití ve svém oboru a vysokou hodnotou reliability, udávané hodnotou Cronbachovy alfy. Uvedené hodnoty reliability jsou ovšem pouze orientační, jelikož se liší výzkum od výzkumu a jedná se o proměnlivou hodnotu (UCLA, „n. d.“). Nicméně například výzkumy jsou hodnoty stabilně vysoké a blízké uvedeným (Graham et. al., 2011). Žádnou z uvedených forem pro zjištění spokojenosti v partnerském vztahu však nebylo možné použít pro provedení výzkumu.

V první řadě byly vyloučeny testy, které musí vyplnit oba aktéři partnerské dvojice, nebo forma provedení výzkumu neumožňuje mít relevantní kontrolu nad tímto faktorem – *Marital Adjustment Test (MAT)* (Fetzer, „n.d.“ e). Dále byly vyřazeny metody zabývající se spokojeností v manželství – *Kansas Marital Satisfaction Scale (KMSS)* (Omani-Samani et. al., 2018), opět *Marital Adjustment Test (MAT)* (Fetzer, „n.d.“ e) a *Marital Opinion Questionnaire (MOQ)* (Ridley & Feldman, 2003), nebo cílová skupina pro výzkum není omezena na sezdané páry.

V dalším kroku bylo hodnoceno, zda dotazník zjišťuje životní hodnoty jedinců a míru naplnění těchto hodnot. Částečnou shodu lze detekovat u *Couples Satisfaction Index (CSI)* ve verzích 32 a 16 položek (**CSI-32, CSI-16**) (Fetzer, „n.d.“ a), nicméně subjektivně nebyla shoda považována zdaleka za dostatečnou. Posledním bodem pro zvážení, zda využít jednu z uvedených metod, byl vliv typu citové vazby jedinců. Shodu v tomto ohledu nabízí *Experiences in Close Relationships* v původní i revidované podobě (**ECR, ECR-R**) (Sibley et. al., 2005; Wei et. al., 2007).

Tabulka 10-1 P ehled metod test spokojenosti partnerských vztah

P ehled hlavních metod pro vyhodnocení míry spokojenosti ve vztahu									
Název testovací metody	Zkratka	Auto i	Rok vydání	Zam ení	Po et otázek	Typy otázek	Vliv napln ní pot eb	Vliv citové vazby	Reliabilita (Cronbachova alfa)
Couples Satisfaction Index	CSI-32	Funk, J. L. Rogge, R. D.	2007	romantický vztah	32	2	ano	ne	0,95
Couples Satisfaction Index	CSI-16	Funk, J. L. Rogge, R. D.	2007	romantický vztah	16	2	ano	ne	0,90
Couples Satisfaction Index	CSI-4	Funk, J. L. Rogge, R. D.	2007	romantický vztah	4	1	ne	ne	0,85
Dyadic Adjustment Scale	DAS	Spanier, G. B.	1976	romantický vztah	32	2	ne	ne	0,96
Experiences in Close Relationships	ECR	Brennan, K. A. Clark, C., Shaver, P.	1998	romantický vztah	36	1	ne	ano	0,92
Experiences in Close Relationships Revised	ECR-R	Fraley, R. C. Waller, N. G., Brennan, K. A.	2000	romantický vztah	36	1	ne	ano	0,94
Investment Model Scale	IMS	Rusbult, C. E.	1980	romantický vztah	29	1	ne	ne	0,90
Kansas Marital Satisfaction Scale	KMSS	Schumm, W. R., Nichols, C. W. Schechtman, K. L., Grigsby, C.	1983	manželství	3	1	ne	ne	0,90
Marital Adjustment Test	MAT	Locke, H. J. Wallace, K. M.	1959	manželství	15	4	ne	ne	0,96
Marital Opinion Questionnaire	MOQ	Huston, T. L. Vangelisti, A. L.	1991	manželství	11	2	ne	ne	0,94
Relationship Assessment Scale	RAS	Hendrick, S. S.	1988	romantický vztah	7	1	ano	ne	0,91
Revised Dyadic Adjustment Scale	RDAS	Busby, D. M., Christensen, C. Crane, D. R., Larson, J. H.	1995	romantický vztah	14	1	ne	ne	0,90
Semantic Differential	SMD	Karney, B. R. Bradbury, T. N.	1997	romantický vztah	15	1	ne	ne	0,92
Quality of Marriage Index	QMI	Norton, R.	1983	manželství	6	1	ne	ne	0,92

10.5 Struktura použitého dotazníku

Krom úvodní části obsahující základní informace k vyplnění, má dotazník pět hlavních částí. První část tvoří kategorizační otázky a vztahuje se k základním údajům o respondentovi. Kategorizačních otázek je zařazeno celkem třináct z celkových dvaceti čtyř otázek. V první části se zjišťuje mimo jiných: pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání, délka aktuálního vztahu, věk partnera, rodinný stav nebo typ svazku rodiče respondenta. Poslední z uvedených příkladů je považován za nezbytný zejména pro hlubší poznání respondentova života, kdy se vztah jeho rodičů může promítnout do chování a rozhodování ve svých vztazích. Respondent u těchto otázek vybírá z nabízených odpovědí, případně pomocí posuvníku či vstupu klávesnice volí číselnou hodnotu u odpovídajících otázek.

10.5.1 Zjišťování potřeb a jejich naplnění

Druhá část dotazníku zjišťuje míru naplnění potřeb respondentů. K účelu slouží dvě podobné laděné otázky, kde respondent, na škále 1 až 7 bodů, popisuje důležitost jednotlivým potřebám a následně obdobně hodnotí stav, jak tyto potřeby odpovídají jeho aktuální životní situaci. Sedm bodů u těchto otázek představuje pozitivní hodnocení či vysokou vnímanou důležitost. Hodnoceno je celkem 19 potřeb, které jsou respondentovi předloženy v náhodném pořadí s cílem jednak zabránit vyplnění odpovědí pomocí paměti z předchozích otázek, ale také zabránit pocitu monotónnosti při vyplňování. Jako zástupce vybraných potřeb lze uvést například zdraví, vzdělání, sebeúcta, svoboda, majetek či respekt.

10.5.2 Zjišťování spokojenosti s partnerem

Třetí část dotazníku je věnována partnerskému vztahu respondenta. Zaměřuje se na reálné vnímání svého partnera a následně, jaký by měl partner vysněný. Respondent hodnotí celkem osm charakteristik na sedmibodové škále, kdy rostoucí bodové ohodnocení značí kladné hodnocení či vysokou důležitost. Charakteristiky jsou opět prezentovány v náhodném pořadí z již zmíněných důvodů a jako zástupné lze uvést důvěru, vzhled, nebo sexuální život.

Dále je pak předem téma zájmu hodnocení společného trávení času, hlavní důvody setrvání ve vztahu a názorová shoda s partnerem. Názorová shoda je zjišťována pomocí sedmibodové škály u celkem jedenácti vybraných témat – společné zájmy, vkus, řešení problémů, komunikace a další, nicméně je zde využito obrácené bodové škály. Otočené pořadí hodnocení bylo použito z důvodu zamezení bezmyšlenkovitého vyplňování, ti respondenti, jež vykazovali v jiných částech dotazníku vyšší míru spokojenosti, nicméně v této části naprostou míru neshody byli ze studie vyřazeni.

10.5.1 Zjiš ování spokojenosti ve vztahu

Ve tvrté ásti dotazníku je zjiš ována aktuální a dlouhodobá spokojenost v práv probíhajícím partnerském vztahu. V obou p ípadech je využita sedmibodová škála a rostoucí bodové hodnocení zna í vyšší míru spokojenosti ve vztahu. Zejména dlouhodobá spokojnost je pro výzkum rozhodující hlavn z dvodu její návaznosti na n které výzkumné hypotézy (kapitola 9.2). Otázka na dlouhodobou spokojenost byla umíst na až ke konci dotazníku, aby se p edešlo bezmyšlenkovitému zatrhnutí n jaké odpov di, která úpln neodpovídá skute nosti. Vzhledem k tomu, že probandi již prošli v tšinu dotazníku, nad kterou se museli zamyslet a získali tím jistý nadhled, jejich odpov by m la reflektovat skute nost a nem lo by jít o n jakou formu automatizované odpov di.

10.5.2 Zjiš ování typu citové vazby

Poslední, pátá ást dotazníku je v nována ur ení citové vazby, kterou proband v í svému prot jšku má. Zjiš ní bylo provedeno pomocí revidované verze dotazníkové metody „*Experiences in Close Relationship*“, zkrácen ECR-R, o které se lze více do íst v kapitole 10.6.1. Vzhledem k obsáhlosti baterie výzkumného dotazníku byla použita zkrácená verze ECR-R-16, která z p vodních 36 položek pracuje s vybranými šestnácti (Seitl et al., 2017). P í separátním kontrolním testování výsledk variant ECR-R-36 a ECR-R-16 bylo potvrzeno, že vykazují stejné výsledky ve více jak 95 % p ípad a vzhledem k dokreslujícímu vlivu, který citová vazba v p edloženém výzkumu má, byla tato nep esnost považována za p ijatelnou ve prosp ch snížení asové a psychické náro nosti p edloženého dotazníku na respondenty.

10.5.3 Skladba použitých otázek

Obecn pro sestavený výzkumný dotazník platí, že u otázek, kde proband hodnotí dle pokyn na škále, je vždy použita sedmibodová stupnice. P íazené bodové hodnocení m že nabývat hodnot 1 až 7, p í emž každý jednotlivý bod má navíc slovní textaci významu za ú elem sjednocení významu pro probandy. Slovní pojmenování slouží k lepší orientaci proband ale hlavn k unifikaci jejich vnímání t chto hodnot a získání objektivn porovnatelných dat. Ve v tšin p ípad znamená vyšší po et bod vyšší spokojenost/shodu/klad, pouze ve dvou p ípadech bylo užito reverzní škály hodnocení pro ov ení soust ed nosti probanda p í vypl ování. Jeden z p ípad je otázka zjiš ující názorovou shodu mezi partnery a druhým p ípadem je dotazník ECR, který je v této podobn koncipován v originále a byl v této podob zachován. U dotazníku ECR se reverzn hodnotí 14 položek u varianty ECR-R-36 a 8 položek u použité verze ECR-R-16 (Seitl et al., 2017).

Bylo zvažováno užití pětibodové, tzv. Likertovy škály, v pilotním testování se pětibodová škála byla zamítnuta z důvodu horšího sjednocení subjektivního prožitku probandů ze vztahu. Z důvodu, že ECR (a na které další standardizované dotazníkové baterie) vychází ze sedmi-bodové škály, byla použita také zde (Sibley et. al., 2005).

Pořadí otázek výzkumného dotazníku je neměnné, nicméně všechny položky v rámci jedné otázky, jsou prezentovány v náhodném pořadí. Důvodem je vyloučit možný vliv, který by konkrétní pořadí mohlo při vyplňování mít a především monotónnosti u otázek, kde se vyžaduje zodpovědět dvakrát stejnou otázku s drobně upraveným textovým popisem.

10.6 Práce s daty

Následující kapitola je zaměřena na praktické vysvětlení způsobu, jakým bylo s daty pracováno a nakládáno. Jedná se spíše o matematický popis a kapitola nenabízí obsahové informace doplňující téma práce a z tohoto důvodu je tato část zařazena v závěru práce v podobě **Příloha . 6 Práce s daty**.

Součástí kapitoly pro hlavní část práce zůstává i kladné vysvětlení způsobu vyhodnocení ECR-R (*Experiences in Close Relationship – revised*).

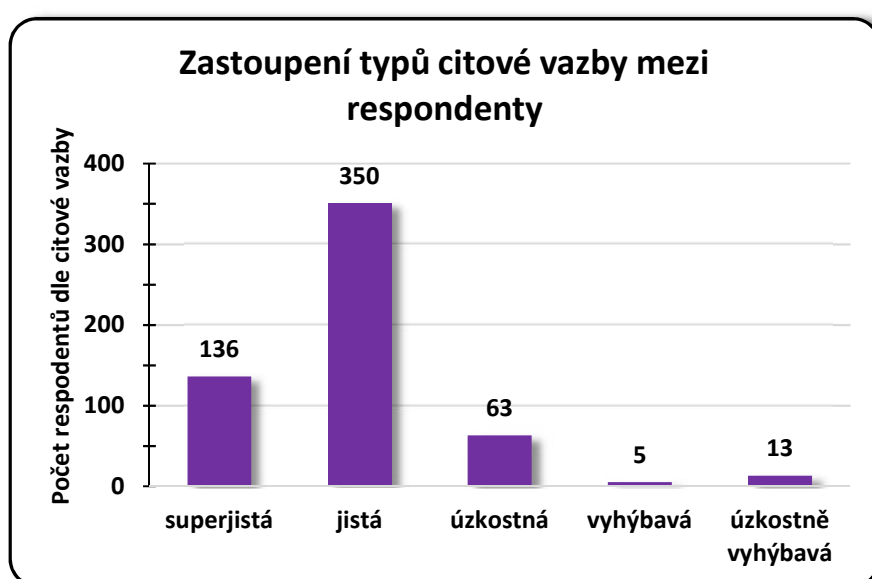
10.6.1 Vyhodnocení dotazníku ECR, ECR-R

Logika postupu vyhodnocení dotazníkového měření *Experiences in close relationship*, pro zjištění typu citové vazby, je shodná bez ohledu na jeho použitou variantu, v rámci této práce je použit popis pro variantu ECR-R 36, aby byl postup informativně vyerpávající, i přes fakt, že byla použita varianta ECR-R 16. Detailní postup je zařazen jako **Příloha . 8 Metodika vyhodnocení dotazníku ECR**.

10.6.2 Rozložení výzkumného souboru dle citové vazby

Posledním sledovaným způsobem třídění respondentů do skupin je z pohledu citové vazby k aktuálnímu partnerovi. Rozložení graficky znázornuje **Graf 10-1**, nicméně při jeho čtení je nutno brát v potaz hlavní ovlivňující aspekt, a to jsou podmínky pro účast ve studiu, konkrétně být v partnerském vztahu delší dobu, než 6 měsíců. Podmínka trvajících partnerského vztahu je značně více komplikovaná pro typy citové vazby úzkostné, vyhýbavé a úzkostně vyhýbavé a získané rozložení je tudíž značně vychýleno ve prospěch jistých vazeb. Více o citových vazbách a jejich projevech viz kapitola 4.2.

Graf 10-1 Rozložení probandů dle typu citové vazby

Nepoměr zastoupení v rámci citových vazeb byl očekáván, kdy u průměrného vzorku populace by jistou citovou vazbu vykazovalo přibližně 50 % (Levine & Heller, 2019), nicméně selektivní vzorek účastníků předloženého výzkumu dosáhl jisté citové vazby v 85 % případů. Vzhledem k uvedenému nepoměru se v rámci empirické části této práce zavádí nový typ citové vazby – **super-jistá** citová vazba, která slouží pro popis jedinců s extrémně nízkými hodnotami obou sledovaných škál (*úzkostnost* a *vyhýbavost*). Konkrétní číselné rozdělení, způsob vyhodnocení dotazníku ECR-R je ináší **Příloha 8 Metodika vyhodnocení dotazníku ECR**. Hranice mezi super-jistou a jistou citovou vazbou byla určena na základě *cut-off score* závislosti dlouhodobé spokojenosti v partnerském vztahu na hodnocení subškál úzkostnosti a vyhýbavosti dotazníku ECR. V případě, že by provedené rozdělení mělo statisticky významný vliv, bylo by nutné provést bližší psychometrický a statistický rozbor pro korektní určení zvolené hranice.

11 Popis výzkumného souboru

Základní kritéria pro účast ve výzkumu je v k, právně probíhající partnerský vztah a znalost českého jazyka. Cílová výzkumná skupina je vymezena na 20 až 35 let větu, délka aktuálního partnerského vztahu více jak 6 měsíců a doplňující kritérium, že se jedná o vztah heterosexuální povahy. Dotazník nezjišťuje sexuální orientaci respondentů, a tudíž žádný proband nebyl aktivně označen za neplatného z tohoto důvodu. Lze se tedy domnívat, že několik jedinců tuto podmínku neplní, nicméně je platný předpoklad, že se nebude jednat o více jak 2 % dotazovaných, což odpovídá rozložení homosexuálně orientovaných jedinců v populaci (Zvěřina, 2020). Kontrola byla provedena u párových probandů – oba z páru uvedli stejný identifikační kód v závěru dotazníku – a z 31 identifikovaných párů se ve všech případech jednalo o heterosexuální páry.

Účastníci výzkumu se dále dělili na platné a neplatné probandy, kdy pouze platný proband byl zahrnut do statistického vyhodnocení získaných dat. Platným probandem se rozumí jedinec, který v dotazníku uvedl data sloužící k otestování všech výzkumných hypotéz (více o hypotézách v kapitole 9.2). Důvodem pro striktní selekci byl předpoklad, že kompletně vyplněný dotazník svědčí o zodpovědném přístupu při vyplňování a pravdivosti uváděných odpovědí.

Selektivní kontrola respondentů byla provedena u těchto dotazníků, kdy jejich vyplnění trvalo méně jak pět minut, kdy ve těchto z šestnácti případech byly uváděny zjevně konstantní odpovědi a možný zájem negativně ovlivnit výsledky výzkumu. Další selektivní kontrola respondentů probíhala v závislosti na uváděné nízké hodnotě dlouhodobé spokojenosti ve vztahu, kdy v několika případech byla udávána nejnižší možná známka i přes absenci jakýchkoliv indikátorů nespokojenosti. Tyto případy byly vyhodnoceny jako chybné vyplnění klíčových otázek (špatné pochopení slovní škály hodnocení) a označeny jako neplatní respondenti.

Přehled podmínek pro možnost zařazení probanda do otestování všech hypotéz je předemtem **Příloha . 5 Podmínky pro možnost otestování hypotéz.**

11.1 Drop-out úroveň a vyplnění dotazníku

Drop-out úroveň je pro potřeby předložené práce myšlen poměr mezi respondenty, kteří vyplnili dotazník v celé jeho délce (tudíž platní probandi) a těmi, kteří vyplnění dotazníku nedokončili a předasně ukončili, nebo těmi, kteří neuvedli dostatečné množství informací (tudíž neplatní probandi). Pro stanovení této statistiky jsou zahrnuti pouze probandi, kteří zodpovědli alespoň první otázku vedoucí k zamyšlení, konkrétně hodnocení aktuální spokojenosti ve vztahu.

Uvedená podmínka byla zavedena s předpokladem, že pokud jedinec není ochoten vyplnit základní údaje, které bývají společné všem dotazníkovým šetřením (pohlaví, věk, vzdělání, etnicita...), tak z principu nemá o výzkum zájem. Zároveň se předpokládá, že by mohl svými odpověďmi zkreslit možné výsledky.

Z celkového počtu 928 účastníků platně vyplnilo dotazníkovou baterii 567 probandů a naopak 361 probandů dotazník ukončilo, vyplnilo nedostatečně, případně vyplnilo zprůměrovaně, který vedl k jejich vyloučení z výzkumu. Nejčastější důvody vyloučení byly monotónně opakující se odpovědi, z čehož lze i podle času vyplnění usoudit, že dotazníky spíše bezmyšlenkovitě ztrhával zobrazená políčka. Celková úspěšnost při vyplnění dotazníku byla 61 %, z čehož lze odvodit, že *drop-out* úroveň probandů byla 39 %.

Příčiny lze hledat v několika směrech. Základní vliv může mít množství otázek a s tím související potřebný čas pro vyplnění dotazníku, kdy u platných probandů je průměrná doba vyplnění 16 minut a 48 sekund. Dalším vlivem může být technické zpracování dotazníku, které preferovalo vyplnění za použití klasického monitoru, případně tabletu. Mobilní telefony byly v tomto ohledu znevýhodněny. I přes plnou funkčnost dotazníku, bylo vyplnění obtížnější zejména z důvodu úhlopíky displeje.

Hlavním motivem pro nevyplnění dotazníku však může být jeho téma – potřeby v partnerském vztahu v mladém věku. Za předpokladu nespokojeného partnerského vztahu nelze očekávat vysokou motivaci pro vyplnění dotazníku zaměřeného na spokojenost v partnerském životě. S ohledem na uvedený předpoklad byla zavedena **Hypotéza 00**.

Na základě zpracovaných dat byl vypočten koeficient Cronbachova alfa s průměrnou hodnotou 0,882 pohybující se na intervalu od 0,861 po 0,894. Jedná se o silný důkaz ve prospěch vnitřní reliability a konzistence dotazníku, na jehož základě stojí vyhodnocení výzkumných hypotéz.

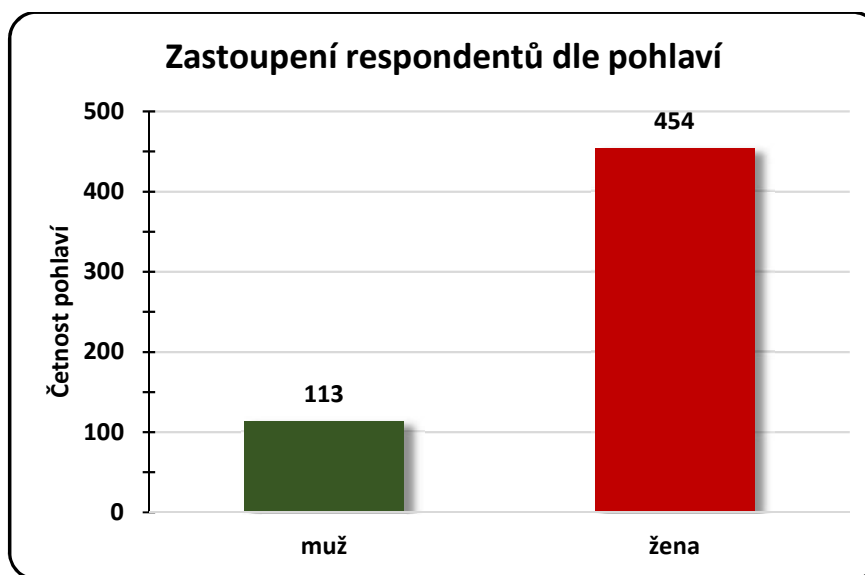
11.2 Rozložení platných respondentů

K další analýze po formální a logické kontrole postoupilo celkem 567 (N) validních dotazníků. Tyto probandy pak lze dále rozdělit do skupin dle různých aspektů. Uvedené členění pak bylo následně využito při testování samotných hypotéz pro zjištění možných vedlejších vlivů, kdy se jedná například o následující aspekty: pohlaví, věk, vzdělání, aktuální činnost a forma citové vazby.

11.2.1 Rozložení dle pohlaví a věkových skupin

V rámci zastoupení pohlaví jasně předvažují ženy nad muži, situaci reprezentuje *Graf 11-1*, kdy z 567 platných probandů bylo 454 žen, což představuje 80 % platných účastníků výzkumu. Počet mužů zapojených do výzkumu je dostatečný pro možnost testování obou skupin zvlášť pro zjištění vlivu pohlaví na předmět zkoumání, vzhledem k ověření síly provedeného statistického testu (předmětem *Příloha . 7 Metodika vyhodnocování statistických testů*). Jedinci, kteří na otázku pohlaví volili možnost „jiné“ nebyly do výzkumu započteny.

Graf 11-1 Rozložení probandů dle pohlaví

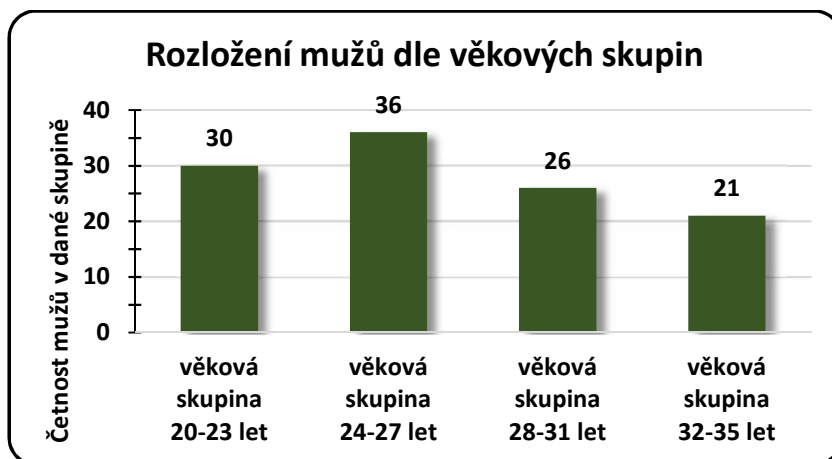

Předpokládanými důvody pro zjevný nepoměr mezi účastníky je zejména obecně menší zájem ze strany mužů o řešené téma, a jejich nižší chuť inovativně vyplnit dotazník. Přestože pro distribuci samotného dotazníku byly voleny portály tak, aby byla rovnoměrně zastoupena obě pohlaví, i přesto se prokázala ochota podílet se na výzkumu ze strany žen značně vyšší.

Z hlediska zastoupení v kových skupin lze pozorovat rozdílné členění s ohledem na pohlaví účastníků. Sledovaný v kový rozsah 20 až 35 let byl rozdělen na čtyři věkové skupiny s čtyřletým v kovým intervalem, tedy od 20 až 23 let až po 32 až 35 let. Průměrný věk účastníků se mužům byl 26,73 let ($SD = 4,827$) a u žen pak 26,02 let ($SD = 4,862$).

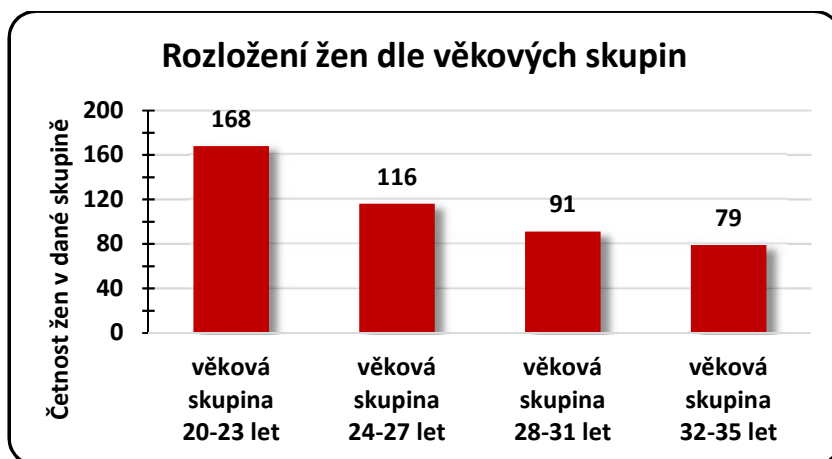
Zastoupení v kových skupin u mužů reprezentuje *Graf 11-2*, kde převažuje v k 24 až 27 let, nicméně rozdíly nejsou výrazné.

Graf 11-2 Rozložení probandů dle věkových skupin - muži

V rámci rozložení žen napříč věkovými skupinami dominuje skupina 20 až 23 let s opatrně klesajícím charakterem. Viz *Graf 11-3*.

Graf 11-3 Rozložení probandů dle věkových skupin - ženy

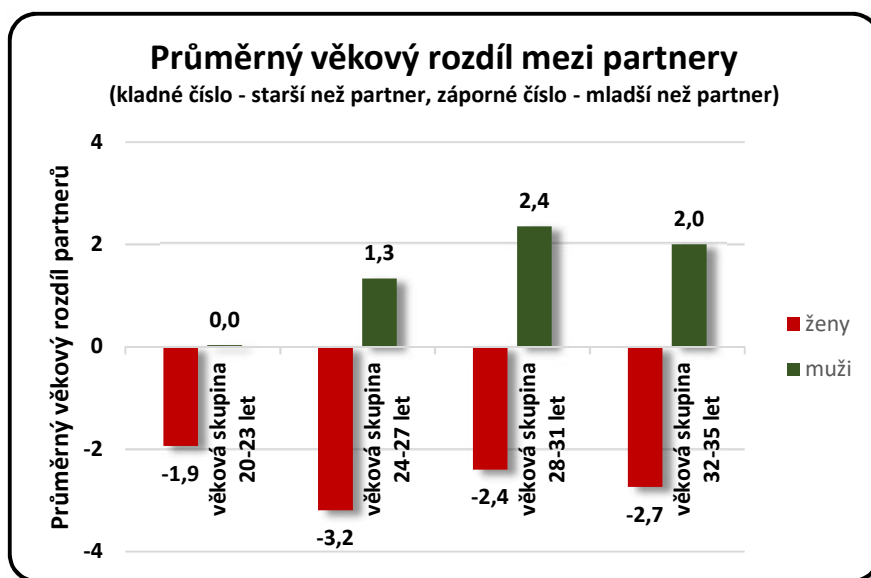

Ve všech věkových skupinách je dostatečné zastoupení, pro smysluplné statistické vyhodnocení (viz *Příloha 7 Metodika vyhodnocování statistických testů*). Klesající trendy v rámci obou pohlaví lze vysvětlit formou distribuce dotazníku formou sociálních skupin studentů vysokých škol. Dominantní věkovou skupinu u mužů pak lze vysvětlit faktem, že muži jsou v průměru starší, než jsou jejich partnerky.

11.2.2 Porovnání v ku mezi partnery

Pomocí porovnání v kového rozdílu mezi partnery je z ejmé, že muži jsou v pr m ru, v rámci partnerské dvojice, starší než jejich partnerky. Zatímco u žen tvrzení platí nap í všemi sledovanými v kovými skupinami, u muž je patrná odchylka ve v kové skupin 20 - 23 let. Situaci znázor uje *Graf 11-4*, kde všechny sloupce zelené barvy (náleží muž m) nabývají kladných hodnot (jsou v partnerské dvojici starší), zatímco ervené sloupce (náleží ženám) nabývají hodnot záporných (jsou v partnerské dvojici mladší).

Graf 11-4 Porovnaní v ku mezi partnery

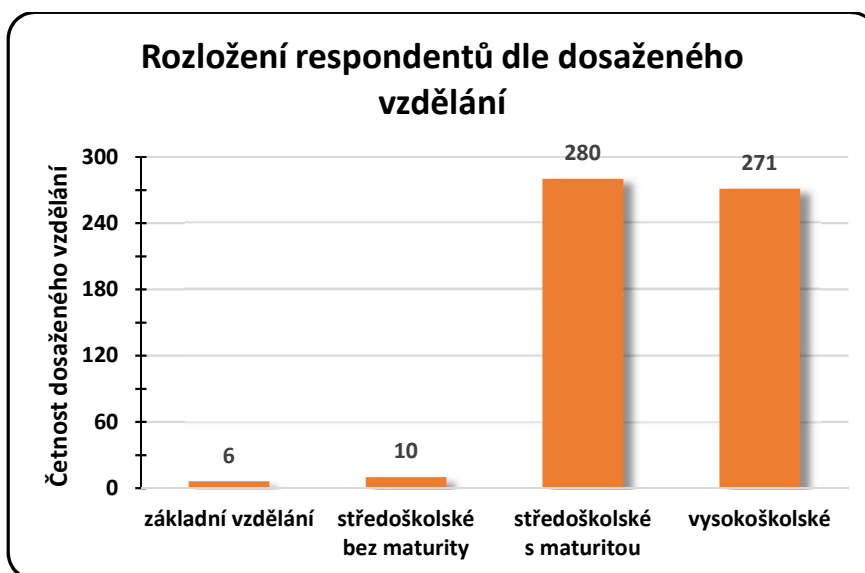
P i sestavení grafického znázorn ní byli vy azení ti respondenti, jejich v kový rozdíl v i partnerovi p esáhl 10 let. V rámci výzkumného vzorku se jednalo p evážn o ženy, kdy z celkového po tu 41, takto vy azených respondent , bylo 38 žen a pouze 3 muži. Vy azení t chto *outlier* vedlo k p íblížení výsledných hodnot – pro vysv tlení, pokud ženy v kové skupiny 28 - 31 jsou v pr m ru mladší o 2,4 roku než jejich partner, pak by u muž ve v kové skupin 32 - 35 m lo vycházet, že je jejich v k v pr m ru o 2,4 rok vyšší, než mají jejich partnerky. Nejv tší evidovaný v kový rozdíl mezi partnery byl 38 let.

Vysv tlení odchylky u muž ve v kové skupin 20 - 23 let, kde muži preferují stejn staré partnerky, lze hledat nap íklad ve v kové hranici plnoletosti. Mladí plnoletí muži, považovaní spole ensky za dosp lé, vyhledávají plnoleté dívky, které jsou také vnímány jako dosp lé. Tento trend p etrvává a postupn upadá i mizí ve v ku 24 - 27 let.

11.2.3 Rozložení dle dosaženého vzdělání

Z pohledu dosaženého vzdělání tém shodn dominují respondenti se vzd láním vysokoškolským a st edoškolským s maturitou. Naopak nižší úrove vzd lání, a už st edoškolské bez maturity, i pouze základní vzd lání, nejsou zastoupeny tém v bec. Situaci graficky znázor uje *Graf 11-5*.

Graf 11-5 Rozložení proband dle dosaženého vzdělání

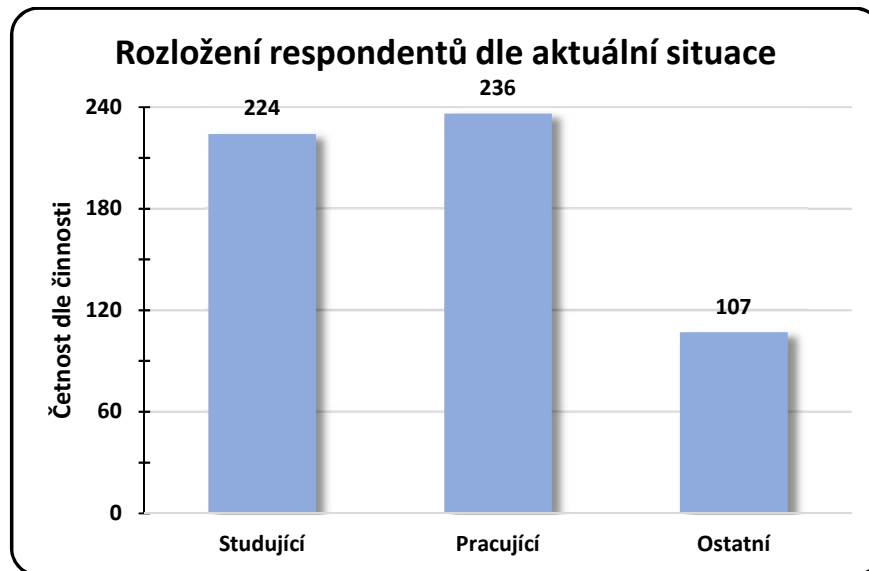

Nerovnom rné rozd lení lze op t od vodnit zp sobem distribuce výzkumného dotazníku vycházející ze sociálního okolí výzkumníka. Veškeré záv ry vyvozené z dat p edložené studie je tedy nutno vztahovat na odpovídající sociální skupiny jedinc v mladá dosp losti. Do výzkumu bylo za azeno i 16 proband s dosažením nižší úrovn vzd lání, jelikož tématem práce není posuzovat (ne)napln nost pot eb jedinc v období mladá dosp losti na pozadí dosaženého vzd lání, ale získat objektivní fakta o napln nosti pot eb v partnerství.

11.2.4 Rozložení dle aktuální innosti

Aktuální inností je z pohledu výzkumu myšleno studium, zam stnání nebo varianta „ostatní“, kdy proband volí dominantní aktivitu z t chto t í uvedených variant. Ze získaných dat byl sestaven *Graf 11-6* pro znázorn ní situace.

Graf 11-6 Rozložení proband dle aktuální innosti

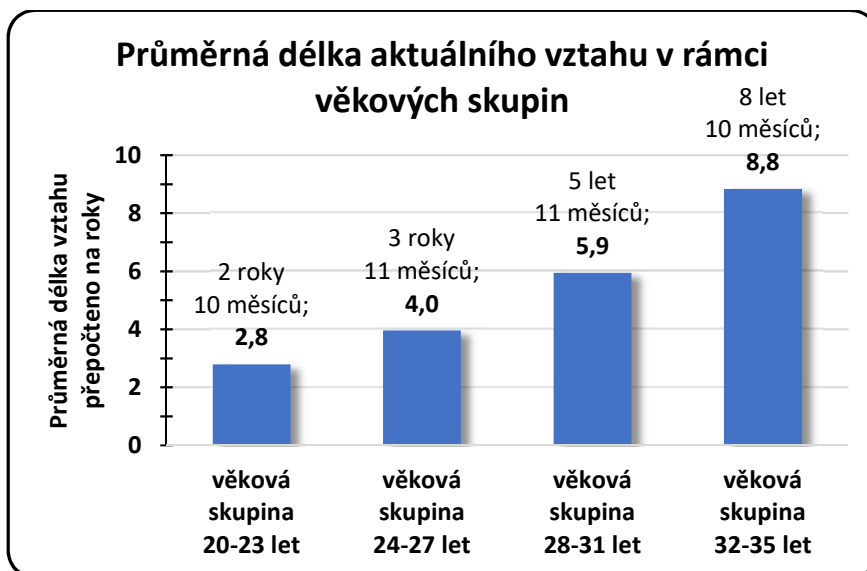

Ze znázorn ní je zjevné podobné zastoupení student a pracujících, nicmén vysoké zastoupení skupiny „ostatní“ indikuje nedostate né množství nabídnutých odpovědí v dotazníku, ze kterých proband vybírá svou odpověď. Mezi nabídnuté skupiny by bylo vhodné uvést varianty „bez zam stnání“ nebo „mate ská dovolená“ p ípadn „starost o domácnost“. Obzvláš varianty mate ské dovolené a starosti o domácnost se jeví jako chybné, jelikož ze 107 jedinc se jedná o 104 žen, p í emž 95 žen uvedlo, že má s partnerem potomky a dále 75 z t chto 95 žen se nachází momentáln v manželském svazku.

11.2.5 Rozložení dle průměrné délky vztahu

V rámci kontrolní hypotézy H3 byl graficky znázorněn trend rostoucí průměrné délky trvání aktuálního vztahu s ohledem na věkovou skupinu respondenta. *Graf 11-7* slouží především k porovnání grafické interpretace s výsledkem statistické analýzy daných dat, nicméně může se jednat o informacemi zajímavá data, tudíž se stal součástí předložené práce.

Graf 11-7 Rozložení probandů dle aktuální innosti

Průměrná délka probíhajícího vztahu účastníků výzkumu je 4,818 let ($SD = 3,793$), v průměru 4 roky a 10 měsíců.

12 Prezentace výsledk

Všechny uvedené hypotézy byly zkoumány a následně vyhodnocovány jak v rámci celého souboru probandů pro určení obecné (ne)platnosti hypotézy, tak i z pohledu rozdělení probandů na logické skupiny pro hledání hlubších spojitostí mezi jednotlivými vlivy. Skupiny pro dělení probandů byly následující: pohlaví, věková skupina, dosažené vzdělání, aktuální okupace a citová vazba.

V rámci dosaženého vzdělání byl posuzován rozdíl pouze mezi respondenty se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním, jelikož nižší formy studia nebyly v získaném vzorku datěm zastoupeny a počet vzorků v těchto kategoriích je tedy nižší, než je celkový počet „N“ testovaných probandů 567.

Z pohledu citové vazby je posuzován rozdíl mezi vazbami *super-jistá* – *jistá* – ostatní, skupinou „ostatní“ se rozumí vazba úzkostná, vyhýbavá a úzkostně vyhýbavá, tyto vazby nebyly vyhodnocovány zvláště z důvodu nízkého zastoupení. *Super-jistá* citová vazba je zavedena v rámci této práce a není podloženým vdeckým poznatkem, zda-li má smysl tento termín zavést, lze posoudit na základě výsledků vyhodnocení hypotéz.

Rozdělení dle typu svazku rodičů probanda bylo omezeno na svazek manželský a rozvod (rozpadlý vztah), jelikož nesezdané rodiče uvedlo pouze 10 probandů z celkového počtu 567, je počet „N“ vzorků i v tomto ohledu nižší, než 567.

Výzkumné hypotézy, jejichž platnost se přijímá i nepřijímá, nesou název „alternativní“ a značí se $H^?_A$ (místo otazníku číslo hypotézy). Hypotézy, které jsou testovány a na základě jejich zamítnutí i nezamítnutí, se rozhoduje o platnosti hypotéz alternativních, se nazývají „nulové“ a značí se $H^?_0$ (místo otazníku číslo hypotézy). Prováděné testy jsou vždy oboustranné.

Všechny formy rozdělení dat dle jmenovaných skupin, jako například (pohlaví, věk, vzdělání i citová vazba) byly prověřeny Shapiro-Wilkovým testem, který slouží k ověření normálního rozložení dat. Výsledek provedeného testu, až na ojedinělé výjimky, ukázal, že se nejedná o normální rozdělení. S ohledem na tuto skutečnost byly voleny statistické testy, které si tuto podmínku nekladou – Spearmanův korelační koeficient, Kruskal-Wallisova ANOVA a Mann-Whitneyův U-test.

D vody pro setrvání ve vztahu z pohledu respondent

P i d lení dle d vodu setrvání ve vztahu byli vy azeni ti probandi, kte í uvedli odpov „jiné“. By byla tato volba dopln na o slovní popis, který by umožnil za adit probanda do jedné z p eddefinovaných skupin, byl tento krok vyhodnocen jako manipulativní a nebyl proveden, aby nedošlo ke zkreslení výsledk výzkumu. Tito respondenti uvád li pro zajímavost d vody, jako nap íklad:

„Takového muže málo kdo má! A máme spolu d ti! A je nám spolu dob e!“

„Miluji ho a nedokážu si bez n j život p edstavit.“

„Mám ho ráda, ale poslední dobou mám pocit, že mi je líp bez n j než s ním.“

„Obava, že stejn kvalitního partnera nenajdu.“

„Momentáln jsme v procesu rozvodu, muž je cizinec, vrátil se k sob do vlasti a je to takové, ze nevíme, jestli budeme schopni nadále n jakým alternativn jším zp sobem ve vztahu pokračovat nebo to úpln ukon íme. Máme dít . Bohužel vztah byl velmi komplikovaný a došlo k mnohým hlubokým krizím, neshodám a zran ním.“

„Asi láska a budování společné budoucnosti.“

„slib a uv dom ní si, že nové šance pot ebujeme každý“

„vyhovujeme si“

„o ekáváme rodinu“

„Miluji ho a nedokážu si bez n j život p edstavit.“

12.1 Výsledky statistických test výzkumných hypotéz

12.1.1 Hypotéza H00

Zn ní hypotézy H00A: Existuje statisticky významná souvislost mezi aktuální spokojeností ve vztahu a nedokončením dotazníku.“

Zn ní hypotézy H00o: Skupina platných a neplatných probandů v průměru vykazuje stejnou míru aktuální spokojenosti ve vztahu.

Provozaná souvislost: Aktuální spokojenost a ochota účastnit se výzkumu

Zaizení hypotézy: Výzkumná

Metoda ověření: Kruskal Wallisova ANOVA

Výsledky:

Tabulka 12-1 Výsledky hypotézy H00

H00	Aktuální spokojenost vs Platný/Neplatný proband				
skupina	N	p	síla testu		míra účinku (d)
Celkov	928	0,000	0,95	0,001	N/A
Platný	567	N/A	N/A	N/A	0,107
Neplatný	361	N/A	N/A	N/A	-0,158

Komentář k dosaženému výsledku H00:

Získané hodnoty jsou velmi vysoce signifikantním důkazem pro zamítnutí nulové hypotézy ve prospěch alternativní. Míra účinku na hodnoty aktuální spokojenosti vykazuje pozitivní vliv u probandů platných, a naopak negativní vliv u probandů neplatných, z čehož vyplývá, že respondenti, jež se zúčastnili výzkumu vykazují v větší míře štěstí, čímž jsou ovlivněny i výsledky celého výzkumu. Většina respondentů, která nevyplnila dotazník svůj podíl na výzkumu ukončila po zobrazení první otázky vyžadující zamyšlení se nad aktuálním vztahem mezi partnery. Tímto však bylo zjištěno, že jedinci, kteří jsou ve vztahu méně šťastní nejsou tolik motivováni k příspěvním svým dojmy z probíhajícího vztahu do výzkumu. To vedlo k zamítnutí H00A do výzkumu.

S ohledem na zjištění je nutné všechny vyvozené výzkumné závěry vyvozovat pouze pro selektivní skupinu jedinců v mladém věku, kteří subjektivně vykazují nadprůměrnou úroveň životní spokojenosti. Průměrnou hodnotu životní spokojenosti nelze z popsáných principů určit, jelikož účast ve výzkumu je zcela dobrovolná, bez motivace formou odměn.

12.1.2 Hypotéza H7

Zn ní hypotézy H7_A: Existuje statisticky významná souvislost mezi mírou diskrepance (rozpor) hodnot a dlouhodobou spokojeností ve vztahu.

Zn ní hypotézy H7₀: Napln nost pot eb a dlouhodobá vztahová spokojenost jsou na sob vzájemn nezávislé.

Prov ovaná souvislost: Rozpor mezi vnímanou d ležitostí a realitou životních pot eb a dlouhodobá vztahová spokojenost

Za azení hypotézy: Výzkumná

Metoda ov ení: Spearman v korela ní koeficient

Výsledky:

Tabulka 12-2 Výsledky hypotézy H7

H7	Napln nost pot eb vs Dlouhodobá spokojenost				
	skupina	N	rs	síla testu	míra ú inků (d)
Celkov	567	-0,264	0,999	0,001	N/A
Muži	113	-0,208	0,604	0,05	N/A
Ženy	454	-0,280	0,998	0,001	N/A
20-23 let	198	-0,182	0,731	0,05	N/A
24-27 let	152	-0,307	0,724	0,001	N/A
28-31 let	117	-0,388	0,864	0,001	N/A
32-35 let	100	-0,292	0,656	0,01	N/A
Maturita	280	-0,222	0,682	0,001	N/A
VŠ	271	-0,313	0,997	0,01	N/A
Student	224	-0,188	0,324	0,001	N/A
Pracující	236	-0,289	0,896	0,001	N/A
Ostatní	107	-0,358	0,708	0,001	N/A
<i>Super-jistá</i>	136	-0,230	0,554	0,01	N/A
Jistá	350	-0,156	0,640	0,01	N/A
Ostatní	81	-0,324	0,660	0,01	N/A

Komentář k dosaženému výsledku H7:

Zjištěné výsledky ukazují, že existuje slabá až střední silná souvislost mezi mírou naplnění potřeb jedince a dlouhodobou spokojeností ve vztahu. Výchozí předpoklad, že osobní nespokojenost v životě, která souvisí s nenaplněnými potřebami, vede k nespokojenosti ve vztahu, se potvrdil a nulovou hypotézu lze zamítnout ve prospěch alternativní.

Korelace vycházejí záporné a pohybují se kolem hranice $-0,3$, interval $[-1;1]$, vzhledem k reverzní škále hodnocení naplnění potřeb. Pozitivní hodnocení spokojenosti, $[1;7]$, je provázeno vysokou známkou, zatímco pozitivní hodnocení naplnění potřeb je vyjádřeno nízkou známkou, $[0;6]$. Zjištěný vztah lze slovně vyjádřit ve stylu, že s rostoucí mírou naplnění potřeb jedince roste i spokojenost v partnerském vztahu, ve kterém se nachází.

Zajímavým výsledkem je rostoucí míra souvislosti v závislosti na věkových skupinách, která značí fakt, že s rostoucím věkem si jedinci více uvědomují důležitost naplnění svých potřeb a také, že člověk by měl být nejdříve spokojený sám se sebou, aby mohl být dobrým partnerem.

12.1.3 Hypotéza H8

Zn ní hypotézy H8A: Existuje statisticky významná souvislost mezi aktuální délkou vztahu respondenta a typem svazku jeho rodi .

Zn ní hypotézy H8o: Pr m rná délka probíhajícího partnerského vztahu probanda je shodná bez ohledu na typ svazku jeho rodi .

Prov ovaná souvislost: Délka vztahu a typ svazku rodi probanda

Za azení hypotézy: Výzkumná

Metoda ov ení: Kruskal Wallisova ANOVA

Výsledky:

Tabulka 12-3 Výsledky hypotézy H8

H8	Délka vztahu vs typ svazku rodi				
skupina	N	p	síla testu		míra ú inků (d)
Celkov	557	0,927	0,95	0,05	N/A
Muži	111	0,530	0,95	0,05	-0,203
Ženy	446	0,833	0,95	0,05	0,050
20-23 let	194	0,532	0,95	0,05	-0,534
24-27 let	149	0,905	0,95	0,05	-0,856
28-31 let	115	0,447	0,95	0,05	0,287
32-35 let	99	0,815	0,95	0,05	1,051
Maturita	275	0,474	0,95	0,05	-0,183
VŠ	266	0,660	0,95	0,05	0,190
Student	221	0,270	0,95	0,05	-0,486
Pracující	231	0,085	0,95	0,05	0,110
Ostatní	105	0,601	0,95	0,05	0,783
Super-jistá	134	0,563	0,95	0,05	0,072
Jistá	343	0,719	0,95	0,05	-0,013
Ostatní	80	0,565	0,95	0,05	-0,064

Komentář k dosaženému výsledku H8:

Nebyl nalezen důkaz pro možnost zamítnutí nulové hypotézy, délka vlastního partnerského vztahu nejeví souvislost s typem svazku rodičů. Z pohledu na hodnoty míry úniku lze vyvodit, že hlavním aspektem ovlivňujícím délku vztahu je samotný vztah probanda. Jistá souvislost se prokázala u skupiny pracujících tvořenou $N = 231$, kdy p dosáhlo hodnoty 0,085, tudíž se jedná o trend. Negativní úinek se jeví u jedinců ve věku 20 – 27 let, konkrétně u studentů, kteří také spadají do uvedené věkové kategorie. Pozitivní vliv je patrný ve věkové skupině 32 – 35 let a u jedinců se zájmem „ostatní“. Skupina „ostatní“ je tvořena 105 jedinci, z nichž 103 tvořily ženy a 93 z nich uvedlo, že mají se svým partnerem dítě. Vysoký pozitivní vliv zde není překvapující, dá se předpokládat, že čím starší jedinec je, tím delší vztah bude mít i bez vlivu typu svazku svých rodičů.

Chybějící intervenující proměnnou může být typ svazku rodičů partnera probanda, který nebyl dotazníkem zjištěn. Pro objektivní vyhodnocení by mohly hrát roli různé kombinace, od stavu, kdy rodiče jsou v manželském svazku u obou jedinců tvořící pár, přes jednu rodiče ve vztahu a druhé rodiče v rozpadlém vztahu, až po stav rozpadlého vztahu rodičů obou jedinců v páru. Zmíněné kombinace mohou sloužit k rozšíření dosavadního výzkumu.

12.1.4 Hypotéza H9

Znění hypotézy H9_A: Existuje signifikantní rozdíl v míře důvěry k aktuálnímu partnerovi mezi sledovanými skupinami dle typu vztahu rodičů.

Znění hypotézy H9₀: Míra důvěry k aktuálnímu partnerovi je v průměru shodná u všech probandů bez ohledu na typ vztahu jejich rodičů.

Prověřovaná souvislost: Důvěra k partnerovi a typ svazku rodičů probanda

Zařazení hypotézy: Výzkumná

Metoda ověření: Kruskal Wallisova ANOVA

Výsledky:

Tabulka 12-4 Výsledky hypotézy H9

H9	Důvěra k partnerovi vs typ svazku rodičů				
skupina	N	p	síla testu		míra úinku (d)
Celkov	557	0,193	0,95	0,05	N/A
Muži	111	0,870	0,95	0,05	0,106
Ženy	446	0,182	0,95	0,05	-0,026
20-23 let	194	0,057	0,95	0,05	0,107
24-27 let	149	0,547	0,95	0,05	-0,012
28-31 let	115	0,858	0,95	0,05	-0,025
32-35 let	99	0,958	0,95	0,05	-0,163
Maturita	275	0,088	0,95	0,05	0,018
VŠ	266	0,615	0,95	0,05	-0,012
Student	221	0,124	0,95	0,05	0,020
Pracující	231	0,768	0,95	0,05	0,025
Ostatní	105	0,265	0,95	0,05	-0,097
Super-jistá	134	0,409	0,95	0,05	0,474
Jistá	343	0,827	0,95	0,05	0,051
Ostatní	80	0,041	0,95	0,05	-1,012
Kombinace	30	0,018	0,95	0,05	-0,726
Kombinace	12	0,011	0,95	0,05	-1,785

Komentář k dosaženému výsledku H9:

Výsledky dostatečně nepotvrzují obecnou souvislost mezi mírou důvěry k partnerovi s ohledem na typ svazku rodičů a nulová hypotéza nebyla zamítnuta. Nicméně signifikantní důkaz o silné souvislosti se projevily ve skupině jedinců s jinou než jistou a *super-jistou* citovou vazbou, hlavně pak ve věkových skupinách 20 – 23 let a 24 – 27 let, tedy v zastoupení dle věku u nejpočetnějších skupin.

Ze zjištění lze usoudit, že negativní projevy rozpadu svazku rodičů přetrvávají do mladé dospělosti u jedinců s komplikovanou citovou vazbou a to s vysokou mírou úniku. Následně tyto negativní projevy postupně ztrácí svůj vliv, pravděpodobně vzhledem k nabytí vlastních pozitivních zkušeností v partnerském vztahu.

Jedná se o druhý zjištěný případ zvýšených projevů komplikované citové vazby ve věkové skupině 20 – 23 let a obecné souvislosti mezi úrovní projevů citové vazby a věkem jedince.

12.1.5 Hypotéza H10A

Zn ní hypotézy H10A_A: Existuje statisticky významný rozdíl v dlouhodobé spokojenosti ve vztahu mezi skupinami lidí s r zným typem citové vazby.

Zn ní hypotézy H10A₀: Dlouhodobá spokojenost ve vztahu se v pr m ru neliší v závislosti na typu citové vazby probanda.

Prov ovaná souvislost: Dlouhodobá spokojenost ve vztahu a typ citové vazby

Za azení hypotézy: Výzkumná

Metoda ov ení: Kruskal Wallisova ANOVA

Výsledky:

Tabulka 12-5 Výsledky hypotézy H10A

H10A	Dlouhodobá spokojenost vs typ citové vazby									
	skupina	N	p	síla testu		míry ú inků (d)				
						Super-jistá citová vazba	jistá citová vazba	úzkostná citová vazba	vyhýbavá citová vazba	úzkostn - vyhýbavá citová vazba
Celkov	567	0,000	0,95	0,001	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Muži	113	0,000	0,95	0,001	0,499	0,034	-0,264	-0,870	-1,967	
Ženy	454	0,000	0,95	0,001	0,609	0,042	-1,116	-1,309	-2,432	
20-23 let	198	0,000	0,95	0,001	0,614	0,182	-0,964	N/A	-2,186	
24-27 let	152	0,000	0,95	0,001	0,539	-0,069	-0,663	-0,431	-1,455	
28-31 let	117	0,000	0,95	0,001	0,576	0,059	-0,744	-1,747	-2,800	
32-35 let	100	0,000	0,95	0,001	0,646	-0,104	-1,428	-0,870	-2,332	
Maturita	280	0,000	0,95	0,001	0,653	0,102	-0,870	-2,625	-2,040	
VŠ	271	0,000	0,95	0,001	0,529	-0,033	-1,045	-0,650	-2,500	
Student	224	0,000	0,95	0,001	0,542	0,112	-1,040	0,008	-1,747	
Pracující	236	0,000	0,95	0,001	0,565	0,014	-0,800	-0,870	-2,123	
Ostatní	107	0,000	0,95	0,001	0,677	-0,068	-0,995	-2,625	-3,210	
pr m rné hodnoty:					0,586	0,025	-0,903	-1,199	-2,254	

Komentář k dosaženému výsledku H10A:

Byl nalezen velmi vysoce signifikantní důkaz po zamítnutí nulové hypotézy ve prospěch hypotézy alternativní. Cíl potvrdit výsledky publikovaných aktuálních výzkumů, jako například Mohammadi et al. (2016), Pintado a Mendoza (2016), Vollmann et al. (2019) a Yahya et al. (2017) provedenými v minulosti byl splněn, jsou potvrzeny a stále považovány za platné.

Pro celkovou průměrnou spokojenost 5,991 (SD = 1,140), hodnocenou na škále [1;7], byly určeny míry úinků pro jednotlivé citové vazby, kde se zásadně projevuje rozdíl mezi zavedenou *super-jistou* a jistou citovou vazbou a mírou stoupajícího negativního vlivu u ostatních citových vazeb. Míra úinků vypočítaná z průměrné spokojenosti všech probandů se u jisté vazby pohybuje kolem nulových hodnot, jelikož je ve vzorku nejpočetněji zastoupena a má hlavní podíl na tomto celkovém průměru. Nelze tedy vyvozovat její nulový úinek na dlouhodobou spokojenost, ale jedná se o měřítko, v němž kterému jsou porovnávány ostatní citové vazby.

Z průměrných hodnot dlouhodobé spokojenosti hodnocené na škále [1;7] jednotlivých citových vazeb, lze pak sestavit jisté pořadí závislosti a předurčení spokojenosti v partnerském vztahu, které lze prozkoumat níže v **Tabulka 12-6**:

Tabulka 12-6 Závislost spokojenosti na typu citové vazby

Dlouhodobá partnerská spokojenost		
Typ citové vazby	Průměrná hodnota	Standardní odchylka
<i>Super-jistá</i>	6,662	0,505
Jistá	6,037	0,931
Úzkostná	4,921	1,527
Vyhýbavá	4,800	1,095
Úzkostná -vyhýbavá	3,385	1,261

12.1.6 Hypotéza H10B

Zn ní hypotézy H10B_A: Existuje statisticky významný rozdíl v napln ní pot eb proband v závislosti na r zném typu citové vazby.

Zn ní hypotézy H10B₀: Míra napln ní pot eb je v pr m ru shodná bez ohledu na typ citové vazby.

Prov ovaná souvislost: Napln ní pot eb a typ citové vazby

Za azení hypotézy: Výzkumná

Metoda ov ení: Kruskal Wallisova ANOVA

Výsledky:

Tabulka 12-7 Výsledky hypotézy H10B

H10B	Napln ní pot eb vs typ citové vazby									
	skupina	N	p	síla testu		míry ú inků (d)				
						super-jistá citová vazba	jistá citová vazba	úzkostná citová vazba	vyhýbavá citová vazba	úzkostn - vyhýbavá citová vazba
Celkov	567	0,000	0,95	0,001	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	
Muži	113	0,772	0,95	0,05	-0,230	-0,223	0,461	-0,204	0,228	
Ženy	454	0,000	0,95	0,001	-0,265	0,022	0,485	1,579	1,152	
20-23 let	198	0,001	0,95	0,001	-0,027	0,165	0,926	N/A	0,390	
24-27 let	152	0,118	0,95	0,05	-0,400	0,018	0,082	0,336	-0,204	
28-31 let	117	0,024	0,95	0,05	-0,160	-0,179	0,182	0,930	1,935	
32-35 let	100	0,345	0,95	0,05	-0,612	-0,302	0,150	0,012	0,480	
Maturita	280	0,000	0,95	0,001	-0,193	0,055	0,731	1,741	0,624	
VŠ	271	0,038	0,95	0,05	-0,322	-0,101	0,098	0,201	1,077	
Student	224	0,004	0,95	0,01	-0,047	0,161	0,765	1,417	-0,060	
Pracující	236	0,599	0,95	0,05	-0,314	-0,140	0,263	-0,204	0,475	
Ostatní	107	0,014	0,95	0,05	-0,440	-0,189	-0,003	1,741	2,713	
pr m rné hodnoty:					-0,274	-0,065	0,376	0,755	0,801	

Komentář k dosaženému výsledku:

Zjištěné hodnoty poskytují velmi vysoce signifikantní důkazy o vztahu mezi mírou naplnění potřeb a typem citové vazby jedince. Nulová hypotéza se dle zmíněných hodnot zamítá, alternativní hypotéza byla přijata. Dominantní vliv v dané otázce se prokazuje u pohlaví, kdy se ukazuje, že u žen dochází obtížněji k naplnění jejich potřeb ve srovnání s opačným pohlavím, tento jev lze nejvýrazněji pozorovat u vyhýbavé citové vazby. U mužů souvislost mezi citovou vazbou a naplněností potřeb nebyla prokázána.

Následující **Tabulka 12-8** znázorňuje souvislost mezi typem citové vazby a mírou naplnění sledovaných potřeb.

Tabulka 12-8 Závislost naplnění potřeb na typu citové vazby

Míra naplnění potřeb				
Typ citové vazby	Muži		Ženy	
	Průměrná hodnota	Standardní odchylka	Průměrná hodnota	Standardní odchylka
Super-jistá	0,672	0,365	0,654	0,459
Jistá	0,675	0,349	0,795	0,470
Úzkostná	1,008	0,492	1,020	0,526
Vyhýbavá	0,684	0,229	1,553	0,112
Úzkostná -vyhýbavá	0,895	0,492	1,345	0,763

12.1.7 Hypotéza H11

Zn ní hypotézy H11A: Existuje signifikantní rozdíl mezi dlouhodobou spokojeností u různých skupin dle druhu setrvání ve vztahu.

Zn ní hypotézy H11o: Dlouhodobá spokojenost ve vztahu se statisticky výrazně neliší v závislosti na druhu setrvání v partnerském vztahu.

Provozaná souvislost: Druh setrvání ve vztahu a dlouhodobá spokojenost ve vztahu

Zažení hypotézy: Výzkumná

Metoda ověření: Kruskal Wallisova ANOVA

Výsledky:

Tabulka 12-9 Výsledky hypotézy H11

H11	Druh setrvání ve vztahu vs dlouhodobá spokojenost									
	skupina	N	p	síla testu	χ ²	míry úinku (d)				
Příjemný pocit						Touha po dtech	Potomci	Zvyk	Strach ze samoty	Zabezpečení
Celkov	532	0,000	0,95	0,001	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Muži	107	0,002	0,95	0,01	0,140	-0,035	-1,905	-1,344	-1,672	N/A
Ženy	425	0,000	0,95	0,001	0,208	-1,905	-1,157	-1,594	-2,306	-2,306
20-23 let	186	0,000	0,95	0,001	0,228	-0,970	-1,905	-1,638	N/A	-3,776
24-27 let	142	0,000	0,95	0,001	0,112	0,432	-1,905	-0,970	-1,204	-2,373
28-31 let	110	0,002	0,95	0,01	0,187	-3,776	-0,409	-1,438	-0,970	-1,672
32-35 let	94	0,002	0,95	0,001	0,265	-3,776	-1,490	-1,905	-3,776	-1,905
Maturita	262	0,000	0,95	0,001	0,270	-0,970	-1,204	-1,531	-2,466	-1,905
VŠ	254	0,000	0,95	0,001	0,113	-1,672	-1,204	-1,438	-1,750	-2,466
Student	208	0,001	0,95	0,001	0,146	-0,970	N/A	-1,505	-1,905	-3,776
Pracující	221	0,000	0,95	0,001	0,213	-1,672	-0,970	-1,594	-2,139	-2,279
Ostatní	103	0,000	0,95	0,001	0,262	N/A	-1,344	-0,970	N/A	-1,672
Super-jistá	134	N/A	0,95	0,001	0,576	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Jistá	327	0,000	0,95	0,001	0,147	-0,970	-0,620	-1,344	-1,282	-2,139
Ostatní	80	0,001	0,95	0,001	-0,622	-3,776	-1,788	-1,594	-2,373	-2,217
průměrné hodnoty:					0,160	-1,672	-1,325	-1,451	-1,986	-2,374

Komentář k dosaženému výsledku:

Z výsledku je patrné, že důvod pro setrvání v partnerském vztahu je stálejší pro jeho kvalitu a související partnerskou spokojenost. Pro zamítnutí nulové hypotézy byl nalezen velmi vysoce signifikantní důkaz a přijímá se hypotéza alternativní.

Míry úinku odrážející spokojenost testovaných důvodů pro setrvání v aktuálním vztahu jasně prezentují, že jakýkoliv jiný důvod pro vztah, než je partner samotný, mají výrazně negativní dopad. Označení „příjemný pocit“ v tabulce výsledků reflektuje pouto, porozumění, oporu sdílenou s partnerem.

Průměrná spokojenost hodnocená na škále [1;7] dle testovaných důvodů setrvání ve vztahu a procentuální zastoupení ve vzorku prezentuje **Tabulka 12-10**:

Tabulka 12-10 Závislost spokojenosti na důvodu setrvání ve vztahu

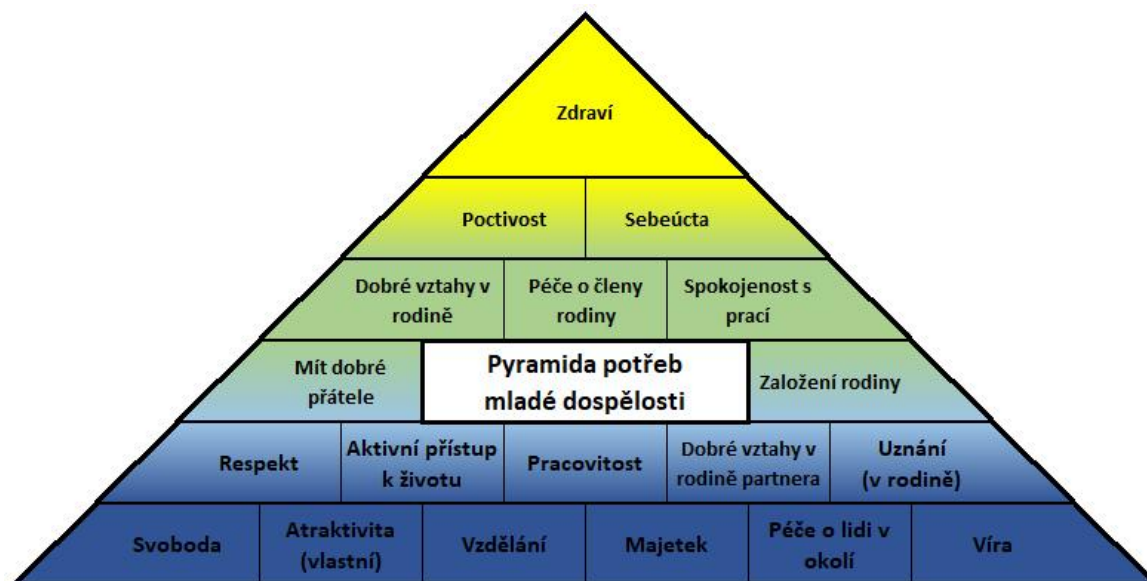
Dlouhodobá partnerská spokojenost			
Důvod setrvání ve vztahu	Průměrná hodnota	Standardní odchylka	Zastoupení mezi probandy
Příjemný pocit	6,246	0,776	91,71 %
Touha po dítětech	4,4	2,302	0,96 %
Děti	4,75	1,238	0,77 %
Zvyk	4,42	1,342	2,70 %
Strach ze samoty	3,818	1,779	1,93 %
Zabezpečení	3,7	1,337	1,93 %

Dominujícím důvodem pro setrvání ve vztahu se jeví příjemnost vztahu samotného, konkrétně 91,71 % probandů volilo tuto možnost, bez ohledu na pohlaví probanda. Zmíněné vysoké procentuální zastoupení důvodu setrvání lze odvodit z kreslení výzkumu probandy, kdy ti, kteří ve vztahu spokojeni nejsou, nejevili zájem o účast ve výzkumu a odstoupili z něj dříve, jak se potvrzuje i v hypotéze H00. Důvody spojené s potomky, a už ve formě touhy po nich i péčou o ně, se projevují bez ohledu na pohlaví a předpoklad, že tyto důvody se budou více projevovat mezi ženami, nebyl potvrzen. Zajímavým zjištěním se ukázalo, že muži (i přes značně menší zastoupení ve výzkumu) provází v tšší strach ze samoty, konkrétně 3,74 % případů, ve srovnání se ženami (jejichž zastoupení ve výzkumu je značně vyšší) je pouze u 1,46 % těchto důvodů setrvání. Setrvání ve vztahu z důvodu zabezpečení byl zaznamenán pouze mezi ženami.

12.2 Analýza dosažených výsledk

Na základě sesbíraného vzorku dat bylo možné sestavit „pyramidu potřeb mladé dospělosti“, která srovnává jejich důležitost z pohledu, jak ji vnímá souasná generace mladých lidí, **Obrázek 12-1**. Vytvoření pyramidy bylo inspirováno psychologem A. H. Maslow (2020), který svou představil svou pyramidu potřeb.

Obrázek 12-1 Pyramida potřeb mladé dospělosti

Zatímco Maslow (2020) svou pyramidu poskládal vzestupně od hlavních pilířů, kde základní a nejdůležitější položkou jsou potřeby fyziologické, reprezentující kromě jiných i zdraví, předložený model je sestaven sestupně též obsahující shodnou nejdůležitější položkou. Zmíněný postup lze aplikovat na všechny pilíře pyramidy, které lze shodně pokrýt a tím dojít k závěru, že platnost Maslowova modelu i nadále přetrvává a zjištěné výsledky se s ním shodují.

V otázce naplnění těchto potřeb jako odpověď slouží trojdílná **Tabulka 12-11**, která tvoří jistou mapu vypovídající o úspěšnosti jedinců v mladé dospělosti, navíc pohledně rozdělenou na tematické skupiny pohlaví, věku, vzdělání i typu citové vazby.

Lze pak vyjít, že ženy mají vyšší nároky ve svých potřebách a souasně nižší úspěšnost v jejich naplnění oproti mužům, kteří si dávají reálnější cíle, což jim umožňuje i jejich naplnění. Z pohledu věku plyne pozitivní zjištění, že čím staršími jsme, tím lépe se nám daří naše potřeby naplnit, aniž bychom snižovaly naše nároky.

Tabulka 12-11 Naplnění potřeb v mladé dospělosti část A

potřeba	Celková naplněnost		Muži		Ženy		Maturitní vzdělání		Vysokoškolské vzdělání	
	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby
Zdraví	1,1252	6,5820	1,0973	6,4248	1,1322	6,6211	1,1571	6,5536	1,0923	6,6125
Poctivost	0,5661	6,2240	0,4867	6,0796	0,5859	6,2599	0,6250	6,2214	0,5129	6,2177
Vzdělání	0,3845	5,1111	0,3451	5,1947	0,3943	5,0903	0,5464	5,1857	0,2177	5,0923
Pracovitost	0,6931	5,6684	0,7965	5,7257	0,6674	5,6542	0,7821	5,7179	0,6015	5,6125
Spokojenost s prací	1,0635	6,0176	0,9292	5,9204	1,0969	6,0419	1,0429	6,0536	1,0517	5,9705
Péče o členy rodiny	0,8889	6,0247	1,0973	5,9292	0,8370	6,0485	0,9786	6,0464	0,8081	5,9779
Péče o lidi v okolí	0,8113	4,5679	0,8496	4,1593	0,8018	4,6696	0,8000	4,6429	0,8376	4,4760
Sebeúcta	1,2310	6,1131	0,8584	5,8036	1,3238	6,1894	1,2393	6,0824	1,2509	6,1476
Atraktivita (vlastní)	0,8854	5,1887	0,6372	4,9204	0,9471	5,2555	0,8714	5,2036	0,9114	5,1661
Respekt	0,7160	5,7619	0,5575	5,3982	0,7555	5,8524	0,8036	5,8500	0,6310	5,6568
Uznání (v rodině)	0,6561	5,4868	0,4425	5,1416	0,7093	5,5727	0,7464	5,4750	0,5572	5,4797
Svoboda	0,6966	5,4021	0,6460	5,4779	0,7093	5,3833	0,6143	5,3786	0,8007	5,4280
Víra	0,5238	3,2381	0,5398	3,0796	0,5198	3,2775	0,5571	3,2214	0,4834	3,1882
Aktivní přístup k	0,8571	5,7566	0,7965	5,6018	0,8722	5,7952	0,8750	5,7643	0,8598	5,7343
Majetek	0,5767	4,7549	0,5664	4,6814	0,5793	4,7731	0,6714	4,7429	0,4649	4,7380
Založení rodiny	1,2011	5,7743	1,4425	5,6195	1,1410	5,8128	1,4643	5,8250	0,9520	5,7122
Dobré vztahy v rodině své	0,6949	6,0300	0,5664	5,6195	0,7269	6,1322	0,7321	6,0179	0,6605	6,0443
Dobré vztahy v rodině partnera	0,6279	5,4938	0,4690	5,3186	0,6674	5,5374	0,6286	5,6107	0,6125	5,3911
Mít dobré přátele	0,6896	5,8219	0,5664	5,8053	0,7203	5,8260	0,7214	5,8393	0,6568	5,8266
průměrné hodnoty	0,783626	5,527254	0,7205	5,3632	0,7993	5,5681	0,8346	5,5491	0,7349	5,4985

legenda:	naplněná potřeba	0	důležitá potřeba	7
	nenaplněná potřeba	6	nedůležitá potřeba	1

Tabulka 12-11 Naplnění potřeb v mladé dospělosti část B

potřeba	Studenti		Pracující		Superjistá citová vazba		Jistá citová vazba		úzkostné a vyhýbavé vazby	
	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby
Zdraví	1,1205	6,5000	1,1568	6,5805	0,9044	6,6250	1,1486	6,5971	1,3951	6,4444
Poctivost	0,6205	6,2411	0,5127	6,1737	0,4265	6,3015	0,5857	6,2657	0,7160	5,9136
Vzdělání	0,4598	5,4196	0,3305	4,9407	0,4706	5,1985	0,3543	5,0943	0,3704	5,0370
Pracovitost	0,7946	5,6429	0,6398	5,7415	0,6250	5,7794	0,6800	5,6057	0,8642	5,7531
Spokojenost s prací	1,2455	6,0402	0,8771	5,9576	0,9926	6,1103	1,0371	5,9943	1,2963	5,9630
Péče o členy rodiny	1,0089	5,9821	0,9576	6,0127	0,7426	6,0956	0,8771	6,0857	1,1852	5,6420
Péče o lidi v okolí	0,9330	4,7054	0,7458	4,3941	0,6691	4,7353	0,8571	4,5571	0,8519	4,3333
Sebeúcta	1,3795	6,1525	1,1271	6,0551	0,9853	6,2941	1,1886	6,0659	1,8272	6,0123
Atraktivita (vlastní)	0,9911	5,3393	0,7754	5,1229	0,7206	5,2574	0,8800	5,1514	1,1852	5,2346
Respekt	0,7545	5,8750	0,6949	5,6271	0,4853	5,7132	0,6886	5,7171	1,2222	6,0370
Uznání (v rodině)	0,6920	5,4955	0,6568	5,4280	0,4338	5,4706	0,6457	5,5171	1,0741	5,3827
Svoboda	0,6518	5,5045	0,5763	5,4153	0,6544	5,5735	0,6571	5,3686	0,9383	5,2593
Víra	0,5893	3,2545	0,4534	3,1059	0,4853	3,2353	0,5229	3,3257	0,5926	2,8642
Aktivní přístup k	0,9152	5,7634	0,7839	5,7119	0,7132	5,9265	0,8143	5,7314	1,2840	5,5802
Majetek	0,7232	4,6786	0,5297	4,8602	0,4559	4,8088	0,5514	4,7171	0,8889	4,8272
Založení rodiny	1,7009	5,6071	1,0636	5,6017	1,1691	6,2132	1,1114	5,6543	1,6420	5,5556
Dobré vztahy v rodině své	0,7634	6,0714	0,6864	5,9364	0,5368	6,2426	0,7257	6,0400	0,8272	5,6296
Dobré vztahy v rodině partnera	0,6384	5,5804	0,6059	5,4068	0,4632	5,5588	0,6514	5,5086	0,8025	5,3210
Mít dobré přátele	0,7991	5,9821	0,6186	5,7373	0,5588	5,9412	0,6771	5,8143	0,9630	5,6543
průměrné hodnoty	0,8832	5,5703	0,7259	5,4636	0,6575	5,6358	0,7713	5,5164	1,0487	5,3918

legenda:	naplněná potřeba	0	důležitá potřeba	7
	nenaplněná potřeba	6	nedůležitá potřeba	1

Tabulka 12-11 Naplnění potřeb v mladé dospělosti část C

potřeba	20-23 let		24-27 let		28-31 let		32-35 let	
	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby	průměrná míra naplnění potřeb	vnímaná důležitost potřeby
Zdraví	1,0758	6,5505	1,1382	6,6250	1,1880	6,6410	1,1300	6,5100
Poctivost	0,6414	6,1818	0,5197	6,1908	0,5470	6,2137	0,5100	6,3700
Vzdělání	0,4646	5,3232	0,3553	5,0132	0,3846	5,1026	0,2700	4,8500
Pracovitost	0,8030	5,6667	0,6053	5,7237	0,6838	5,6496	0,6200	5,6100
Spokojenost s prací	1,3182	6,0859	0,9671	5,9934	0,9829	6,0513	0,8000	5,8800
Péče o členy rodiny	1,0354	6,0556	0,8355	5,9013	0,8462	6,0769	0,7300	6,0900
Péče o lidi v okolí	0,9242	4,8030	0,8092	4,3289	0,7778	4,4017	0,6300	4,6600
Sebeúcta	1,3889	6,1624	1,2237	6,1184	1,1795	6,0684	0,9900	6,0600
Atraktivita (vlastní)	0,9343	5,3333	1,0066	5,2434	0,8632	5,1026	0,6300	4,9200
Respekt	0,8131	5,8939	0,5789	5,7895	0,7521	5,6154	0,6900	5,6300
Uznání (v rodině)	0,7323	5,5051	0,5855	5,5132	0,7521	5,4444	0,5000	5,4600
Svoboda	0,6061	5,4596	0,6645	5,4539	0,7778	5,3248	0,8300	5,3000
Víra	0,5758	3,2980	0,5197	3,1184	0,5812	3,2393	0,3600	3,3000
Aktivní přístup k	0,9848	5,7980	0,7632	5,6776	0,7692	5,7436	0,8500	5,8100
Majetek	0,6667	4,6919	0,5987	4,7303	0,5128	4,8718	0,4400	4,7800
Založení rodiny	1,7828	5,6717	1,1382	5,7105	0,8462	5,8291	0,5600	6,0100
Dobré vztahy v rodině své	0,8081	6,0808	0,6645	5,9474	0,7009	5,9744	0,5100	6,1200
Dobré vztahy v rodině partnera	0,6818	5,6313	0,5789	5,4605	0,7094	5,4359	0,5000	5,3400
Mít dobré přátele	0,8232	5,9545	0,5987	5,8684	0,6410	5,6325	0,6200	5,7100
průměrné hodnoty	0,8979	5,5867	0,7448	5,4952	0,7629	5,4957	0,6405	5,4953

legenda:	naplněná potřeba	0	důležitá potřeba	7
	nenaplněná potřeba	6	nedůležitá potřeba	1

Z pohledu důvodu pro setrvání ve vztahu vyplývá, že téměř každý desátý pár v R tvoří partnerskou dvojici z nesprávných důvodů, alespoň ve smyslu spokojenosti daného vztahu. Zjištěné výsledky jsou k nahlédnutí v *Tabulka 12-12*, která jasně dokazuje, že měli být vztah spokojený, tak namísto úelného a materiálního, musí být hlavní motivací pro vztah být partner a příjemný pocit, který soužitím s ním máme.

Tabulka 12-12 Závislost spokojenosti na důvodu setrvání ve vztahu

Dlouhodobá partnerská spokojenost			
Důvod setrvání ve vztahu	Průměrná hodnota	Směrodatná odchylka	Zastoupení mezi probandy
Příjemný pocit	6,246	0,776	91,71 %
Touha po dětech	4,4	2,302	0,96 %
Děti	4,75	1,238	0,77 %
Zvyk	4,42	1,342	2,70 %
Strach ze samoty	3,818	1,779	1,93 %
Zabezpečení	3,7	1,337	1,93 %

13 Diskuse

Problematika naplnění partnerských potřeb je stále aktuální už jen z pohledu doby, která není pro mnohé jednoduchá, kdy mnozí eší například zajištění existenciálních potřeb nebo splnění povinností spojené se studiem i zaměstnáním. V diskuzi je navázáno na kapitulu **12.2** týkající se analýzy výsledků, kde se v ní kterých hypotézách objevila zajímavá zjištění a zároveň jsou zde uvedena omezení tohoto výzkumného projektu, které by mohli interpretované výsledky ovlivnit.

Cílem práce bylo zjistit, jaké potřeby mají souasní jedinci v mladém dospělí a jak jsou úspěšnější jejich naplnění. To vše v kontextu partnerských vztahů a teorie citových vazeb. Tedy provázanost pomyslného trojúhelníku, jehož cípy tvoří naplnění potřeb, spokojenost ve vztahu a typ citové vazby.

Hlavním cílem práce bylo zaměřením na potřeby a jejich naplnění v období mladém dospělí, které byly zkoumány z několika hledisek a to z pohledu pohlaví, věku, vzdělání, aktuální aktivity i citové vazby. Celkové zjištění ukázalo, že pro dnešní generaci se mezi nejdležitější položky patří na prvním místě zdraví, dále poctivost a sebeúcta, což v ní podporuje závěry Maslowa (2020) a jeho pyramidy potřeb. Příčinou zařazení sebeúcty mezi ty nejdležitější potřeby může být ovlivnění skupinou probandů účastnících se výzkumu, jejich sociálním statutem i vzděláním, kdy lze očekávat, že ti, co jsou ve vztahu spokojeni, budou i vykazovat větší míru kladného přijetí své osoby. Tento výsledek je vnímán velmi pozitivně, protože bez kladného přijetí sebe sama, si není možné vážít ani druhých. Naopak nejméně důležitou položkou byla označena víra, jedním z důvodů mohlo být menší zastoupení respondentů z této oblasti. Celkové shrnutí vnímání a naplnění všech testovaných potřeb, i s ilustračním znázorněním, je k nalezení v kapitole **12.2**.

Z pohledu souvislosti typu citové vazby a naplnění potřeb došlo k zajímavému zjištění, kdy pouze u žen se prokázal velmi výrazný vztah mezi tím, do jaké míry se jim daří naplnit své potřeby a typem citové vazby, kterou prožívají, zatímco u mužů se tento vztah neprojevil. Tento závěr nebylo možné porovnat s výsledky jiné studie, nebo nebyla nalezená žádná, která by se této konkrétní otázce věnovala.

Například všemi sledovanými skupinami vykazují právě jedinci s typem vazby úzkostná, vyhýbavá nebo úzkostná-vyhýbavá nejnižší míru naplnění potřeb. Výsledek není překvapující, neboť naplnění potřeb se úzce pojí s partnerem, partnerským životem, harmonickým soužitím a společnými cíli. V návaznosti na výzkumy Hazan a Shaver (1987) je známo, že tyto jedinci mají výrazné problémy v této životní rovině, které se pak promítají i do životní spokojenosti vlivem (ne)naplnění potřeb.

Druhým cípem zmiňovaného trojúhelníku je partnerská spokojenost, u které se projevila silná souvislost s úspěšností i naplněním potřeb jedince. Zde se potvrzuje staré dobré moudro „ve dvou se to lépe táhne“, kdy správný partner po našem boku je silou, která nám umožní dosáhnout naplnění našich potřeb, stejně tak jako my činíme pro naše partnery.

Hlavními aspekty pro dosažení harmonického vztahu se ukázaly být tři následující. Míra shody mezi partnery (myšleno v rovině názorů, filozofie, životních cílů i komunikace a zájmů), dále pozitivní hodnocení partnera i jeho kvalit a nejvyšší motivace pro setrvání v samotném vztahu. Jedná se o potvrzení závěrů výzkumu Demir a Tira (2019).

Dalším zjištěním je fakt, že každý desátý pár v ČR z našeho souboru spolu tvoří partnerskou dvojici z jiného důvodu, než že spolu zažívají příjemný pocit, rozumí si a mají se rádi. Druhým nejčastějším důvodem pro vztah byl udáván zvyk na svůj protějšek. Jedním z aspektů může být i to, že se mladí lidé bojí udělat změnu a být sami se sebou, poznat svůj svět, aby potom spolu mohli poznávat svět svého protějšku. Důležitým krokem, který by vedl ke změně tohoto zjištění je sebrat odvahu a být k sobě upřímný. Mladí lidé by si měli uvědomit, že mají před sebou celý život a nemusí jej marnit po boku někoho, s kým jim není dobře.

Tím cílem je pak typ citové vazby jedince a jeho vliv na partnerskou spokojenost a naplnění potřeb. V obou případech je odpověď kladná, tedy typ citové vazby výrazně ovlivňuje jak úspěšnost v otázkách partnerství a vztah, tak i v individuální rovině naplnění potřeb.

Výsledky z pohledu spokojenosti ve vztahu jsou ve shodě s výzkumy například historií, zkoumané třeba autory Bowlbyem a Ainsworthovou (Hazan & Shaver, 1987), kde jisté typy citových vazeb mají výrazně vyšší šanci vytvořit fungující, spokojenou a šťastnou partnerskou dvojici ve srovnání s ostatními vazbami.

Při vyhodnocování výzkumných hypotéz se ukázalo, že typ svazku rodič-probanda nemá vliv na jeho současné vztahy, a už se jedná o dobu, nebo délku setrvání ve vztahu. Pozitivní trend se prokázal pouze ve věkové skupině 20–23 let, což je ve shodě s závěry výzkumu Meng Xia (Rutkowski, 2018), nicméně jeho výzkum byl zaměřen pouze na věkovou skupinu 18–21 let a navazující věkové kategorie zkoumány nebyly. Dle výsledků předloženého výzkumu, který byl zaměřen na širší spektrum věkových kategorií, lze usuzovat, že rodiče mají vliv pouze na první vážné vztahy, jelikož slouží mladým lidem jako hlavní inspirace v nových situacích, ve kterých se díky vztahu nacházejí. S přibývajícím věkem a získanými zkušenostmi se vliv rodičů zcela vytrácí a romantické vztahy jsou budovány na základě získaných zkušeností.

Námětem k diskusi je zavedení nového typu citové vazby – *super-jistá citová vazba*, která by v podstatě předcházela vazbám jistým. V rámci výzkumu byla zavedena z důvodu zjevného nepoměru mezi jedinci pohybujícími se na hraničních hodnotách hodnotících subškál a dle současných standardů adících se k jisté citové vazbě.

Výsledky u respondentů se *super-jistou* vazbou se nejvíce odrazili v oblasti naplnění potřeb, důvěry k partnerovi, míře shody mezi partnery a právě dlouhodobé spokojenosti a to ve smyslu zjištěné míry úniku a síly vztahu v porovnání s jistou citovou vazbou.

Hranice mezi jistou a *super-jistou* citovou vazbou byla stanovena posouzením vlivu úzkostnosti a vyhýbavosti na dlouhodobou spokojenost ve vztahu ve formě získaného *cut-off score* souhrnné hodnoty subškál úzkostnosti a vyhýbavosti na 2,05. Hraniční hodnota pro *super-jistou* vazbu byla stanovena se zaokrouhlením na 2,1.

Uvedené rozdělení se ukázalo jako opodstatněné, jelikož byl opakovaně pozorován statisticky významný rozdíl mezi jedinci jisté a *super-jisté* citové vazby. Zjištění potvrzuje studii Sibley et. al. (2005), která upozorňuje na nedostatečnou citlivost metodiky ECR na hraniční hodnoty sledovaných subškál probandů.

Z těchto výsledků lze odvodit, že jedinci se *super jistou* vazbou v život nehledají vztah za každou cenu, ale umí jí být i pouze sami se sebou, takže se jim vyplatí pokračovat na partnera, po jehož boku se budou cítit dobře a bezpečně, a nemají potřebu setrvávat ve vztahu, který jim plně nevyhovuje. Stanovení přesné hranice mezi citovou vazbou jistou a *super-jistou* je vhodným námětem k navázání na předloženou práci.

Z metodologického hlediska týkající se vlastní dotazníkové baterie (bez použití ECR) bylo stanoveno Cronbachovo alfa s průměrnou hodnotou 0,882 pohybující se na intervalu od 0,861 po 0,894 značící vysokou míru vnitřní konzistence dotazníku.

Výzkum má ovšem i svá omezení, která pramení ze samotného tématu bádání. Účast ve výzkumu byla motivující především pro jedince, kteří jsou ve svých vztazích spokojeni. Jedinci, kteří svůj vztah hodnotí subjektivně jako méně spokojený, se výzkumu buď vůbec neúčastnili, či jej nedokončili. Důvodem nedokončení bylo nejspíše citlivé téma pro zmíněné, které jim přineslo nepříjemné pocity. Dalším limitem práce bylo oslovení výzkumného vzorku, kde převažovali z velké většiny lidé s úplným středním nebo vysokoškolským vzděláním. Limitem z metodologického hlediska může být ověření normality rozdílů získaných hodnot Shapiro-Wilkovým testem, místo využití centrálního limitního teorému, který umožňuje využití i parametrických testů.

Z výzkumného hlediska by bylo vhodné dosavadní poznání dále rozvinout s konkrétním zaměřením na další výzkové periody. Závěrem celého výzkumu by mělo být zjištěno naplnění potřeby a s ním související štěstí napříč všemi generacemi současné doby.

Téma jako takové nabývá na významu především v posledních dvou letech trvání pandemické situace Covid-19, která v mnoha směrech ovlivnila životy nás všech. Vliv a změny se projeví jak na úrovni individuální, partnerské, rodinné tak celospolečenské. V partnerské rovině, v které vzniklá situace vztah posílila a posunula je v cestě životem dál, jiné vztahy nevydržely a rozpadly se. Námětem pro další bádání by mohlo být zkoumání samotného vlivu Covid-19 na partnerskou spokojenost. Námětem na rozšíření práce by mohlo být zopakování výzkumu u jedinců s nižší dosaženou formou vzděláním, tedy bez dosažené maturity, kterou se nepodařilo vzhledem k výzkumnému souboru zjistit.

Dotazník měl praktický přesah ve smyslu, reakcí respondentů na uvedený kontakt se zprávami, kdy po vyplnění dotazníku došli k určitým otázkám týkající se spokojenosti. Konkrétně k situacím, které jim ve vztahu vadí a chtějí je změnit. Někteří uvažovali nad příčinami, že jim ve vztahu není úplně dobře, a kde pramení. Reakce respondentů značí, že dostali dostatečnou zpětnou vazbu, jakým směrem třeba vztah posunout, či odpovídat na to, zda v něm i nadále setrvávat.

14 Závěr

Zjištěné výsledky prokazují pozitivní provázanost mezi naplněním potřeb, spokojeností v partnerském vztahu a typem citové vazby jedince. Ukázalo se, že u jedinců nacházejících se v mladém dospělém věku dochází k naplnění potřeb a se zvyšujícím se věkem spokojenost s tím spojená roste. Mezi nejdůležitější potřeby pro současnou generaci jedinců ve věku 20 - 35 let se řadí zprvu zdraví, poctivost a sebeúcta, dále následují dobré vztahy ve své rodině, péče o členy rodiny a spokojenost s prací.

Důležitým zjištěným výstupem je nedostatečné ohraničení klasifikace jisté citové vazby, která zahrnuje velkou škálu jedinců blížících se buď k úzkosti či vyhýbavosti, a vyvolává potřebu vymezit *super-jistou* a jistou citovou vazbu jako dvě samostatné skupiny.

Výzkumné hypotézy byly ve většině případů velmi vysoce signifikantní výsledky, díky nimž byly cíle práce naplněny. Přehled hypotéz a jejich ověření ilustruje **Tabulka 14-1**. Dále byla zjištěna souvislost mezi typem svazku rodičů jedince a důvěrou mezi partnery i délkou vztahu, která se neprokázala.

Tabulka 14-1 P ehled výsledk statistického testování hypotéz v etn kontrolních

ozna ení hypotézy	Heslovitý popis hypotézy	Statistický test	Nulová hypotéza	Alternativní hypotéza		r_s	
H00	aktuální spokojenost ú ast ve výzkumu	Kruskal Wallisova ANOVA	X	✓	0,001	-	
H1	aktuální spokojenost dlouhodobá spokojenost	Spearman v korela ní koeficient	X	✓	0,001	0,657	
H2	míra shody s partnerem dlouhodobá spokojenost	Spearman v korela ní koeficient	X	✓	0,001	0,700	
H3	délka vztahu v k probanda	Spearman v korela ní koeficient	X	✓	0,001	0,521	
H4	manželství dlouhodobá spokojenost	Mann-Whitney U-test		(X)			
	manželství dlouhodobá spokojenost	Vysokoškolské vzd lání	Mann-Whitney U-test	X	✓	0,05	-
H5	hodnocení partnera dlouhodobá spokojenost	Spearman v korela ní koeficient	X	✓	0,001	0,714	
H6	potomci spokojenost se sexuálním životem	Mann-Whitney U-test		(X)			
H7	nenapln nost pot eb dlouhodobá spokojenost	Spearman v korela ní koeficient	X	✓	0,001	-0,264	
H8	délka vztahu rodi e v sezdaném páru	Kruskal Wallisova ANOVA		(X)			
H9	d v ra k partnerovi rodi e v sezdaném páru	Kruskal Wallisova ANOVA		(X)			
	d v ra k partnerovi rodi e v sezdaném páru	jiná než jistá citová vazba	Kruskal Wallisova ANOVA	X	✓	0,05	-
H10A	jisté typy citové vazby dlouhodobá spokojenost	Kruskal Wallisova ANOVA	X	✓	0,001	-	
H10B	jisté typy citové vazby napln nost pot eb	Kruskal Wallisova ANOVA	X	✓	0,001	-	
	jisté typy citové vazby napln nost pot eb	Muži	Kruskal Wallisova ANOVA		(X)		
H11	d vod pro setrvání ve vztahu dlouhodobá spokojenost	Kruskal Wallisova ANOVA	X	✓	0,001	-	

15 Souhrn

Tématem bakalářské diplomové práce bylo zjištění naplnění potřeb v partnerském vztahu u heterosexuálně orientovaných osob/jedinců spadajících do období mladé dospělosti. Předmětem zájmu byla snaha zjistit, zda u mladých dospělých dochází k naplnění jejich potřeb v aktuálně probíhajícím vztahu, dále nalézt jejich motivaci pro setrvání v partnerském soužití a to vše v kontextu citové vazby.

Práce se dělí na část teoretickou a praktickou. Část teoretická obsahuje 9 kapitol, s cílem nejen blíže popsat danou problematiku od vymezení základních pojmů a souvislostí po bližší rozbor problematiky z pohledu různých českých i zahraničních autorů, zahrnující jak významné publikace, tak již probíhané výzkumy zabývající souvisejícími s tématem.

První kapitola vychází ze statistických údajů českého statistického úřadu i Statistického úřadu Evropské Unie a poskytuje pohledy o poměru partnerských dvojic sezdáných i nesezdáných, vývoji sňatkovosti a rozvodovosti v ČR i Evropě, dále vývoj v kontextu jedinců vstupujících do svého prvního manželství.

Druhá kapitola vymezuje období mladé dospělosti s jejími specifiky z pohledu významných vývojových psychologů. Za českou scénu pohledy Krejčíkové, Langmeiera, Thorové a Vágnerové, ze zahraničních pak Erikson, Levinson a Sheely s doplněním termínu „*emerging adulthood*“ zavedeného Arnettem. Součástí kapitoly je pohledová tabulka Vývojových fází dospívajícího člověka pro rychlé porovnání pohledů zmíněných autorů.

Třetí kapitola vymezuje základní rozdíl mezi partnerstvím a manželstvím. Oba vymezené pojmy mají mnohé aspekty společné, proto bylo snahou je blíže specifikovat. Na partnerství je zde pohlíženo jak z historického hlediska, tak z pohledu současné doby. V manželství se kromě definování jeho charakteristik zabýváme stavem spojených, a to především do pravé hluboké lásky. Zároveň jsou zde stručně popsána úskalí, pokud se jeden z partnerů rozhodne manželství ukončit.

Čtvrtá kapitola se zabývá vymezením a významnými komponentami lásky. Zahrnuje definování pojmu, jako je zamilovanost z pohledu Abramse, pozvolně přechází k zajímavému novodobému sociálnímu aspektu u mladých lidí, které odborná literatura označuje, jako *„love at first sight“* o kterých blíže hovoří například Hofmanová se svými poznatky publikovanými v roce 2021. Známý pojem „lásky na první pohled“ je blíže popsán s odkazem na výzkum Averill a Boothroyda. Zároveň je zde zmíněn významný model Sternberga, který popisuje teorii tří komponent lásky, s novodobým obohacením o čtvrtý prvek, kterým je spiritualita a jehož autorem je Kukla (2020).

Pátá kapitola stručně vymezuje ty i základní druhy citové vazby, společně s jejich specifiky a projevy v návaznosti na prokopníky tématu, jako je Bowlby. Informace jsou doplněny o navazující výzkumy Hazan a Shaver, kteří se zabývali partnerskými vztahy v závislosti na typu citové vazby. Celá kapitola je podložena vybranými studii probíhajícími v letech 2016 – 2019, a uzavřena tabulkou pro orientaci v tématice, vycházející z anglického modelu podle studie Domingue a Mollen (2009).

Kapitola šestá zahrnuje vybraná pojetí fází partnerského vztahu, které navazují například na významný Knapp v p fázový model. Zároveň je zde pojednání o schopnosti dosažení intimity, která je nedílnou součástí pevného partnerského soužití a návodem, jak jí dosáhnout. Dále jsou zde blíže popsány jednotlivé fáze vztahu dle Pragerové.

Sedmá kapitola je věnována komunikaci, která je nedílnou součástí nejen běžných aktivit, ale také každého vztahu, kdy při dodržení zásad sdělování je možné předejít různým nedorozuměním, krizím i hádkám. Součástí je i běžná komunikace, se kterou se partneři vypořádávají při denních aktivitách, jako například rozdělení úkolů i drobných prací.

Kapitola osmá se věnuje vybraným potřebám, které jsou stěžejním prvkem výzkumu. Blížší pohled je věnován kategoriím potřeb: bezpečí, sounáležitost a blízkost, úcta, seberealizace, svoboda.

Poslední kapitola teoretické části tvoří vybrané komponenty podílející se na spokojenosti ve vztahu, které jsme blíže specifikovali dle uvedené literatury. Mezi vybrané komponenty promítající se do vztahu se řadí – důvěra, autenticita, empatie, zodpovědnost a vzhled.

Praktická část je věnována na základě vybraných výzkumů zabývajících se kvantitativním zjištěním partnerské spokojenosti. Je zaměřena na zjištění naplnění vybraných potřeb u mladých dospělých s ohledem na spokojenost v partnerských vztazích a typu citové vazby. Do empirické části byl uveden přehled nejvýznamnějších metod zabývajících se tímto tématem v etnografické tabulky obsahující 14 testových metod. Dotazník byl vlastní konstrukce doplněný o variaci ECR-R (16), blíže je specifikován v kapitole 0. Celkový počet platných probandů tvoří 567 včetně nepatných 361. Výzkumný soubor respondentů byl pro potřeby statistických testů dle pohlaví, vzdělání, aktuální situace, čímž se rozumí student nebo pracující i citové vazby. Zjištěné výsledky v závislosti na těchto kategoriích jsou součástí kapitoly 12.1.

Otázky položené v dotazníku vedly k získání dat alternativních, nominálních, ordinálních i metrických, což ovlivnilo použité statistické testy a jejich analýze. V rámci ověření míry reliability vlastní dotazníkové baterie (nezahrnující část ECR-16), byl na základě získaných dat vypočten koeficient Cronbachova alfa s průměrnou hodnotou 0,882 pohybující se na intervalu od 0,861 po 0,894, značící silný důkaz vnitřní reliability a konzistence dotazníku. Celkem bylo stanoveno 13 hypotéz, jejich vyhodnocení bylo provedeno pomocí Mann-Whitneyova U-testu, Kruskal-Wallisovou ANOVOU případně Spearmanovým korelačním koeficientem.

V rámci interpretace výsledků hypotéz jsme dosáhli těchto zjištění:

- Jedinci nacházející se v období mladé dospělosti uspokojivě naplňují své potřeby
- Úspěšnost při naplňování potřeb je pozitivně ovlivněna spokojeností v partnerském vztahu
- Úspěšnost při naplňování potřeb je negativně ovlivněna nejistým typem citové vazby
- Spokojenost v partnerském vztahu je negativně ovlivněna nejistým typem citové vazby

Práce má svůj přínos v podobě kvantitativního výzkumu, jehož cílovou skupinou byly heterosexuálně orientovaní muži a ženy ve věku 20-35 let nacházející se alespoň 6 měsíců v partnerském vztahu. Zvolené zaměření bylo stanoveno zejména z důvodu, že pro zmíněné období je charakteristické hledání si životního partnera, se kterým nejlépe stráví zbytek života. Problémem této práce je, že nebyl nasbírán dostatečně velký vzorek jedinců s jinou než jistou a *super-jistou* citovou vazbou a, i přes vysokou míru vnitřní reliability vlastního dotazníku, nebyla použita ke sběru dat pouze standardizovaná metoda. I přes zmíněné limity práce, výzkum přinesl jisté obohacení zejména v zjištění aktuálních potřeb mladých lidí vzhledem k současné době a zároveň zamyšlení se nad probíhajícím vztahem, kdy si respondenti vyhradili čas na jeho zreflektování. Samotné výsledky mohou přispět k tvorbě nových standardizovaných dotazníkových baterií týkající se daného tématu, mohou sloužit k lepšímu porozumění vývojovým psychologům i terapeutům pracujícím s cílovou skupinou. V neposlední řadě může být na tento výzkum navázán další, jehož cílem bude zjistit naplněnost a přiblížení respondentů napříč všemi generacemi současné doby.

16 Použité zdroje

- [1] Abrams, A. (2020, 4. říjen). Navigating the 4 Stages of a Relationship. Získáno dne 07.06.2021 z:
<https://www.verywellmind.com/the-four-stages-of-relationships-4163472>
- [2] Allen, K. A. (2019, 20. červen). The Importance of Belonging Across Life. Získáno dne: 18.6.2021 z:
<https://www.psychologytoday.com/us/blog/sense-belonging/201906/the-importance-belonging-across-life>
- [3] Arends, L. (2019, 26. září). *The Importance of Feeling Safe in a Relationship*. Získáno dne 20.6.2021 z:
https://lessonsfromtheendofamarriage.com/2019/08/the-importance-of-feeling-safe-in-a-relationship/?fbclid=IwAR2qX6m0AnKCDVXA2LptJKIn_XZcCskiR95QCRVB0YPGtUItgH5HQbIVVfc
- [4] Arnett, J. J. (2000). Emerging Adulthood - A Theory of Development From the Late Teens Through the Twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469-480.
doi: 10.1037//0003-066X.55.5.46
- [5] Averill, J. R. & Boothroyd, P. (1977). On falling in love in conformance with the romantic ideal. *Motivation and Emotion*. 1, 235-247.
doi: 10.1007/BF00998862
- [6] Ben-Ze'ev, A. (2019). Is Self-Fulfillment Essential for Romantic Love? The self-other tension in romantic love. *Revista de Filosofia Aurora*, 31(54), 864-885.
doi: 10.7213/1980-5934.31.054.DS12
- [7] Barnow, Z. B. (2011). The Reliability of Relationship Satisfaction: A Reliability Generalization Meta-Analysis. *Journal of Family Psychology*, 25(1), 39-48.
doi: 10.1037/a0022441
- [8] Brody, N., LeFebvre, L. E., & Blackburn, K. G. (2016). Social Networking Site Behaviors Across the Relational Lifespan: Measurement and Association With Relationship Escalation and De-escalation. *Social Media + Society*, 2(4), 1-16.
doi: 10.1177/2056305116680004
- [9] Buda, B. (1988). *o vieme o empatii?* Slovensko, Bratislava: Pravda.
- [10] Busby, D. M., Christensen, C., Crane, D. R., & Larson, J. H. (1995). A Revision of the Dyadic Adjustment Scale for Use with Distressed and Nondistressed Couples: Construct Hierarchy and Multidimensional Scales. *Journal of Marital and Family Therapy*, 21(3), 289-308.
doi: 10.1111/j.1752-0606.1995.tb00163.x

- [11] Campbell, L. & Stanton, S. C. E. (2018). Adult Attachment and Trust in Romantic Relationships. *Current Opinion in Psychology*, 25.
doi: 10.1016/j.copsyc.2018.08.004
- [12] Cígler, H., Cvrková, A., Dašková, P., Hašto, J., Charvát, M., Ježek, S., Kašáková, N., Lacinová, L., & Seitl, M. (2019). Experiences in Close Relationships: české verze metod pro měření vazby vycházející z dotazníku ECR. *E-psychologie*, 13(3), 57-74.
doi: 10.29364/epsy.359
- [13] Communication Theory. (2014). *Knapp's Relationship Model*.
Získáno dne 19.04.2021 z:
<https://www.communicationtheory.org/knapps-relationship-model/>
- [14] Cuff, B. M. P., Brown, S. J., Taylor, L., & Howat, D. (2016). Empathy: A Review of the Concept. *Emotion Review*, 8(2), 144-153.
doi: 10.1177/1754073914558466
- [15] Dennis, S. (2017, 18. prosinec). Why kids genuinely 'can't wait'.
Získáno dne 6.4.2021 z:
<https://pursuit.unimelb.edu.au/articles/why-kids-genuinely-can-t-wait>
- [16] DeVito, J. A. (2008). *Základy mezilidské komunikace*. Praha, česká republika: Grada Publishing.
- [17] Demir, M., & Tyra, A. (2019). Be There For Me and I Will Be There For You: Friendship Maintenance Mediates the Relationship Between Capitalization and Happiness. *Journal of Happiness Studies*, 20(1).
doi: 10.1007/s10902-017-9957-8
- [18] Domingue, R., & Mollen, D. (2009). Attachment and conflict communication in adult romantic relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 26(5), 678–696.
doi: 10.1177/0265407509347932
- [19] Dostál, D. (2020). *Statistické metody v psychologii; studijní opora pro rok 2021/22 k p edm t m BSMP1, DSMP1, BSMP2 a DSMP2*.
Získáno dne 21.09.2021 z:
https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/skripta_statistika.pdf
- [20] Early intervention foundation. (2020, b ezen). *Couples Satisfaction Index (CSI-16)*.
Získáno dne: 20.3.2021 z:
<https://www.eif.org.uk/files/resources/measure-report-ipr-csi-16.pdf>
- [21] Edwards, R., Bybee, B. T., Frost, J. K., & Harvey, A. J. (2016). That's Not What I Meant: How Misunderstanding Is Related to Channel and Perspective-Taking. *Journal of Language and Social Psychology*, 36(2), 188-210.
doi: 0.1177/0261927X16662968

- [22] Fatima, M., & Ajmal, A. (2012). Happy Marriage: A Qualitative study. *Pakistan Journal of Social and Clinical Psychology*, 10(1), 37-42.
 Staženo z:
https://www.researchgate.net/publication/339090105_Happy_Marriage_A_Qualitative_study
- [23] Fetzer Institute. (nedatováno a). *The couples satisfaction index (CSI)*.
 Získáno dne 20.3.2021 z:
https://backend.fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Self_Measures_for_Marital_Satisfaction_COUPLES_SATISFACTION_INDEX.pdf
- [24] Fetzer Institute. (nedatováno b). *Dyadic Adjustment Scale (DAS)*.
 Získáno dne 20.3.2021 z:
https://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Self_Measures_for_Love_and_Compassion_Research_GENERAL_RELATIONSHIP_SATISFACTION.pdf
- [25] Fetzer Institute. (nedatováno c). *The Experiences in Close Relationships-revised (ECR-R) Questionnaire*
 Získáno dne 20.3.2021 z:
<https://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Attachment-ExperienceinCloseRelationshipsRevised.pdf>
- [26] Fetzer Institute. (nedatováno d). *Investment Model Scale (IMS)*.
 Získáno dne 20.3.2021 z:
https://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Self_Measures_for_General_Relationship_Satisfaction_INVESTMENT_MODEL.pdf
- [27] Fetzer Institute. (nedatováno e). *Marital Adjustment Test (MAT)*.
 Získáno dne 20.3.2021 z:
https://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Self_Measures_for_Marital_Satisfaction_MARITAL_ADJUSTMENT_TEST.pdf
- [28] Fetzer Institute. (nedatováno f). *Quality of Marriage Index (QMI)*. Získáno dne 20.3.2021 z:
https://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Self_Measures_for_Marital_Satisfaction_QUALITY_OF_MARRIAGE_INDEX.pdf
- [29] Fetzer Institute. (nedatováno g). *Relationship Assessment Scale (RAS)*. Získáno dne 20.3.2021 z:
https://fetzer.org/sites/default/files/images/stories/pdf/selfmeasures/Self_Measures_for_General_Relationship_Satisfaction_RELATIONSHIP.pdf
- [30] Fraley, R. C., Waller, N. G., & Brennan, K. A. (2000). An item-response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(2), 350-365.
 doi: 10.1037//0022-3514.78.2.350
- [31] Franiuk, R. (2002). Implicit theories of relationships: Implications for relationship satisfaction and longevity. *Personal Relationships*, 9(4), 345-367.
 doi: 10.1111/1475-6811.09401

- [32] Fromm, E. (1996). *Um ní milovat*. Praha, eská republika: Nakladatelství Josefa Šimona.
- [33] Graham, J. M., Diebels, K. J., Flett, G. L., Stainton, M., Hewitt, P. L., Sherry, S. B., & Lay, C. (2012). Procrastination Automatic Thoughts as a Personality Construct: An Analysis of the Procrastinatory Cognitions Inventory. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 30, 223-236. doi: 10.1007/s10942-012-0150-z
- [34] Hazan, C., & Shaver, P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524. doi: 10.1037/0022-3514.52.3.511
- [35] Hofmanová, V., (2021, 19. kv ten). V ní hledá i št stí jsou lidé, se kterými se t žko žije. Získáno dne 07.06.2021 z:
https://www.i60.cz/clanek/diskuze/28200/vecni-hledaci-stesti-jsou-lide-se-ktery-mi-se-tezko-zije?fbclid=IwAR3RIYTLV0zaLmYY5cNBG1dUbeKnpGmdrA-Uz_33oJxRt1ep9ATK_-jyhEo
- [36] Hogan, J., Crenshaw, A. O., Baucom, K. J. W., & Baucom, B. R. W. (2021). Time Spent Together in Intimate Relationships: Implications for Relationship Functioning. *Contemporary Family Therapy*, doi: 10.1007/s10591-020-09562-6
- [37] Chonody, J. M., Gabb, J., Killian, M., & Dunk-West, P. (2016). Measuring Relationship Quality in an International Study: Exploratory and Confirmatory Factor Validity. *Research on Social Work Practice*, 28(8), 920-930. doi: 10.1177/10497315166631120
- [38] Chopik, W. J., Edelstein, R. S., & Grimm, K. J. (2019). Longitudinal changes in attachment orientation over a 59-year period. *Journal of Personality and Social Psychology*, 116(4), 598–611. <https://doi.org/10.1037/pspp0000167>
- [39] Joseph, S. (2018). *Autenticita*. eská republika, Praha: Portál.
- [40] Kaur, T., & Bhargava, M. (2016). Correlates of Marital Harmony. *Indian Journal of Health and Wellbeing*, 7(9), 893-896. Staženo z <http://www.i-scholar.in/index.php/ijhw/article/view/120710>
- [41] Kerins, M. H., & Goldman, B. M. (2006). A multicomponent conceptualization of authenticity: theory and research. *Advances in experimental social psychology*, 38, 283-357. doi: 0.1016/S0065-2601(06)38006-9
- [42] Kratochvíl, S. (2000). *Manželská terapie. 4. vyd.* Praha, eská republika: Portál.
- [43] Kratochvíl, S. (2009). *Manželská a párová terapie*. Praha, eská republika: Portál.
- [44] Kukla, V., & Kola ík, M. (2020). P edstavení ty komponentové teorie lásky. *lov k a as* (s. 144-154). Konvikt

- [45] Kulíšek, P. (2000). Problémy teorie raného citového přilnutí (attachment). *eskoslovenská psychologie*, 44(5), 404-423.
Staženo z:
https://is.muni.cz/www/mordechai/7159323/07_Problemy_teorie_raneho_citoveho_prilnuti_attachm_ent_.pdf
- [46] Langmeier, J., & Krejčíková, D. (2006). *Vývojová psychologie 2.*, aktualizované vydání. Praha, česká republika: Grada.
- [47] Levine, A., & Heller, R. S. F. (2019). *Attached*. London, United Kingdom: Bluebird.
- [48] Lee, J. A. (1976). *The colors of love: an exploration of the ways of loving*. Toronto, Kanada: New Press.
- [49] Lumen. (nedatováno). *Developing and Maintaining Romantic Relationships*. Získáno dne 3.4.2021 z:
<https://courses.lumenlearning.com/introductiontocommunication/chapter/developing-and-maintaining-romantic-relationships/>
- [50] Manson, M. (2017, 16. květen). *Teorie citové vazby*.
Získáno dne 21.04.2021 z:
<https://psychologie.cz/teorie-citove-vazby/>
- [51] Maroufizadeh, S., Almasi-Hashiani, A., Amini, P., Mahdi, S., Sobati, B., & Omani-Samani, R. (2019). The Quality of Marriage Index (QMI): a validation study in infertile patients. *BMC Research Notes*, 12(1).
doi: 10.1186/s13104-019-4438-2
- [52] Maroufizadeh, S., Omani-Samani, R., Almasi-Hashiani, A., Navid, B., Sobati, B., & Amini, P. (2018). The Relationship Assessment Scale (RAS) in infertile patients: A reliability and validity study. *Middle East Fertility Society Journal*, 23(4), 471-475.
doi: 10.1016/j.mefs.2018.04.001
- [53] Martin, L. (2015, 29. září). *The Difference Between Being In A Relationship And Being In A Partnership*. Získáno dne 3.4.2021, z:
<https://www.elitedaily.com/dating/difference-relationship-partnership/1228918>
- [54] Maslow, A. H. (2014). *O psychologii bytí*. Praha, česká republika: Portál.
- [55] Maslow, A. H. (2020). *Theory of Human Motivation*. Florida, Miami: BN Publishing.
- [56] McCulley, P. (2018, 16. duben). *How You Can Truly Empathize With Those You Don't Agree With*.
Získáno dne 30.6.2021 z:
<https://vantagepointdallascounseling.com/couples-counseling/5910/>
- [57] Meltzer, A. L., McNulty, J. K., Jackson, G. L., & Karney, B. R. (2014). Men Still Value Physical Attractiveness in a Long-Term Mate More Than Women: Rejoinder to Eastwick, Neff, Finkel, Luchies, and Hunt (2014). *Journal of Personality and Social Psychology*, 106(3), 435-440.
doi: 10.1037/a0035342

- [58] Mohammadi, K., Samavi, A., & Ghazavi, Z. (2016). The Relationship Between Attachment Styles and Lifestyle With Marital Satisfaction. *Iranian Red Crescent Medical Journal*, in press.
doi: 10.5812/ircmj.23839
- [59] Možný, I. (2008). *Rodina a spole nost*. Staré m sto, eská republika: Slon.
- [60] Nakon ný, M. (2000). *Lidské emoce*. Praha, eská republika: Academia.
- [61] Neff, L., & Karney, R. B. (2005). To Know You Is to Love You: The Implications of Global Adoration and Specific Accuracy for Marital Relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(3), 480-497.
doi: 10.1037/0022-3514.88.3.480
- [62] Oláh, L. S., & Kotowska, I. E. (2018). The New Roles of Men and Women and Implications for Families and Societies.
doi: 10.1007/978-3-319-72356-3_4
- [63] Omani-Samani, R., Maroufizadeh, S., Ghaheri, A., Amini, P., & Navid, B. (2018). Reliability and validity of the Kansas Marital Satisfaction Scale (KMSS) in infertile people. *Middle East Fertility Society Journal*, 23(2), 154-157. doi: 10.1016/j.mefs.2017.10.005
- [64] Patrick, H., Knee, C. R., Canevello, A., & Lonsbary, C. (2007). The role of need fulfillment in relationship functioning and well-being: A self-determination theory perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(3), 434-457. doi: 10.1037/0022-3514.92.3.434
- [65] Pew Research Center. (2014, 11. únor). *Couples, the Internet and Social Media*.
Získáno dne 02.06.2021 z:
https://www.pewresearch.org/internet/wp-content/uploads/sites/9/2014/02/PIP_Couples_and_Technology-FIN_021114.pdf
- [66] Pintado, S., & Mendoza, A. (2016). Attachment styles and relationship satisfaction. *Revista de Psicología GEPU*, 7(1), 157-168.
Staženo z:
https://www.researchgate.net/publication/318859718_Attachment_styles_and_relationship_satisfaction_Revista_de_Psicologia_GEPU_7_1_157-168
- [67] Pope, K. S. (1980). *On Love and Loving*. San Francisco, California: Jossey-Bass Inc Pub.
- [68] Prager, K. J., Shirvani, F. K., Garcia, J. J., & Coles, M. (2013). Intimacy and Positive Psychology.
doi: [10.1093/acprof:oso/9780199791064.003.0002](https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199791064.003.0002)
- [69] Praško, J. (2005). *Asertivita v partnerství*. Praha, eská republika: Grada Publishing.
- [70] Psychalive. (2013). Communication Between Couples: How to Communicate in a Relationship.
Získáno dne 12.06.2021 z:
<https://www.psychalive.org/communication-between-couples/>

- [71] Ridley, C. A., & Feldman, C. M. (2003). Female Domestic Violence Toward Male Partners: Exploring Conflict Responses and Outcomes. *Journal of Family Violence*, 18(3), 157-170.
doi: 10.1023/A:1023516521612
- [72] Rijt, A., & Buskens, V. (2006). Trust in Intimate Relationships The Increased Importance of Embeddedness for Marriage in the United States. *Rationality and Society*, 18(2).
doi: 10.1177/1043463106063319
- [73] Rubin, Z. (1973). *Liking and loving: An invitation to social psychology*.
New York: Holt, Rinehart & Winston.
- [74] Rusbult, C. E., Martz, J. M., & Agnew, C. R. (1998). The Investment Model Scale: Measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5(4), 357-387.
doi: 10.1111/j.1475-6811.1998.tb00177.x
- [75] Sabatelli, R. M., (1988). Measurement Issues in Marital Research: A Review and Critique of Contemporary Survey Instruments. *Journal of Marriage and Family*, 50(4), 891-915.
doi: 10.2307/352102
- [76] Sibley, Ch. G., Fischer, R., & Liu, J. H. (2005). Reliability and Validity of the Revised Experiences in Close Relationships (ECRR) Self-Report Measure of Adult Romantic Attachment. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(11), 1524-1536.
doi: 10.1177/0146167205276865
- [77] Segal, J. S. (2015). *Raising Your Emotional Intelligence: A Practical Guide--A Hands-on Program for Harnessing the Power of Your Instincts and Emotions*. New York, USA: Holt Paperbacks
- [78] Seitl, M., Charvát, M., & Juřicová, K. (2017). Česká verze škály emocionální empatie. *E-psychologie*, 11(2), 47-70.
Staženo z:
http://e-psycholog.eu/pdf/seitl_etal.pdf
- [79] Slamník, I. (2008). *Afiliace, atraktivita, láska*. Praha, Česká republika: Grada Publishing.
- [80] Slamník, I., & Hurychová, Z. (2010). *Psychologie pro praxi 3-4*. Praha, Česká republika: Univerzita Karlova v Praze.
- [81] Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2), 119-135.
doi: 10.1037/0033-295X.93.2.119
- [82] Sternberg, R. J., & Barnes, M. L. (1988). *The Psychology of Love*. New Haven: Yale University Press.
- [83] Švancara, J. (1986). *Kompéndium vývojové psychologie*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- [84] Tannen, D. (1990). *You just don't understand: Women and men in conversation*.
New York: Morrow.
- [85] Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od dětství po smrt*.
Praha, Česká republika: Portál.

- [86] UCLA: Statistical Consulting Group. (nedatováno). *What does Cronbach's alpha mean?*
 Získáno dne 20.3.2021 z:
<https://stats.idre.ucla.edu/spss/faq/what-does-cronbachs-alpha-mean/>
- [87] Vaughn, M. J., & Matyastik Baier, M. E. (1999). Reliability and Validity of the Relationship Assessment Scale. *American Journal of Family Therapy*, 27(2), 137-147.
 doi: 10.1080/019261899262023
- [88] Vollmann, M., Sprang, S., & Brink, F. (2019). Adult attachment and relationship satisfaction: The mediating role of gratitude toward the partner. *Journal of Social and Personal Relationships*. 36, 1-12.
 doi: 10.1177/0265407519841712
- [89] Vrabel, J. K., Zeigler-Hill, V., Sauls, D., & McCabe, G. (2019). Narcissism and respect in romantic relationships. *Self and Identity*, 20(2), 1-19.
 doi: 10.1080/15298868.2019.1649305
- [90] Vágnerová, M. (2007). *Vývojová psychologie II. - Dosplost a stáří*. Praha, Česká republika: Karolinum
- [91] Walser, R. D. (2021, 11. únor). *Authenticity in Intimate Relationships: It's Worth the Risk*.
 Získáno dne 28.06.2021 z:
<https://www.lyrahealth.com/blog/authenticity-in-intimate-relationships-its-worth-the-risk/>
- [92] Wei, M., Russell, D. W., Mallinckrodt, B., & Vogel, D. L. (2007). The Experiences in Close Relationship Scale (ECR)-Short Form: Reliability, Validity, and Factor Structure. *Journal of Personality Assessment*, 88(2), 187-204.
 doi: 10.1080/00223890701268041
- [93] Yahya, F., Huix, J. N. X., Ghazali, N. M., Anuar, A., Roose, A. R. M., & Bakar, M. A. A. (2017). Attachment Styles and Relationship Quality among Young Couples. *Journal of Cognitive Sciences and Human Development*, 3(1), 11-21.
 doi: 10.33736/jcshd.643.2017
- [94] Zvěřina, J. (2020, 8. červen). *Homosexualita*.
 Získáno dne 29.08.2021 z:
<https://www.wikiskripta.eu/w/Homosexualita>

17 Přílohy Bakalářské práce

17.1 Příloha 1.1 Anotace bakalářské práce

Jméno a příjmení:	Anita Brlicová
Název katedry a Fakulty:	Katedra psychologie, FF UP Olomouc
Název diplomové práce:	(Ne)naplnění potřeby v partnerském vztahu v období mladé dospělosti
Anglický název diplomové práce:	<i>(Un)fulfilled expectations in love relationships in young adulthood</i>
Vedoucí práce:	PhDr. Jan Šmahaj, Ph.D.
Počet stran a znak :	91 stran, 143 739 znak
Počet příloh:	8
Počet titulů použité literatury:	94

Abstrakt:

Jedním z úkolů období mladé dospělosti je nalezení vhodného životního partnera. Cílem práce bylo zjistit naplnění potřeby a s ní související spokojenost v partnerském vztahu u heterosexuálně orientovaných jedinců mimo jiné s ohledem na typ citové vazby. První část práce slouží pomyslně jako návod, kde se čtenář seznámí s předloženými potřebami a teorií podloženou výzkumy významných autorů, jež mluví o jedince navést k cestě naplnění a spokojenosti v partnerství. V praktické části byl proveden kvantitativní výzkum s použitím vlastní dotazníkové baterie obohacené o zkrácenou verzi ECR-R (16) na vzorku N=567 platných respondentů, kde se ukázalo, že i přes stejné nároky, se naplnění potřeby s věkem zvyšuje. Ve výzkumné práci byly potvrzeny hlavní aspekty podléhající se na harmonickém vztahu, mezi které se řadí shoda mezi partnery, čímž je myšleno mít podobné názory, životní filozofie, cíle, zájmy a umět spolu komunikovat. Druhým hlavním zjištěním podléhající se na šťastném vztahu se ukázalo být pozitivní hodnocení svého protějšku a tímto důležitým aspektem se objevil samotný důvod setrvávání ve vztahu. Při zjišťování těchto důvodů se vynořila zajímavá souvislost, kdy jedinci se superjistou vazbou udávali jako jediný důvod to, že se mají s partnerem skutečně rádi a je jim spolu dobře v porovnání s ostatními typy vazeb.

Klíčová slova:

Partnerství, harmonický vztah, naplnění potřeby, mladá dospělost, citová vazba

Abstract:

One of the objectives of young adulthood is to find a suitable life partner. The aim of this work was to determine the level of needs fulfillment among young heterosexual adults and their related relationship satisfaction with regards to emotional attachment and other factors. Theoretical part of the thesis provides a guide, to some extent, helping the reader to understand presented needs and theories based on research of major authors, which can lead to the path of fulfillment and relationship satisfaction. Empirical part of the work is based on quantitative research using own questionnaire enriched with an abbreviated version of ECR-R (16) on a sample of N = 567 valid respondents. Results have shown increasing level of needs fulfillment as age progresses, while maintaining the individual requirements regarding those needs. The research confirmed the main factors involved in harmonious relationship, which includes agreement between the partners (similar views, life philosophies, goals, interests and being able to communicate with each other). The second factor involved in a happy relationship turned out to be a positive evaluation of a partner and the third important aspect is the very reason for staying in the relationship. While identifying the third pillar, an interesting connection emerged, where individuals with a super secure attachment stated only one reason to be in a relationship compared to respondents with other types of attachment styles, and the reason was love for the partner and feeling well in the relationship.

Key words:

Partnership, harmonious relationship, fulfillment of needs, young adulthood, emotional attachment

17.2 Příloha . 2 Výzkumný dotazník

Filozofická
fakulta

Dotazník na téma: "Hodnoty v partnerském vztahu v mladé dospělosti"

Jmenuji se Anita Brlicová, jsem studentkou katedry psychologie v Olomouci. Prosím Vás o pár minut zamyšlení nad Vaším současným partnerským vztahem. Cílem výzkumu je zjistit, co je v dlouhodobých vztazích mladých lidí dnes důležité a co je ovlivňuje. Dotazník je určen všem mladým **mužům a ženám od 20 do 35 let věku**, kteří jsou aktuálně **nejméně 6 měsíců ve vztahu** s osobou opačného pohlaví. Pokud jste ve vztahu kratší dobu, nebo aktuálně partnerský vztah nemáte, prosím nevyplňujte tento dotazník. Veškeré údaje, které zde uvedete, budou zpracovány anonymně.

Instrukce k vyplnění:

- dotazník **vyplňujte o samotě**, tedy bez přítomnosti Vašeho partnera(ky)
- u otázek s jednou volbou lze označit pouze jednu odpověď - volba se provádí kliknutím do kruhu u zvolené odpovědi
- u otázek, kde bude škála od **1** do **7** přiřadte odpovědi takovou váhu, jakou doopravdy cítíte (škála je slovně rozepsána u všech otázek)
- k jednotlivým otázkám se lze vracet a odpovědi změnit
- otázky vyplňujte v pořadí, v jakém jsou přichystány

Má-li být výzkum úspěšný, je důležité, abyste se nad každou otázkou **zamysleli a odpovídali upřímně**. Vaše odpovědi jsou považovány za **důvěrné informace**. Účast ve výzkumu **je dobrovolná**. U žádné otázky **neexistuje špatná odpověď**, proto prosím odpovídejte podle toho, jak to doopravdy cítíte. Pokud narazíte v dotazníku na otázku, na kterou nechcete z jakéhokoli důvodu odpovídat, nechte ji prosím nezodpovězenou.

Děkuji za Váš čas při vyplňování dotazníku. Na základě výsledků výzkumu se pokusím přispět ke zlepšení pocitu bezpečí a spokojenosti v partnerských vztazích a ke snížení jejich rozpadů.

Kontaktní údaje:

Anita Brlicová
Křížkovského 511/8
Olomouc
779 00
dotaznik.vztahy.upol@seznam.cz

Start

01/24 Pohlavím jste:

- Muž
- Žena
- Jiné

Další

02/24 Kolik je Vám let?

18

40

Můj věk

Další

03/24 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské

Další

04/24 Co aktuálně děláte? (označte co u Vás převažuje)

- Jsem student
- Jsem pracující
- Jiné

Další

05/24 Navštěvujete pravidelně bohoslužby? (minimálně 1x měsíčně)

Ano

Ne

Další

06/24 Jste v partnerském vztahu 6 měsíců a déle?

Ano

Ne

Další

07/24 Jak dlouho Váš aktuální vztah trvá? (roky a měsíce)

0

25

Roky

Měsíce

08/24 Jedná se o Váš první vztah delší než 6 měsíců?

Ano

Ne

Další

09/24 Jaký je věk Vašeho partnera?

15

100

Věk mého partnera

Další

10/24 Sdílíte se svým současným partnerem jednu domácnost?

- Ano
 Ne

11/24 Jste se současným partnerem ženatý/vdaná?

- Ano
 Ne

12/24 Máte se současným partnerem děti?

- Ano
 Ne

13/24 Máte se svým partnerem sex minimálně 1x týdně?

- Ano
 Ne

14/24 Jak jste aktuálně spokojen/a ve vztahu?

Označte dle hodnot **1 až 7**, [jak aktuálně \(posledních 24 hodin\) hodnotíte společný vztah](#) s Vaším partnerem.

(1 - velmi nespokojen, 2 - nespokojen, 3 - spíše nespokojen, 4 - neutrálně, 5 - spíše spokojen, 6 - spokojen, 7 - maximálně spokojen)

	velmi nespokojen	nespokojen	spíše nespokojen	neutrálně	spíše spokojen	spokojen	maximálně spokojen
Spokojenost ve vztahu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16/24 Následující výroky označte hodnotou 1 až 7, podle toho, **jaká je Vaše realita**.

(1 - vůbec , 2 - nízká úroveň, 3 - trochu podprůměr, 4 - průměrně, 5 - lehký nadprůměr, 6 - vysoká úroveň, 7 - plně vyhovuje)

	vůbec	nízká úroveň	trochu podprůměr	průměrně	lehký nadprůměr	vysoká úroveň	plně vyhovuje
Spokojenost s prací (dělám práci, která mě naplňuje)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Majetek/peníze	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Poctivost	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Péče o členy rodiny	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Víra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vzdělání	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uznání/respekt - jak je pro Vás důležitý	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	vůbec	nízká úroveň	trochu podprůměr	průměrně	lehký nadprůměr	vysoká úroveň	plně vyhovuje
Mít dobré vztahy ve své rodině	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pomoc/péče lidem v okolí (dobrovolnictví, charita)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mít dobré vztahy v rodině partnera	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Aktivní přístup k životu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sebeúcta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Svoboda - mohu si v každém okamžiku dělat, co chci	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Záložení vlastní rodiny, mít děti (rodinný život a domov)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	vůbec	nízká úroveň	trochu podprůměr	průměrně	lehký nadprůměr	vysoká úroveň	plně vyhovuje
Mít dobré přátele	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zdraví	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Píle/pracovitost	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Atraktivita (jak vnímám sám sebe)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uznání/respekt - jak jste uznáván v rámci rodiny	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Další

17/24 Přivřete oči a zamyslete se nad Vaším současným partnerem - [jak ho vnímáte?](#)

Následující výroky označte hodnotou **1 až 7**, podle toho, [jak odpovídají skutečnosti](#).

(1 - vůbec, 2 - nízká úroveň, 3 - mírně podprůměr, 4 - průměrně, 5 - lehký nadprůměr, 6 - vysoká úroveň, 7 - plně vyhovuje)

	vůbec	nízká úroveň	mírně podprůměr	průměrně	lehký nadprůměr	vysoká úroveň	plně vyhovuje
Šikovnost (praktické dovednosti - v domácnosti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spokojenost se sexuálním životem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Umíme (schopnost) společně řešit problémy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Majetek/peníze	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Empatie (schopnost vcítit se do druhých)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Důvěra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vzhled partnera	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zodpovědnost	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Další

18/24 Zavřete oči a představte si jaký by měl [Váš vysněný partner a vztah s ním být](#).

Následující výroky označte hodnotou **1 až 7**, podle toho, [jak jsou důležité, aby je Váš ideální partner měl](#).

(1 - vůbec není důležité, 2 - není důležité, 3 - spíše nedůležité, 4 - neutrálně, 5 - spíše důležité, 6 - důležité, 7 - velmi důležité)

	vůbec není důležité	není důležité	spíše nedůležité	neutrálně	spíše důležité	důležité	velmi důležité
Empatie (schopnost vcítit se do druhých)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vzhled partnera	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Šikovnost (praktické dovednosti - v domácnosti)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Důvěra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Umíme (schopnost) společně řešit problémy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Zodpovědnost	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spokojenost se sexuálním životem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Majetek/peníze	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Další

19/24 Jak Vás baví trávení společného času s Vaším partnerem/partnerkou?

- Ano, baví mě to velmi a vždy.
- Baví mě to velmi.
- Většinou je to fajn.
- Spíše mě to moc nebaví.
- Nebaví mě to vůbec.

Další

20/24 U následujících výroků a témat označte míru shody s Vaším partnerem(kou) hodnotou 1 až 7.

(1 - vždy se shodneme, 2 - téměř vždy se shodneme, 3 - občas se neshodneme, 4 - půl na půl, 5 - často se neshodneme, 6 - téměř vždy se neshodneme, 7 - nikdy se neshodneme)

	vždy se shodneme	téměř vždy se shodneme	občas se neshodneme	půl na půl	často se neshodneme	téměř vždy se neshodneme	nikdy se neshodneme
Životní názory a filozofie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Společné zájmy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rozhodnutí ovlivňující oba partnery	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Láska	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Množství společně tráveného času	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sexuální život	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	vždy se shodneme	téměř vždy se shodneme	občas se neshodneme	půl na půl	často se neshodneme	téměř vždy se neshodneme	nikdy se neshodneme
Důležitost věkové stejnorodosti mezi partnery	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Řešení problémů	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stejný vkus (líbí se nám stejné věci - vybavení bytu, typ auta, styl oblékání)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Komunikace (máme si stále co říct)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Způsob trávení společného času	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Další

21/24 Jak dlouhodobě hodnotíte Váš vztah?

Označte dle hodnot 1 až 7, jak **dlouhodobě hodnotíte společný vztah** s Vaším partnerem.

(1 - velmi nespokojen, 2 - nespokojen, 3 - spíše nespokojen, 4 - neutrálně, 5 - spíše spokojen, 6 - spokojen, 7 - maximálně spokojen)

	velmi nespokojen	nespokojen	spíše nespokojen	neutrálně	spíše spokojen	spokojen	maximálně spokojen
Dlouhodobá spokojenost ve vztahu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22/24 Vyberte **nejdůležitější položku**, proč setrváváte ve Vašem aktuálním vztahu.

- Rozumíme si/Je nám spolu dobře
- Chci děti
- Máme děti
- Ze zvyku
- Ze strachu, že už si nikoho nenajdu
- Kvůli zabezpečení (mám kde bydlet, co jíst, jistý komfort)
- Jiné (upřesněte prosím)

24/24 V jakém svazku jsou Vaši rodiče?

- Nesezdání
- V manželském
- Rozvedení

17.3 Příloha 3 Výzkumné hypotézy v detailech

17.3.1 Kontrolní hypotézy

Následuje pohled kontrolních hypotéz, jejich smysl, význam, vysvětlení, pro jsou kontrolními a data, která vstupují do jejich ověření.

Hypotéza H1

„Existuje pozitivní korelace mezi aktuální spokojeností a dlouhodobou spokojeností ve vztahu“

Hypotéza hledá vztah mezi aktuální a dlouhodobou spokojeností v partnerském vztahu, sběr dat je proveden pomocí dvou separátních otázek v dotazníku, kdy pro každou z otázek volí proband odpověď na stupnici 1 až 7 bodů. Každý bod má písmen hodnotící slovní ekvivalent, kdy 1 bod znamená velkou nespokojenost a 7 bodů naopak maximální spokojenost. V otázkách nebyla použita obrácená škála, tedy shodně, čím vyšší bodové hodnocení, tím vyšší spokojenost, platí u obou otázek.

Analýza dat je provedena pomocí Spearmanova korelačního koeficientu, kdy jeho hodnota by měla nabývat kladných hodnot blízkých hodnot 1, což znamená, že vyšší hodnocení u jedné otázky bude spojeno s vyšším hodnocením u otázky druhé nebo naopak souasně nízké hodnocení u obou otázek ve smyslu písmě úmry.

Hypotéza je zařazena do skupiny kontrolních, protože její potvrzení je očekávané. Většina probandů by měla odpovídat shodnou známkou, případně s malou odlišností a potvrdit silnou pozitivní korelaci. Naopak není očekáván vzorek probandů s nízkou dlouhodobou spokojeností a vysokou krátkodobou spokojeností, protože dlouhodobá nespokojenost ve vztahu vede obvykle k jeho rozpadu. Stejně tak je očekáváno nízké zastoupení probandů s vysokou známkou dlouhodobé spokojenosti a nízkou známkou aktuální spokojenosti, nebo takový stav by svědčil o probíhající hádce nebo aktuální krizi a s tím by pravděpodobně souvisela nízká motivace vyplňovat partnerský dotazník.

Hypotéza H2

„Existuje pozitivní korelace mezi mírou shody a dlouhodobou spokojeností.“

Hypotéza spojuje do kontextu dlouhodobou spokojenost a do jaké míry si partne i rozumí a shodnou se. Dlouhodobá spokojenost je m ěna pomocí otázky s bodovou škálou 1 až 7 bod ů, kde každý bod nese slovní ohodnocení a 7 bod ů zna í maximální spokojenost. Míra shody mezi partnery je hodnocena jako pr ům ěrná známka z jedenácti-položkové otázky, kdy u každého tématu proband op ět volí mezi 1 až 7 body, tentokrát ale 1 bod zna í vysokou shodu a 7 bod ů tvrdí neshodu. Mezi prov ěňovaná témata byly za azeny nap íklad společné zájmy, ešení problém ů a společné rozhodování, komunikace, sexuální život i životní názory.

Analýza dat je provedena pomocí Spearmanova korela ního koeficientu s p edpokladem hodnot blížícím se hodnot ě -1, zna ící vysokou korelaci s nep ímou úm ěrou, kdy vysoké bodové hodnocení spokojenosti bude odpovídat nízkému bodovému hodnocení míry shody (znamenající vysokou shodu). Je zde tedy využita obrácená škála hodnocení.

Hypotéza je ze skupiny kontrolních, jelikož lze po ítat s jejím potvrzením. Pokud si partne i rozumí, jejich vztah bývá š astným a spokojeným, pokud si partne i nerozumí, vztah nekvete, rozpadá se a neplní podmínky pro ú ast v tomto výzkumu (Edwards et al., 2016). Analýzou dat bude dále prov ěňována d ěležitost shody mezi partnery pro zájem budovat partnerský vztah.

Hypotéza H3

„Existuje statisticky signifikantní souvislost mezi věkem a délkou vztahu.“

Hypotéza je zaměřena na potvrzení, že průměrná délka partnerského vztahu narůstá s věkem. Souvislost je zjišťována pomocí dvou separátních otázek, kdy proband odpovídá číslovkou reprezentující buď svůj věk nebo délku aktuálně trvajícího vztahu. Věk je zjišťován s přesností na roky, délka vztahu pak s přesností na měsíce.

Souvislost bude proována užitím Spearmanova korelačního koeficientu s očekáváním maximálně středně silné pozitivní korelace. Důvody pro tento předpoklad jsou omezení pro účast ve výzkumu na alespoň šest měsíců právě trvajícího vztahu a logická souvislost mezi samotnou možností mít dlouhý vztah a věkem, kdy dvacetiletý proband nebude vykazovat délku vztahu například 10 let. Předpoklad souvislosti mezi věkem a délkou vztahu potvrzují průvodní data, kdy probandi dosahující dvaceti let mají průměrnou délku vztahu 2,41 let a například probandi ve věku třicet let uvádějí průměrnou hodnotu 5,34 let délky právě trvajícího vztahu.

Z uvedených důvodů je hypotéza ve skupině kontrolních, v případě, že by se prokázal silný pozitivní vztah, bude tento výsledek připisován selektivnímu výběru probandů zařazených do výzkumu, který má vyšší vliv, než se očekávalo. Jiný, než kontrolní přínos této hypotézy se neočekává.

Hypotéza H4

„Existuje statisticky významný rozdíl v dlouhodobé spokojenosti ve vztahu mezi sezdánými a nesezdánými.“

Hypotéza pro ověření spokojenosti ve vztahu s ohledem na sezdánost partner , zjišťující souvislost mezi hodnocením dlouhodobé spokojenosti na sedmibodové škále s korespondujícím slovním hodnocením, kdy 7 bod zna í maximální spokojenost a informací, zda je pár sezdán í nikoliv s odpov dí ano/ne.

Analýza dat je provedena pomocí Mann-Whitneyova U-testu a kontroly **p** hodnoty v í hladin významnosti 0,05. Nulová hypotéza v tomto p ípad tvrdí, že pr m rná dlouhodobá spokojenost sezdáných je shodná s pr m rnou dlouhodobou spokojeností nesezdáných. Nulová hypotéza bude zamítnuta v p ípad , že hodnota **p** bude nabývat nižších hodnot, než 0,05. Je pravd podobné, že vliv nebude statisticky významný a hodnota **p** bude nabývat vyšších hodnot než hrani ních 0,05.

Hypotéza je za azena do skupiny kontrolních pro p edpokládaný pozitivní efekt sezdánosti na dlouhodobou spokojenost, respektive dlouhodobá spokojenost je práv p í inou sezdánosti, kdy dlouhodob spokojený pár m že volit s atek jako další krok v jejich vztahu, kdežto dlouhodob nespokojený pár bude inklinovat k ukon ení partnerského vztahu. Hypotézu je možné otestovat i na probandech v cílové skupin mladé dosp losti, jelikož p edloženého výzkumu se zú astnilo 143 proband , kte í se nachází v manželském svazku.

Hypotéza H5

„Existuje pozitivní korelace mezi spokojeností s aktuálním partnerem a dlouhodobou spokojeností ve vztahu.“

Hypotéza sledující míru závislosti mezi spokojeností ve vztahu a hodnocením partnera. Do kontextu se zde uvádí průměrné hodnocení různých partnerských kvalit ze subjektivního pohledu probanda a dlouhodobá spokojenost ve vztahu. Hodnocení partnera probíhá na škále 1 až 7 bodů ve smyslu do jaké míry daný parametr vyhovuje, kdy sedmibodové maximum značí plně vyhovující stav. Mezi hodnocené parametry je zahrnuta například zodpovědnost, důvěra, atraktivita nebo sexuální kvality. Dlouhodobá spokojenost je zjišťována pomocí dotazu s bodovou škálou 1 až 7 bodů, kde každý bod nese slovní ohodnocení a 7 bodů značí maximální spokojenost.

Míra souvislosti bude zjištěna pomocí Spearmanova korelačního koeficientu s předpokladem silné pozitivní korelace – vyšší průměrné hodnocení partnera povede k vyšší míře spokojenosti ve vztahu.

Do skupiny kontrolních je hypotéza zahrnuta pro předpokládaný pozitivní vliv kvalit partnera na vztah, opačný trend by byl překvapující.

Hypotéza H6

„Respondenti s d tmi budou vykazovat nižší míru spokojenosti se sexuálním životem než respondenti bez potomk .“

Poslední hypotéza ve skupin kontrolních, která hledá souvislost mezi spokojeností se sexuálním životem s partnerem i partnerkou a skute ností, jestli partne i mají d ti. Spokojenost se sexuálním životem je hodnocena na sedmibodové škále (1 až 7) s korespondujícím slovním hodnocením a jestli mají partne i potomky je zjiš ováno dotazem typu ano/ne.

V dotazníku není blíže zjiš ován v k p ípadných potomk , ale vzhledem k cílové v kové skupin 20-35 let se p edpokládá, že pokud ve vztahu d ti jsou, tak sdílí s rodi i jednu domácnost a partne i v nují sv j as pé i a starosti o n . Platnost tohoto p edpokladu by m la vést k potvrzení hypotézy, která je ov ena pomocí Mann-Whitneyova U-testu a kontroly **p** hodnoty na hladin významnosti 0,05. Nulová hypotéza v tomto p ípad tvrdí, že pr m rná spokojenost se sexuálním životem u bezd tných pár je shodná s pr m rnou spokojeností u pár s potomky. Nulová hypotéza bude vyvrácena, pokud zjišt ná hodnota **p** bude nižší, než kontrolovaná hranice 0,05.

Hypotéza je ázena mezi kontrolní pro p edpokládanou existenci negativního vlivu potomk na spokojenost sexuálního života partner v d sledku asových nárok , které pé e o potomky vyžaduje. P edpokládá se, že jednoduše frekvence sexuálního styku partner se neshoduje s jejich touhou a pot ebou, protože partne i již nemají tolik p íležitostí, p ípadn energie, po zaopat ení svých d tí (Fatima & Ajmal, 2020).

17.3.2 Výzkumné hypotézy

Výzkumné hypotézy H00, H7, H8, H9, H10A, H10B a H11 mají rozhodující význam pro výstupy p edloženého výzkumu. V následující kapitole je podrobn ji rozepsána metodika sb ru dat, spolu s významem a p ínosem samotných hypotéz.

Hypotéza H00

„Existuje statisticky významná souvislost mezi aktuální spokojeností ve vztahu a nedokon ením dotazníku.“

Výchozí hypotéza pro vyhodnocení spektra ú astníků výzkumu. Zakládá se na p edpokladu, že téma vztahové spokojenosti z principu odradí jedince, kte í spokojení ve vztahu nejsou a testovaný vzorek bude výrazn napln n jedinci, kte í naopak považují sv j vztah za spokojený.

Hypotéza testuje hodnotu aktuální vztahové spokojenosti, ve skupin platných a neplatných proband (více o probandech v kapitole *II*). Aktuální spokojenost hodnotí proband na stupnici 1 až 7 bod , kde vyšší hodnocení zna í vyšší spokojenost a zároveň každá hodnota je dopln na o slovní popis pro unifikaci vnímání nabízených odpovědí probandy.

Nulová hypotéza je formulována následovn :

„Skupina platných a neplatných proband v pr m ru vykazuje stejnou míru aktuální spokojenosti ve vztahu.“

Statistické ov ení nulové hypotézy je provedeno pomocí analýzy rozptyl - Kruskal-Wallisova ANOVA. V závislosti na výsledcích ov ení je nutné definovat aplikovatelnost výsledk p edloženého výzkumu. V p ípad potvrzení výchozího p edpokladu bude aplikovatelnost omezena na obecn spokojené jedince a získaná data poslouží pro zmapování aspekt , které se na této spokojenosti podílí.

Hypotéza H7

„Existuje statisticky významná souvislost mezi mírou diskrepance (rozpor) hodnot a dlouhodobou spokojeností ve vztahu.“

Cílem zkoumání této hypotézy je zjistit, jakým způsobem je ovlivněna dlouhodobá spokojenost v partnerském vztahu a tím, do jaké míry se shodují životní hodnoty probanda s realitou, kterou zažívá. Zjednodušeně řečeno, zjistí se, jak vnímaná důležitost vybraných aspektů života probanda (z pohledu probanda) a do jaké míry tuto důležitost reflektuje jeho reálný život. Z vybraných aspektů lze uvést například zdraví, vzdělání, sebeúcta, svoboda, majetek a respekt.

Do testování této hypotézy vstupují data ze tří otázek výzkumného dotazníku, dlouhodobá spokojenost je zjišťována pomocí bodové škály od jedné do sedmi bodů, s odpovídajícím slovním popisem, kde sedm bodů značí maximální dlouhodobou spokojenost ve vztahu. Diskrepance mezi skutečnou a ideální životní situací je pak dána jako průměrná hodnota rozdílu v odpovědích vyjadřujících ideální životní situaci a situaci reálnou. Bližší vysvětlení práce s daty k této hypotéze k nalezení v *Příloha .6 Práce s daty*, zde stačí uvést, že proband odpovídá pomocí volby na sedmibodové škále, od jedné do sedmi se slovním popisem, kde sedm bodů značí buď vysokou důležitost v případě otázky zjišťující ideální situaci, nebo stav plně vyhovující při zjišťování reálné situace.

Vychází se z očekávání, že pokud jedinec není spokojený sám se sebou a svým životem (zdraví, rodina, přátelé, majetek a dále zmíněné položky dotazníku), bude vykazovat i nižší známky spokojenosti v partnerském soužití. Ověření hypotézy je provedeno pomocí Spearmanova korelačního koeficientu s očekávaným výsledkem směřujícím k mínus jedné, což lze slovně vyjádřit jako: „vyšší hodnota průměrného rozdílu v hodnocení ideální i reálné životní situace, povede k nižším hodnotám dlouhodobé spokojenosti v partnerském vztahu“.

Hypotéza se odvíjí mezi výzkumné, jelikož výchozí předpoklad se má prokázat jako mylný a zároveň by mohlo jít o vyvození závěru, že partnerský vztah, sounáležitost a pocit, že člověk k někomu a na kam patří má na jedince natolik zásadní vliv, že nenaplnění vlastních životních potřeb nadále není rozhodujícím životním prvkem.

Hypotéza H8

„Zjistit, zda existuje statisticky významná souvislost mezi aktuální délkou vztahu respondenta a typem svazku jeho rodi .“

Hypotéza s cílem posoudit existenci a sílu vlivu na sou asný vztah respondenta, kterou na jedince má vztah jeho rodi . Předpokládá se, že pokud jsou rodi e probanda v manželském svazku, je v tší pravd podobnost bezpečného, milujícího, příjemného a podporujícího prostředí kterým byl proband ovlivn n jako jeho sou ást. Naopak u rozvedených pár se předpokládá, že proband byl vystaven jisté mí e stresu, nejistoty a tato zkušenost se m že promítnout i do vztahu samotného probanda právě v nižší délce setrvání v partnerských vztazích (Thorová, 2015). Nutno dodat, že v k probanda, kdy došlo k rozvodu jeho rodi nebyl blíže zjiš ován, zejména z d vodu rozsáhlé dotazníkové baterie. Nicmén jistou míru stresu p i rozvodu rodi lze očekávat v jakémkoliv v ku probanda.

K ov ení hypotézy slouží hodnoty ze dvou zodpov zených otázek. Délka vztahu probanda zjiš ována ve form po tu let a m síc , které proband bu zadá textovým vstupem nebo vybere pomocí posuvníku. Svazek rodi je zjiš ován pomocí otázky se t emi nabízenými odpov mi – nesezdaní, v manželském a rozvedení/rozejití. Vyhodnocení získaných dat je provedeno pomocí metody analýzy rozptyl – Kruskal-Wallisova ANOVA, kdy statistická významnost je kontrolována v í hodnot $p = 0,05$. Nulovou hypotézu bude možné zamítnout v p ípad , že výsledná p hodnota bude nabývat hodnoty nižší, než zvolená hranice 0,05. Jako nulová hypotéza zde platí, že pr m rná délka probíhajícího partnerského vztahu probanda je shodná bez ohledu na typ svazku jeho rodi .

Předpokladem je, že vzory v oblasti partnerských vztah , které rodi e pasivn p enáší na své potomky, hrají roli v budoucí volb probanda v této oblasti. P etrvávající vztah rodi m že vést k pozitivnímu p enášení dovedností v oblasti komunikace, ešení problém , projevování cit a náklonnosti a snahy o společnou budoucnost, kdežto rozpadlý vztah rodi naopak m že vysílat negativní signály, že problémy ve vztahu je b žné ešit ukon ením vztahu.

Do skupiny výzkumných se adí hypotéza pro možnost prokázání opa ného vlivu, kdy rozpadlý svazek rodi m že také pou it o p í inách vedoucích k ukon ení partnerského vztahu a podporovat schopnost detekce problém ve vztahu spojenou s vyvoláním pot eby tyto problémy ešit a napravit (Nakone ný, 2000).

Hypotéza H9

„Existuje signifikantní rozdíl v míře důvěry k aktuálnímu partnerovi mezi sledovanými skupinami dle typu vztahu rodičů.“

Hypotéza hledá vliv typu svazku rodičů probanda na jeho důvěru k aktuálnímu partnerovi. Ověření hypotézy vychází z dat týkající se typu svazku rodičů probanda ve formě otázky se třemi možnostmi výběru odpovědí a hodnocení vnímané důvěry probanda vůči partnerovi na sedmibodové škále, kdy každý bod má svůj slovní ekvivalent. Maximální hodnocení je sedm bodů a značí plně vyhovující stav.

Pro ověření hypotézy je využito analýzy rozptylu – Kruskal-Wallisova ANOVA, kde zjistíme hodnotu p , která je dále posuzována v rámci hraniční hodnoty 0,05. V případě, že výsledné hodnoty p budou pod kontrolovanou hranicí, dojde k zamítnutí nulové hypotézy, kterou lze formulovat ve smyslu: „míra důvěry k aktuálnímu partnerovi je v průměru shodná u všech probandů bez ohledu na typ vztahu jejich rodičů“.

Vychází se z předpokladu, že rozchod rodičů je vnímán jako negativní vzor pozorovaný v dětství (Vágnerová, 2007), který má mít negativní vliv na důvěru v partnerských vztazích v dospělosti, kdy probandi s tímto stimulem budou vykazovat nižší míru důvěry ke svému přítelovi.

Hypotéza je zařazena do skupiny výzkumných vzhledem k nekorektní možnosti předpokládat výsledky vzešlé ze získaných dat. Pozitivní vliv události týkající se rozvodu rodičů probanda na jeho důvěru ve vztahu by byl za těchto okolností spíše překvapující. Nicméně je potřeba zvážit i další aspekty působící na důvěru, například zkušenosti týkající se interakce mezilidských vztahů v etnicky zkušenostech z minulých partnerských vztahů probandů.

Hypotéza H10A

„Existuje statisticky významný rozdíl v dlouhodobé spokojenosti ve vztahu mezi skupinami lidí s r zným typem citové vazby.“

Hypotéza s cílem potvrdit d íve provedené výzkumy v této oblasti (Hazan & Shaver, 1987) a vyslat signál, že minulé zjišt ní jsou stále aktuální a nadále platí i v cílové skupině mladé dosp losti. Do kontextu se zde dává hodnota dlouhodobé spokojenosti ve vztahu, ur ená pomocí sedmibodové škály se slovním popisem s maximální spokojeností vyjád enou jako sedm bod , a typ citové vazby probanda v í partnerovi. Typ citové vazby je ur en na základ šestnácti-položkové variace testu ECR (více o ECR v kapitole **10.5.2**), která je sou ástí výzkumného dotazníku. Více o zpracování a vyhodnocení ECR v **P íloha . 8 Metodika vyhodnocení** dotazníku ECR.

K vyhodnocení je využita analýza rozptyl – Kruskal-Wallisova ANOVA a zjišt ná hodnota **p**. Kontrolní hladina pro statistickou signifikanci je **p** hodnota nižší, než 0,05. Nulová hypotéza zní „Dlouhodobá spokojenost ve vztahu se v pr m ru neliší v závislosti na typu citové vazby probanda“.

Výchozím p edpokladem je potvrzení stanovené hypotézy, nicmén p esto je za azena mezi výzkumné, kdy v návaznosti na její potvrzení bude prov ena souvislost mezi citovou vazbou a úsp šností p í napl ování pot eb proband (diskrepance hodnot mezi vnímanou d ležitostí a zažívanou realitou).

Hypotéza H10B

„Existuje statisticky významný rozdíl v naplnění potřeb probandů v závislosti na různých typech citové vazby.“

Smyslem hypotézy je odhalit souvislost mezi naplněným potřeb jedince, ve smyslu shody mezi vnímanou důležitostí různých životních aspektů a subjektivním hodnocením reality, ve které se proband nachází z pohledu těchto aspektů, na pozadí typu citové vazby, kterou pociťuje. Z vybraných aspektů lze uvést například zdraví, vzdělání, sebeúcta, svoboda, majetek a respekt.

Naplnění potřeb ve smyslu diskrepance mezi skutečnou a ideální životní situací je dána jako průměrná hodnota rozdílu v odpovídajících hodnotících ideální životní situaci a situaci reálnou, ze subjektivního pohledu probanda. Bližší vysvětlení práce s daty k této hypotéze je předem tem *Příloha 6 Práce s daty*, zde stačí uvést, že proband odpovídá pomocí volby na sedmibodové škále, od jedné do sedmi se slovním popisem, kde sedm bodů značí buď vysokou důležitost v případě otázky zjišťující ideální situaci, nebo stav plně vyhovující při zjištění reálné situace. Typ citové vazby je určen na základě šestnácti-položkové variace testu ECR (více o ECR v kapitole *10.5.2*), která je součástí výzkumného dotazníku. Více o zpracování a vyhodnocení ECR v kapitole *10.6.1*.

Zvoleným statistickým testem je analýza rozptylů – Kruskal-Wallisova ANOVA a porovnání zjištěné hodnoty p v α hladině významnosti. Na základě srovnání bude možnost rozhodnout o zamítnutí nulové hypotézy ve znění: „Míra naplnění potřeb je v průměru shodná bez ohledu na typ citové vazby.“

Hypotéza H11

„Existuje statisticky významný rozdíl mezi dlouhodobou spokojeností ve vztahu u různých skupin dle důvodu setrvání ve vztahu.“

Cílem hypotézy je prov ení souvislosti mezi důvody vedoucí k setrvání ve vztahu a dlouhodobou spokojeností, kterou proband poci uje. Jako důvod pro setrvání ve vztahu proband vybírá s nabízených možností tu variantu, která je vnímána jako nejvíce platná. Volba pouze jedné možnosti vede ke zjištění dominantní příčiny setrvání ve vztahu, kdy je probandem vybírána jedna z následujících položek: touha po dítětech, existence dětí, strach ze samoty, zabezpečení nebo porozumění mezi partnery. Dlouhodobá spokojenost je zjišťována na sedmibodové škále s adekvátním slovním popisem u jednotlivých bodů, jeden bod představuje značnou nespokojenost a v kontrastu sedm bodů značí maximální spokojenost.

Výsledky jsou prov eny pomocí analýzy rozptylu – Kruskal-Wallisova ANOVA se sledováním hodnoty p s její hraniční hodnotou pro statickou významnost 0,05. Nulová hypotéza je definována jako „dlouhodobá spokojenost ve vztahu se statisticky výrazně neliší v závislosti na důvodu setrvání v partnerském vztahu“.

Zaazení hypotézy do výzkumných spouívá v cíli definovat souasný trend setrvání ve vztahu v období mladé dospělosti. Analýza bude provedena s ohledem na další dělení probandů dle skupin, například pohlaví. U žen se předpokládá vyšší motivace touhou po dítětech, u mužů pak strach ze samoty.

17.4 P íloha .4 Vyhodnocení kontrolních hypotéz

17.4.1 Hypotéza H1

Zn ní hypotézy H1A: Existuje pozitivní korelace mezi aktuální vztahovou spokojeností a dlouhodobou spokojeností ve vztahu.

Zn ní hypotézy H1o: Aktuální a dlouhodobá vztahová spokojenost jsou na sob vzájemn nezávislé.

Prov ovaná souvislost: Aktuální a dlouhodobá vztahová spokojenost

Za azení hypotézy: Kontrolní

Metoda ov ení: Spearman v korela ní koeficient

Výsledky:

Tabulka 17-1 Výsledky hypotézy H1

H1	Aktuální vs Dlouhodobá spokojenost				
	skupina	N	rs	síla testu	míra ú inků (d)
Celkov	567	0,657	0,999	0,001	N/A
Muži	113	0,662	0,999	0,001	N/A
Ženy	454	0,617	0,999	0,001	N/A
20-23 let	198	0,617	0,999	0,001	N/A
24-27 let	152	0,73	0,999	0,001	N/A
28-31 let	117	0,611	0,999	0,001	N/A
32-35 let	100	0,665	0,999	0,001	N/A
Maturita	280	0,659	0,999	0,001	N/A
VŠ	271	0,657	0,999	0,001	N/A
Student	224	0,657	0,999	0,001	N/A
Pracující	236	0,627	0,999	0,001	N/A
Ostatní	107	0,681	0,999	0,001	N/A
Super-jistá	136	0,542	0,999	0,001	N/A
Jistá	350	0,534	0,999	0,001	N/A
Ostatní	81	0,706	0,999	0,001	N/A

Komentá k dosaženému výsledku H1:

Výsledné hodnoty Spearmanova korela ního koeficientu ukazují, že pro všechny otestované zp soby rozd lení datového souboru existuje silný vztah, jelikož žádný ze zjišt ných „rs“ neklesl pod hodnotu **0,5**. Navíc jsou všechny výsledky velmi vysoce signifikantní. Výchozí p edpoklad byl tímto potvrzen, nulová hypotéza byla zamítnuta a p íjímá se hypotéza alternativní.

Nejvyšší míra korelace byla pozorována ve v kové skupin 24 – 27 let, nicmén d vod pro tento jev není patrný. Naopak nejnižší úrove korelace lze pozorovat ve skupin s jistou a *super-jistou* citovou vazbou. Zde lze usuzovat, že tito jedinci jsou bu lépe schopni rozlišit posuzované hodnoty, nebo že nemají strach objektivn zhodnotit sv j aktuální pocit z partnerského vztahu. Pr m rná hodnota dlouhodobé spokojenosti [1;7] v této skupin byla 6,212 (SD = 1,08), zatímco zjišt ný pr m r pro aktuální spokojenost [1;7] byl nižší, konkrétn 6,101 (SD = 0,88).

17.4.2 Hypotéza H2

Zn ní hypotézy H2A: Existuje pozitivní korelace mezi mírou shody a dlouhodobou spokojeností.

Zn ní hypotézy H2o: Míra shody mezi partnery a dlouhodobá vztahová spokojenost jsou na sob vzájemn nezávislé.

Prov ovaná souvislost: Míra shody partner a dlouhodobá vztahová spokojenost

Za azení hypotézy: Kontrolní

Metoda ov ení: Spearman v korela ní koeficient

Výsledky:

Tabulka 17-2 Výsledky hypotézy H2

H2	Míra shody vs Dlouhodobá spokojenost				
	skupina	N	rs	síla testu	míra ú inků (d)
Celkov	567	-0,700	0,999	0,001	N/A
Muži	113	-0,670	0,999	0,001	N/A
Ženy	454	-0,709	0,999	0,001	N/A
20-23 let	198	-0,660	0,999	0,001	N/A
24-27 let	152	-0,672	0,999	0,001	N/A
28-31 let	117	-0,782	0,999	0,001	N/A
32-35 let	100	-0,721	0,999	0,001	N/A
Maturita	280	-0,710	0,999	0,001	N/A
VŠ	271	-0,714	0,999	0,001	N/A
Student	224	-0,646	0,999	0,001	N/A
Pracující	236	-0,743	0,999	0,001	N/A
Ostatní	107	-0,724	0,999	0,001	N/A
<i>Super-jistá</i>	136	-0,377	0,999	0,001	N/A
Jistá	350	-0,635	0,999	0,001	N/A
Ostatní	81	-0,697	0,999	0,001	N/A

Komentář k dosaženému výsledku:

Ve všech předem definovaných skupinách se ukázal vysoký stupeň korelace, konkrétně se jedná o silný vztah mezi mírou shody mezi partnery a dlouhodobou spokojeností ve vztahu. Pouze u skupiny jedinců s nově zavedenou *super-jistou* citovou vazbou je zjištěná korelace nejnižší a jedná se o středně silný vztah.

Všechny zjištěné korelace jsou záporné, což reflektuje obrácené hodnocení u míry shody [0;6], kdy hodnota 0 označuje nejvyšší míru shody mezi partnery a potvrzuje tak pozitivní korelaci mezi sledovanými proměnnými. Vzhledem k velmi vysoce signifikantním výsledkům lze nulovou hypotézu bezpečně zamítnout a přijmout hypotézu alternativní. Navíc lze stanovit, že u nově stanoveného typu citové vazby se prokázaly jisté rozdíly oproti klasické jisté citové vazbě a rozdílení probandů do dnes uznávaných čtyř skupin citových vazeb, se jeví jako nedostatečné. Metodu ECR lze vnímat jako velmi pokrokovou, nicméně málo citlivou k hraničním hodnotám ve sledovaných sub-škálách úzkostnosti a vyhýbavosti, což odpovídá i závěrům výzkumu autorů Sibley et. al. (2005).

17.4.3 Hypotéza H3

Zn ní hypotézy H3A: Existuje statisticky signifikantní souvislost mezi v kem a délkou vztahu.

Zn ní hypotézy H3o: Délka vztahu a v k jedince jsou na sob vzájemn nezávislé.

Prov ovaná souvislost: V k probanda a délka aktuálního vztahu

Za azení hypotézy: Kontrolní

Metoda ov ení: Spearman v korela ní koeficient

Výsledky:

Tabulka 17-3 Výsledky hypotézy H3

H3	Délka vztahu vs V k probanda				
	skupina	N	rs	síla testu	míra ú inků (d)
Celkov	567	0,521	0,999	0,001	N/A
Muži	113	0,395	0,866	0,001	N/A
Ženy	454	0,565	0,999	0,001	N/A
Maturita	280	0,490	0,999	0,001	N/A
VŠ	271	0,436	0,999	0,001	N/A
Student	224	0,187	0,596	0,01	N/A
Pracující	236	0,418	0,999	0,001	N/A
Ostatní	107	0,528	0,997	0,001	N/A
Super-jistá	136	0,540	0,999	0,001	N/A
Jistá	350	0,533	0,999	0,001	N/A
Ostatní	81	0,420	0,754	0,001	N/A

Komentá k dosaženému výsledku:

Zjišt ná úrove korelace nap í celým vzorkem prokazuje silný pozitivní vztah mezi sledovanými aspekty, kdy se zvyšujícím se v kem vykazují jedinci v pr m ru delší partnerský vztah. Obecn na úrovni rozlišení podle logických kategorií se zjišt ná korelace pohybuje na pomezí silného a st edn silného vztahu.

Zjevná výjimka ve skupin student reflektuje výchozí p edpoklad a logickou návaznost mezi samotnou možností mít dlouhý partnerský vztah v brzkém v ku. Nelze ovšem vylou it, že n kte í jedinci se více soust edí na studium p ed vytvá ením partnerské dvojice. S ohledem na zjišt né výsledky se nulová hypotéza zamítá ve prosp ch hypotézy alternativní.

17.4.4 Hypotéza H4

Zn ní hypotézy H4_A: Existuje statisticky významný rozdíl v dlouhodobé spokojenosti ve vztahu mezi sezdánými a nesezdánými páry.

Zn ní hypotézy H4₀: Pr m rná dlouhodobá vztahová spokojenost sezdáných je shodná s pr m rnou dlouhodobou spokojeností nesezdáných.

Provovaná souvislost: Sezdanost a dlouhodobá vztahová spokojenost

Zaazení hypotézy: Kontrolní

Metoda ov ení: Mann-Whitney U-test

Výsledky:

Tabulka 17-4 Výsledky hypotézy H4

H4	Sezdanost vs Dlouhodobá spokojenost				
	skupina	N	p	síla testu	míra ú inku (d)
Celkov	567	0,273	0,95	0,05	N/A
Muži	113	0,595	0,95	0,05	0,238
Ženy	454	0,362	0,95	0,05	0,089
20-23 let	198	0,681	0,95	0,05	0,380
24-27 let	152	0,091	0,95	0,05	0,234
28-31 let	117	0,838	0,95	0,05	0,035
32-35 let	100	0,061	0,95	0,05	0,090
Maturita	280	0,860	0,95	0,05	0,096
VŠ	271	0,043	0,95	0,05	0,107
Student	224	0,863	0,95	0,05	0,207
Pracující	236	0,090	0,95	0,05	0,162
Ostatní	107	0,734	0,95	0,05	0,057
Super-jistá	136	0,489	0,95	0,05	-0,004
Jistá	350	0,393	0,95	0,05	0,651
Ostatní	81	0,653	0,95	0,05	-0,972

Komentá k dosaženému výsledku H4:

Zjišt ná pr m rná dlouhodobá spokojenost m ená na škále [1;7] u jedinc v manželském svazku iní 6,084 (SD = 1,078), zatímco ve skupin proband , kde se o manželský svazek nejedná, je zjišt ná pr m rná hodnota dlouhodobé partnerské spokojenosti [1;7] nižší, konkrétn 5,960 (SD = 1,159). Nicmén ani p es tento pozitivní vliv manželství na spokojenost není dostate n silným statistickým d kazem a nulovou hypotézu nelze obecn zamítnout. Uvedená míra ú inku reflektuje pozitivní vliv manželského svazku. Je pot eba ovšem uvážit, že práv spokojenost ve vztahu m že motivovat k uzav ení manželského svazku, nicmén ani pro tuto úvahu nebyl nalezen dostate n silný d kaz.

Indikace silného d kazu pro zamítnutí nulové hypotézy se objevil ve skupin vysokoškolsky vzd laných jedinc . M že se jednat o vliv napln né pot eby po vzd lání, kdy pr m rné hodnocení d ležitosti vzd lání je u této skupiny 5,092 (SD = 1,370) a vnímaná realita 5,970 (SD = 1,003).

17.4.5 Hypotéza H5

Zn ní hypotézy H5_A: Existuje pozitivní korelace mezi spokojeností s aktuálním partnerem a dlouhodobou spokojeností ve vztahu.

Zn ní hypotézy H5₀: Hodnocení partnera a dlouhodobá vztahová spokojenost jsou na sob vzájemn nezávislé.

Prov ovaná souvislost: Hodnocení partnera a dlouhodobá vztahová spokojenost

Za azení hypotézy: Kontrolní

Metoda ov ení: Spearman v korela ní koeficient

Výsledky:

Tabulka 17-5 Výsledky hypotézy H5

H5	Hodnocení partnera vs Dlouhodobá spokojenost				
	skupina	N	rs	síla testu	míra ú inků (d)
Celkov	567	0,714	0,999	0,001	N/A
Muži	113	0,661	0,999	0,001	N/A
Ženy	454	0,725	0,999	0,001	N/A
20-23 let	198	0,674	0,999	0,001	N/A
24-27 let	152	0,705	0,999	0,001	N/A
28-31 let	117	0,733	0,999	0,001	N/A
32-35 let	100	0,759	0,999	0,001	N/A
Maturita	280	0,702	0,999	0,001	N/A
VŠ	271	0,728	0,999	0,001	N/A
Student	224	0,678	0,999	0,001	N/A
Pracující	236	0,731	0,999	0,001	N/A
Ostatní	107	0,756	0,999	0,001	N/A
Super-jistá	136	0,539	0,999	0,001	N/A
Jistá	350	0,628	0,999	0,001	N/A
Ostatní	81	0,738	0,999	0,001	N/A

Komentá k dosaženému výsledku H5:

Hodnoty Spearmanova korela ního koeficientu ve všech p ípadech ukazují pozitivní silný vztah mezi sledovanými hodnotami, jelikož žádný ze zjišt ných „ r_s “ neklesl pod hodnotu **0,5**. Navíc jsou všechny výsledky velmi vysoce signifikantní. Výchozí p edpoklad byl tímto potvrzen, nulová hypotéza byla zamítnuta a p ijímá se hypotéza alternativní. Z toho výsledku lze vyvodit, že v tšina jedinc byla v dobrém psychickém rozpoložení a p ed vypln ním dotazníku neprob hlo mezi partnery v tší nedorozum ní, hádka i jiná neshoda. Zárove lze p edpokládat, že respondenti nad vypln ním dotazníku skute n p emýšleli a nevypl ovali jej zcela bezmyšlenkovit , protože tém u žádného jedince, jehož data byla použita ve výzkumu, nebyl zaznamenán v tší rozdíl mezi aktuální a dlouhodobou spokojeností. Nutno zmínit, že otázky na aktuální a dlouhodobou spokojenost zám rn nenásledovaly hned po sob . Zatímco zjiš ování aktuální vztahové spokojenosti je umíst no ze za átku dotazníkové baterie, prov ování dlouhodobé vztahové spokojenosti nalezneme naopak ke konci dotazníkové baterie.

17.4.6 Hypotéza H6

Zn ní hypotézy H6_A: Respondenti s d tmi budou vykazovat nižší míru spokojenosti se sexuálním životem než respondenti bez potomk .

Zn ní hypotézy H6₀: Pr m rná spokojenost se sexuálním životem u bezd tných pár je shodná s pr m rnou spokojeností u pár s potomky.

Prov ovaná souvislost: Potomci a spokojenost se sexuálním životem

Za azení hypotézy: Kontrolní

Metoda ov ení: Mann-Whitney U-test

Výsledky:

Tabulka 17-6 Výsledky hypotézy H6

H6	Potomci vs Sexuální život				
	skupina	N	p	síla testu	míra ú inků (d)
Celkov	567	0,052	0,95	0,05	N/A
Muži	113	0,372	0,95	0,05	N/A
Ženy	454	0,073	0,95	0,05	N/A
20-23 let	198	0,850	0,95	0,05	N/A
24-27 let	152	0,753	0,95	0,05	N/A
28-31 let	117	0,856	0,95	0,05	N/A
32-35 let	100	0,338	0,95	0,05	N/A
Maturita	280	0,052	0,95	0,05	N/A
VŠ	271	0,699	0,95	0,05	N/A
Student	224	0,264	0,95	0,05	N/A
Pracující	236	0,578	0,95	0,05	N/A
Ostatní	107	0,956	0,95	0,05	N/A
<i>Super-jistá</i>	136	0,631	0,95	0,05	N/A
Jistá	350	0,038	0,95	0,05	N/A
Ostatní	81	0,256	0,95	0,05	N/A

Komentá k dosaženému výsledku:

Výsledky analýzy provedené na celém testovém souboru nabádají k zamítnutí nulové hypotézy ve prospěch alternativní, respektive definování trendu, jelikož hodnota p je 0,052 a nikoliv přímo nižší, než 0,05 a ve skupině s jistou citovou vazbou lze mluvit o silném důkazu pro zamítnutí nulové hypotézy, nicméně jedná se o „falešnou“ pozitivitu. Výsledky jsou výrazně ovlivněny faktem, že početná skupina probandů jsou jedinci ve věku 20 - 23 let, kteří pouze ve dvou případech uvedli, že mají potomky. Navíc v této kategorii lze očekávat větší touhu a chuť poznávat se a to i v sexuální oblasti.

Test byl opakován s omezením v věkových skupinách tak, aby bylo možné porovnávat vliv existence potomků. Ve věkové skupině 24 – 27 let se jedná o 16 % případů, ve skupině 28 – 31 let pak o 47 % a konečně ve skupině 32 – 35 let plných 72 %. Pro nové vstupní podmínky byla výsledná hodnota $p = 0,908$ a tudíž není důvod pro zamítnutí nulové hypotézy. Zmíněné výsledky jsou pozitivní pro páry a lze z nich usoudit, že i po pořízení potomků je možné mít i nadále kvalitní a uspokojivý sexuální život, pokud o něj oba stojí. Pokud mezi páry došlo ke vzplanutí již dříve, vzájemná přitažlivost a touha po provozování sexuálních aktivit, bude přetrvávat bez rozdílu, zda potomky mají či nikoli. Předpoklad o negativním vlivu potomků na sexuální život se tedy neprokázal, i přesto, že důvodem by mohl být nedostatek času, menší chuť a touha.

17.5 P íloha . 5 Podmínky pro možnost otestování hypotéz

Za spln ní podmínek pro možnost otestování probanda na všechny hypotézy (v závorce identifikátor, zda se jedná o kontrolní i výzkumnou hypotézu) se považuje následující:

- Hypotéza 00 (V)** - Ohodnotit aktuální spokojenost se svým partnerským vztahem.
- Hypotéza 1 (K)** - Ohodnotit aktuální a dlouhodobou spokojenost se svým partnerským vztahem.
- Hypotéza 2 (K)** - Ohodnotit alespo 9 z 11 možných témat ve smyslu názorové shody s partnerem a ohodnotit dlouhodobou spokojenost se svým aktuálním partnerským vztahem.
- Hypotéza 3 (K)** - Uvést sv j v k a délku trvání sou asného partnerského vztahu (delší jak 6 m síc).
- Hypotéza 4 (K)** - Ohodnotit dlouhodobou spokojenost se svým partnerským vztahem a uvést typ vztahu respondenta s jeho aktuálním partnerem.
- Hypotéza 5 (K)** - Ohodnotit dlouhodobou spokojenost se svým partnerským vztahem a ohodnotit alespo 7 z 8 prezentovaných kvalit partnera.
- Hypotéza 6 (K)** - Uvést po et d tí se sou asným partnerem a ohodnotit spokojenost se sexuálním životem.
- Hypotéza 7 (V)** - Uvést alespo 18 z 19 možných párových odpov dí p i posuzování d ležitosti životních aspekt a hodnocení jejich reálného promítnutí v život probanda, kdy je po ítáno s aspektem lidské chybovosti, i jiným d vodem vynechání odpov di. Konkrétn je myšleno, nap íklad ohodnotit stupe d ležitosti zdraví hodnotou X a následn uvést reálnou úrove zdravotního stavu hodnotou Y. Tyto uvedené údaje jsou považovány za párovou odpov . Pokud proband nevyplní hodnotu X nebo Y (p ípadn nevyplní ani jedno), o párovou odpov se nejedná. Dále zde platí ješt podmínka stanovit dlouhodobou spokojenost se svým aktuálním partnerským vztahem.

- Hypotéza 8 (V)** - Uvést délku trvání sou asného partnerského vztahu (delší jak 6 m síc) a typ svazku rodi probanda.
- Hypotéza 9 (V)** - Ohodnotit úrove d v ry k partnerovi a uvést typ svazku rodi probanda.
- Hypotéza 10A (V)** - Ohodnotit dlouhodobou spokojenost se svým partnerským vztahem a provést vyhodnocení citové vazby, minimáln 7 z 8 položek pro každou sledovanou dimenzi (více o citové vazb v kapitole 4)
- Hypotéza 10B (V)** - Uvést alespo 18 z 19 možných párových odpov dí p i posuzování d ležitosti životních aspekt a hodnocení jejich reálného promítnutí v život probanda, kdy je po ítáno s aspektem lidské chybovosti, i jiným d vodem vynechání odpov di. Konkrétn je myšleno, nap íklad ohodnotit stupe d ležitosti zdraví hodnotou X a následn uvést reálnou úrove zdravotního stavu hodnotou Y. Tyto uvedené údaje jsou považovány za párovou odpov . Pokud proband nevyplní hodnotu X nebo Y (p ípadn nevyplní ani jedno), o párovou odpov se nejedná. Dále provést vyhodnocení citové vazby, minimáln 7 z 8 položek pro každou sledovanou dimenzi (více o citové vazb v kapitole 4)
- Hypotéza 11 (V)** - Ohodnotit dlouhodobou spokojenost se svým partnerským vztahem a uvést hlavní d vod setrvání ve vztahu

Slovní zn ní výzkumných hypotéz je p edm tem kapitoly 9.2, jejich statistické vyhodnocení pak v kapitole 12.1.

17.6 P íloha . 6 Práce s daty

Následující kapitola je zaměřena na praktické vysvětlení způsobu, jakým bylo s daty pracováno a nakládáno. Jedná se spíše o matematický popis a kapitola nenabízí obsahové informace doplňující téma práce.

Data z využitého rozhraní www.questionpro.com byla exportována jako tabulkový soubor ve formátu *.xlsx* programu MS Excel, kde řádky reprezentují jednotlivé probandy a sloupce jednotlivé odpovědi na předem tné otázky dotazníku. Bez ohledu na rozsah získaných dat se jedná o přehledný systém uspořádání umožňující efektivní práci s obsahem.

Systémově jsou u každého probanda sbírána vedlejší data, například unikátní osmimístný identifikátor, který lze využít pro seřazení probandů podle pořadí vyplnění dotazníku. Dále informace, zda se proband dostal na konec dotazníku ve formě informace „*started*“ vs „*completed*“, nicméně informace „*completed*“ neruší za vyplnění odpovědí zjednodušeně říká, že proband viděl danou stránku umístěnou v závěru dotazníku. Další informací je časový údaj o započatí dotazníku obsahující celé datum a čas přesnosti na minuty a v návaznosti na to i dobu, kterou proband strávil vyplněním, bez ohledu na to, zda dotazník dokončil nebo ukončil v průběhu.

Jako poslední je potřeba uvést IP adresu a informaci „*duplicita*“, která je vyhodnocena jako pravda/nepravda. Nejedná se ovšem o kontrolu vícenásobného vyplnění dotazníku jedním probandem, ale pouze o kontrolu, zda při generování datové tabulky nedošlo k dvojitému zápisu stejného řádku dat. Značku „*pravda*“ systém udělí pouze v případě, že se shoduje IP adresa a zároveň doba, po kterou byl dotazník vyplněn.

17.6.1 Kontrola duplicitních proband

Ověření, zda se někdo pokusil ovlivnit výzkum pomocí vícenásobného vyplnění dotazníku byl proveden pomocí kontroly výskytu shodných IP adres a ruční kontrola těchto případů. Shodné IP adresy lze například předpokládat u párů sdílejících jednu domácnost a nebylo tedy možné plošně odstranit všechny výskyty shodné IP adresy.

Ve všech případech shodné IP adresy byly prověřeny odpovědi na otázky: pohlaví, věk, věk partnera a délka vztahu s požadavkem na zrcadlení těchto odpovědí. Zrcadlením je myšlen následující smyšlený případ:

- 1) Žena, 25 let, partner 28 let, 4 roky ve vztahu
- 2) Muž, 28 let, partner 25 let, 4 roky ve vztahu

Zatímco pohlaví bylo ve všech kontrolovaných situacích v pořádku, věk partnera a délky vztahů místy vykazovaly drobné odchylky. Ze subjektivního pohledu byly zjištěné odchylky vyhodnoceny jako přijatelné, reflektující subjektivně přijatelnou míru chybovosti.

17.6.2 Získaná data

Další část kapitoly prezentuje způsob získání a nakládání s daty u vybraných částí dotazníku, jelikož se jedná o opakující se metody, kde není potřeba uvádět opakující se informace.

Pohlaví, Vzdělání, Aktuálníinnost

Zatímco proband na otázku pohlaví vybírá odpověď ze slovních možností „muž“, „žena“ či „jiné“, v rámci exportu dat odchází k automatickému převodu textové podoby na číselnou. Muži odpovídají hodnotou 1, Ženy odpovídají hodnotou 2, „Jiné“ odpovídá hodnotou 3 – hodnoty vycházejí z pořadí, v jakém jsou nabídnuty probandovi při vyplnění dotazníku. Nebyl nutný zásah ve formě překódování dat.

V k

Informace o v ku respondenta nebylo nutno blíže upravovat, jelikož byla zjiš ována hodnota s p esností na roky a samotný dotazník m l nastaveny hranice, ve kterých se m že odpov probanda pohybovat. Výchozím bodem pro stanovení v ku byla hranice 18 let, celá škála se pohybovala do 40 let v etn . Výzkum je sice zam ěn na období mladé dosp losti, které bylo výzkumn vymezeno v kem 20 až 35 let, nicmén zám rn byla hranice respondent posunuta až do v ku 40 let z d vodu, aby nedocházelo ke zkreslení z pohledu za azení probanda do výzkumu. Zám rn tedy nebyly hranice nastaveny shodn s cílovou v kovou skupinou 20 - 35 let, protože v p ípad p esko ení otázky probandem systém ukládá p vodní hodnotu, tedy 18 let a v p ípad starších respondent lze o ekávat volbu nejvyššího v ku, který jim systém dovolí. Bez tohoto kroku by všichni probandi, kte í nezodpov d li dotaz na v k, byli chybn za azení do v kové skupiny 20 - 23 let a zárove všichni respondenti v ku nad 35 let by byli azení do v kové skupiny 32 – 35 let místo vy azení z výzkumu, což by negativn ovlivnilo výsledky celého výzkumu.

V k partnera

Zjiš t ný v k partnera respondenta s p esností na roky nebylo nutno upravovat. Z pohledu probanda byla spodní hranice v ku stanovena na 15 let z d vodu zákonem stanovené hranice legálního zapo etí sexuálního styku.

Navšt ování bohoslužeb, sdílení stejné domácnosti, manželství, pravidelnost sexuálního života

Otázky s možností odpov di ano/ne, kdy p i exportu dat došlo k automatickému p ekódování na íselné ekvivalenty, „ano“ = 1, „ne“ = 2, a nebyl nutný zásah ze strany výzkumníka.

Délka vztahu

Na délku vztahu jsou mířeny dvě otázky, první je kontrolní ve formě odpovědí ano/ne a zjišťuje, zda proband je ve vztahu déle jak 6 měsíců. Při negativní odpovědi dojde systémem k ukončení pokusu dotazník vyplnit, což nastalo v 117 případech.

U druhé otázky již proband volí konkrétní délku právě trvajících vztahu s přesností na měsíce pomocí dvou posuvníků, jedním zvolí roky, druhým volí měsíce. V rámci zpracování dat byly tyto dvě hodnoty převedeny v jednu, která udává délku vztahu v letech s přesností na desetinná místa. Vzorec pro převod je následující:

$$\text{délka vztahu} = r + \frac{\text{měsíc}}{12}$$

Pro náhodně vybraný případ probanda, který uvedl **3 roky** a **5 měsíců**, je situace následující:

$$\text{délka vztahu} = r + \frac{\text{měsíc}}{12} = 3 + \frac{5}{12} = 3,4167$$

V rámci hypotéz 3 a 6 se pak pracuje s touto vypočtenou hodnotou.

Potomci

Informace o potomcích se současným partnerem je rozdělena na dvě úrovně. V první je formou odpovědí ano/ne zjištěna existence potomků, v druhé je konkrétní dotaz na jejich počet. V případě, že proband uvedl, že nemá se současným partnerem potomky, na počet potomků ptán nebyl. Informace o potomcích z první úrovně byla automaticky převedena na číselné hodnoty při exportu dat. Existence potomků odpovídá hodnotě 1, jejich absence pak 2.

17.6.3 P íprava dat pro jednotlivé hypotézy

Data pro H1

Bez pot eby úprav, v obou p ípadech byla slovní sedmibodová škála pro aktuální a dlouhodobou vztahovou spokojenost automaticky p evedena na íselné hodnoty p í exportu souboru dat. U obou škál zna í nízké hodnoty nespokojenost a vysoké hodnoty naopak spokojenost. Hodnoty se pohybují na uzav eném intervalu [1;7] s p esností na celá ísla.

Data pro H7

Vyjád ení celkové napln nosti pot eb bylo provedeno v postupných krocích. Prvním krokem bylo zjišt ní rozdílů mezi d ležitostí a vnímanou realitou jednotlivých životních aspekt , což v praxi znamená od hodnoty d ležitosti první z devatenácti testovaných položek ode íst hodnotu vnímané reality pro stejnou položku, a tento krok provést pro každou jednotlivou položku. Tento krok vedl k získání 19 hodnot.

V druhém kroku byly všechny záporné hodnoty (vzniklé z prvního kroku) nahrazeny hodnotou „0“, jelikož záporné hodnoty i samotná 0 p edstavovaly pozitivní stav, kdy daná pot eba byla napln na. Kladné hodnoty byly zachovány, jelikož zna í míru nenapln ní dané pot eby.

Ve t etím kroku došlo k zpr m rování hodnot získaných z druhého kroku a s touto hodnotou se dále pracovalo p í statistických testech (u cvi eného p íkladu se jedná o hodnotu 0,75). Získané hodnoty se pohybují na uzav eném intervalu [0;6] s p esností na celá ísla.

Pro ilustraci je uveden zkrácený příklad na smyšleném probandovi a čtyřech testovaných položkách:

Tabulka 17-7 Vyjádření naplnění potřeb

získané hodnoty od probanda	15/24 Výroky - dle ležitost Zdraví	15/24 Výroky - dle ležitost Poctivost	15/24 Výroky - dle ležitost Vzdělání	15/24 Výroky - dle ležitost Píle/pracovitost
	1 - není dle ležitost 7 - velmi dle ležitost	1 - není dle ležitost 7 - velmi dle ležitost	1 - není dle ležitost 7 - velmi dle ležitost	1 - není dle ležitost 7 - velmi dle ležitost
	7	6	7	6
	16/24 Výroky - realita Zdraví	16/24 Výroky - realita Poctivost	16/24 Výroky - realita Vzdělání	16/24 Výroky - realita Píle/pracovitost
1 - v bec 7 - pln vyhovuje	1 - v bec 7 - pln vyhovuje	1 - v bec 7 - pln vyhovuje	1 - v bec 7 - pln vyhovuje	
6	7	7	4	
krok 1	1	-1	0	2
krok 2	1	0	0	2
krok 3	průměrná hodnota 0,75			

Data pro H8

Délka vztahu je vypočtena dle popisu v kapitole 17.6.2. Výsledná hodnota pro statistické testy je počet let s přesností na desetinná místa.

Informace o typu svazku rodičů nebylo nutné upravovat, jelikož došlo k automatickému převodu na číselné hodnoty při exportu dat a nabývají hodnot 1, 2 a 3 ve smyslu nesezdání, manželé, rozvedení (rozpadlý vztah). Vzhledem k nízkému počtu nesezdaných je ve statistických testech pracováno jen s hodnotami 2 a 3 (manžele vs rozpadlé vztahy rodičů).

Data pro H9

Míra důvěry k partnerovi vychází z hodnocení na škále 1 až 7 bez nutnosti úprav.

Informace o typu svazku rodičů nebylo nutné upravovat, z důvodu uvedených u předšlé H8. jelikož došlo k automatickému převodu na číselné hodnoty při exportu dat a nabývají hodnot 1, 2 a 3 ve smyslu nesezdání, manželé, rozvedení (rozpadlý vztah). Vzhledem k nízkému počtu nesezdaných je ve statistických testech pracováno jen s hodnotami 2 a 3 (manžele vs rozpadlé vztahy rodičů).

Data pro H2

Míra shody s partnerem je určena průměrným hodnocením shody v jedenácti vybraných tématech týkajících se života a vztahu. Každé z jedenácti témat je vyhodnoceno na škále 1 až 7, plnou shodu reprezentuje hodnota 0 a naopak nulovou shodu hodnota 6. Do statistických testů vstupuje průměr ze získaných hodnot z uzavřeného intervalu [0;6] s přesností na desetinná místa. Minimální počet hodnocených témat pro účast respondent ve výzkumu je devět položek z celkového počtu jedenácti, z důvodu, že partnerská dvojice nemusí probírat všechna z nabídnutých témat a proband nemá co odpovídat.

Hodnota dlouhodobé spokojenosti vychází z hodnocení na škále 1 až 7 bez nutnosti úprav.

Data pro H3

Délka vztahu je vypočtena dle popisu v kapitole 17.6.2.. Výsledná hodnota pro statistické testy je počet let s přesností na desetinná místa.

Věk probanda bez nutnosti úprav jako číselná hodnota s přesností na roky.

Data pro H4

Délka vztahu je vypočtena dle popisu v kapitole **17.6.2**. Výsledná hodnota pro statistické testy je též počet let s p esností na desetinná místa.

Hodnota dlouhodobé spokojenosti vychází op t z hodnocení na škále 1 až 7 bez nutnosti úprav.

Data pro H5

Hodnocení partnera je ur eno pr m rným hodnocením r zných charakteristik z osmi vybraných. Každá z osmi charakteristik je vyhodnocována na škále 1 až 7, p i emž pozitivní hodnocení reprezentuje hodnota 7 a nízké hodnocení hodnota 1. Do statistických test vstupuje pr m r ze získaných hodnot z uzav eného intervalu [1;7] s p esností na desetinná místa. Minimální počet hodnocených charakteristik nebylo nutno stanovit, jelikož všichni platní probandi vyplnili všechny uvedené položky.

Hodnota dlouhodobé spokojenosti vychází op t z hodnocení na škále 1 až 7 bez nutnosti úprav.

Data pro H6

Bez nutnosti úpravy dat. Informace o existenci potomk je vyjád ena pomocí hodnot 1 a 2. V p ípad , že proband potomky má, odpov je ozna ena íslem 1, bez potomk je potom ozna ována íslem 2.

Hodnocení spokojenosti se sexuálním životem prob hlo na hodnotící škále 1 až 7 bod , kde vyšší známka zna í vyšší spokojenost.

Data pro H10A

Typ citové vazby je ur en pomocí postupu uvedeného v kapitole **10.6.1**. Následn je provedeno p ekódování slovní podoby na íselnou, kde *super-jistá* citová vazba má hodnotu 1, *jistá* citová vazba má hodnotu 2, *úzkostná* citová vazba má hodnotu 3, *vyhýbavá* citová vazba 4 a *úzkostn vyhýbavá* nese hodnotu 5.

Hodnota dlouhodobé spokojenosti vychází z hodnocení na škále 1 až 7 bez nutnosti úprav.

Data pro H10B

Postup platný, jako u hypotézy H10A. Typ citové vazby je určen pomocí postupu uvedeného v kapitole **10.6.1**. Následně je provedeno překódování slovní podoby na číselnou, kde *superjistá* citová vazba má hodnotu 1, *jistá* citová vazba má hodnotu 2, *úzkostná* citová vazba má hodnotu 3, *vyhýbavá* citová vazba 4 a *úzkostně vyhýbavá* nese hodnotu 5.

Míru naplnění potřeb ilustruje kapitola 10.5.1.

Data pro H11

Délka setrvání ve vztahu byl automaticky převeden ze slovní do číselné podoby při exportu dat. Respondenti, kteří uvedli délku „jiné“ nejsou ve statistickém testu zohledněni.

Hodnota dlouhodobé spokojenosti vychází z hodnocení na škále 1 až 7 bez nutnosti úprav.

17.7 P íloha .7 Metodika vyhodnocování statistických test

17.7.1 Korela ní koeficient

Interpretace zjišt ného korela ního koeficientu „ r “ se ídí následovn (Dostál, 2020):

$|r| < 0,1$ *zanedbatelný vztah*

$|r| < 0,3$ *slabý vztah*

$|r| < 0,5$ *st edn silný vztah*

$|r| \geq 0,5$ *silný vztah*

Korela ní koeficient „ r “ m že nabývat hodnot $[-1;1]$, v uvedeném klí i je použitý zápis v absolutní hodnot . Dosahuje-li „ r “ kladných hodnot blízkých hodnot 1 , jedná se o reprezentaci p ímé úm ry (s rostoucí hodnotou A roste i hodnota B). V p ípad , že „ r “ nabývá hodnot blízkých -1 , jedná se o vztah nep ímé úm ry (s rostoucí hodnotou A klesá hodnota B).

17.7.2 p hodnota

Interpretace zjišt né hodnoty „ p “, která m že nabývat hodnot $[0;1]$, se ídí porovnáním v í hladin významnosti „ α “ následovn (Dostál, 2020):

$p \geq \alpha; \alpha = 0,05$ *nulovou hypotézu **nezamítáme***

$p < \alpha; \alpha = 0,05$ *nulovou hypotézu **zamítáme**, signifikantní výsledek*

$p < \alpha; \alpha = 0,01$ *nulovou hypotézu **zamítáme**, vysoce signifikantní výsledek*

$p < \alpha; \alpha = 0,001$ *nulovou hypotézu **zamítáme**, velmi vysoce signifikantní výsledek*

Pokud se „ p “ hodnota pohybuje na intervalu $[0,05;0,1]$ hovo íme o trendu.

17.7.3 Míra ú inku

Míra ú inku/vlivu jednotlivých aspekt (rozd lení do logických skupin), zna ená „**d**“, je vypo tena vztahem (Dostál, 2020):

$$d = \frac{\bar{x} - \mu}{\sigma}$$

Kde:

d – míra ú inku/vlivu [-]

\bar{x} – pr m r zkoumané hodnoty v dané skupin – v rámci hodnoty N [-]

μ – pr m r zkoumané hodnoty v rámci celého souboru – ve vzorku 567 proband [-]

σ – sm rodatná odchylka celého souboru – ve vzorku 567 proband

Zjišt né míry vlivu pak lze, v rámci analyzovaných dat pro danou hypotézu, porovnat mezi sebou, kdy vyšší kladné íslo zna í vyšší pozitivní vliv nebo naopak vysoké záporné íslo zna í negativní vliv.

17.7.4 Síla testu

Test je považován za silný, pokud je zjišt ná hodnota síly testu vyšší nebo rovna 0,7, z možného rozsahu [0;1] (Statsoft, 2014). Pro korela ní koeficient je vypo tena skute ná síla testu na základ jeho velikosti, pro Mann-Whitney v U-test a Kruskal-Wallisovu ANOVU je síla testu zvolena 0,95 a je kontrolována podmínka velikosti vzorku pro její dosažení.

17.8 P íloha . 8 Metodika vyhodnocení dotazníku ECR

Postup p í vyhodnocení dotazníku ECR byl subjektivn rozd len na n kolik krok , které jsou v detailu rozepsány níže.

Krok první

Prvním krokem p í vyhodnocení výsledk je vlastní znalost typu použité variace dotazníku ECR, jelikož ECR 36 (ze které vychází ECR-CZ a ECR-S) a ECR-R 36 (ze které vychází ECR-R 16 a ECR-RS) mají odlišné po adí otázek.

Pro vyjasn ní situace je uveden *Obrázek 17-1* zobrazující varianty dotazníku ECR. Jeho smysl je podat p ehled o po tu otázek, které otázky pat í do jednotlivých variací dotazníku ECR, rozd lení otázek na subškály úzkostnosti a vyhýbavosti a ukázat, které hodnoty jsou p í vyhodnocování p evrácené (reverzní). Pro správnou funkci tabulky je st žejní, že zápis po adí otázek v dotazníku je vždy fixní a nem nný. Náhodné po adí otázek vidí až samotný proband p í vypl ování dotazníku. ísla v tabulce 1-36 reprezentují íslo otázky ve výchozím formátu dotazníku (odpovídá sloupci „výchozí dotazník“)

Krok druhý

Druhým krokem je p evod reverzních položek (otázky s ozna ením **R**) na nereverzní. V p ekladu je myšleno, že pokud zvolil proband odpov „v bec nesouhlasím“, která po p evodu na íselnou hodnotu odpovídá hodnot „1“, je nutné ji p evést na hodnotu „7“. Pokud proband volil odpov „úpln souhlasím“, která odpovídá íselné hodnot „7“, je nutné ji p evést na hodnotu „1“. Stejný postup aplikovat pro všechny reverzní položky.

Matematický zápis p evodu reverzních hodnot je následovný:

P i použití **sedmi**bodové škály:

$$pře \quad á ho \quad = \\ |r_1 \quad í p \quad žk \quad - 8|$$

P i použití **p ěti**bodové škály:

$$pře \quad á ho \quad = \\ |r_1 \quad í p \quad žk \quad - 6|$$

Pro škálu libovolného rozsahu **X**:

$$pře \quad á ho \quad = |r_1 \quad í p \quad žk \quad - (X + 1)|$$

Pozn: jedná se o zápis v absolutní hodnot

Tímto krokem se všechny hodnoty p evedou na jednotný bodový systém. V tuto chvíli se stále pracuje s po tem hodnot, který odpovídá po tu otázek zvolené verze dotazníku ECR.

Krok t etí

Ve t etím kroku je proveden sou et hodnot dle barevného rozd lení, které odpovídá hodnoceným subškálám úzkostnosti a vyhýbavosti – viz barevné rozd lení **Obrázek 17-1** (modrá a oranžová barva). Sou tem je získán celkový skór v subškále úzkostnosti (modrá) a subškále vyhýbavosti (oranžová) – dv unikátní hodnoty. Každý celkový skór je pak pod len po tem len , ze kterých vznikl (hodnoty **Obrázek 17-1** - „po ty otázek dle subškál“ – závisí na zvolené variant ě ECR). Jedná se o b žné zpr m rování.

Tímto krokem jsou získány skóry subškál úzkostnosti a vyhýbavosti, které se budou pohybovat v uzav eném intervalu [1;7] s p esností na desetinná místa – ty jsou závislé na zvolené hodnotící škále, interval odpovídá sedmibodové hodnotící škále. V p ípad p ětibodové škály by výsledné hodnoty skór nabývaly hodnot v uzav eném intervalu [1;5] s p esností na desetinná místa.

Obrázek 17-1 P ehled variant ECR

výchozí dotazník	označení	číselné označení otázek dle výchozího dotazníku																		počty otázek dle subškál																			
		1	2	3R	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15R	16	17	18	19R	20	21	22R	23	24	25R	26	27R	28	29R	30	31R	32	33R	34	35R	36	18	18
ECR 36	ECR (36)	1	2	3R	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15R	16	17	18	19R	20	21	22R	23	24	25R	26	27R	28	29R	30	31R	32	33R	34	35R	36	18	18
	ECR-CZ (31)	1	2	3R	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15R	16	17	18	19R	20	21	22R	23	24	25R	26	27R	28	29R	30	31R	32	33R	34	35R	36	17	14
	ECR-S (12)	1	2	3R	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15R	16	17	18	19R	20	21	22R	23	24	25R	26	27R	28	29R	30	31R	32	33R	34	35R	36	5	6
ECR-R 36	ECR-R (36)	1	2	3	4	5	6	7	8	9R	10	11R	12	13	14	15	16	17	18	19	20R	21	22R	23	24	25	26R	27R	28R	29R	30R	31R	32	33R	34R	35R	36R	18	18
	ECR-R (16)	1	2	3	4	5	6	7	8	9R	10	11R	12	13	14	15	16	17	18	19	20R	21	22R	23	24	25	26R	27R	28R	29R	30R	31R	32	33R	34R	35R	36R	8	8
ECR-RS 36	ECR-RS (9)	1	2	3	4	5	6	7	8	9R	10	11R	12	13	14	15	16	17	18	19	20R	21	22R	23	24	25	26R	27R	28R	29R	30R	31R	32	33R	34R	35R	36R	3	6

legenda: R reverzní hodnocení
 otázka není součástí dotazníku
 subškála vyhýbavosti
 subškála úzkosti

Obrázek 17-2 Vyplněný vzor ECR-RS

označení	číselné označení otázek dle dotazníku ECR (36)																		počty otázek dle subškál																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9R	10	11R	12	13	14	15	16	17	18	19	20R	21	22R	23	24	25	26R	27R	28R	29R	30R	31R	32	33R	34R	35R	36R	3	6	
ECR-RS (9)	N/A	2	1	3	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	5	N/A	N/A	N/A	4	N/A	N/A	N/A	N/A	2	3	N/A	2	N/A	N/A	5	N/A	N/A	3	6

hodnoty získané od probanda (sedmibodová hodnotící škála)

legenda: R reverzní hodnocení
 otázka není součástí dotazníku
 subškála vyhýbavosti
 subškála úzkosti

Krok tvrtý

tvrtým a posledním krokem je za azení probanda do jedné z definovaných kategorií citové vazby v závislosti na zjišt ných hodnotách obou subškál. V p ípad sedmibodové škály je hrani ní hodnota rovna 4 – zna ící st ední hodnotu intervalu, na kterém se mohou nacházet skóry subškál úzkostnosti a vyhýbavosti. Graficky znázor uje *Tabulka 17-8*:

Tabulka 17-8 Za azení do typu citové vazby (sedmibodová hodnotící škála)

Citová vazba	skór úzkostnosti	skór vyhýbavosti
Jistá	<1;4>	<1;4>
Úzkostná	(4;7>	<1;4>
Vyhýbavá	<1;4>	(4;7>
Úzkostn -vyhýbavá	(4;7>	(4;7>

Vzhledem k zavedení nového typu citové vazby – super jistá citová vazba, bylo p í azení do definovaných kategorií citových vazeb provedeno dle následující *Tabulka 17-9*:

Tabulka 17-9 Za azení do typu citové vazby Brlicová 2021

Citová vazba	skór úzkostnosti	skór vyhýbavosti
Super-Jistá	$\leq 2,1$	$\leq 2,1$
Jistá	≤ 4	≤ 4
Úzkostná	(4;7>	≤ 4
Vyhýbavá	≤ 4	(4;7>
Úzkostn -vyhýbavá	(4;7>	(4;7>

Došlo k rozd lení intervalu náležícího p vodní jisté citové vazb , nebyl proveden zásah do ostatních citových vazeb. Hrani ní hodnota 2,1 (pro sedmibodovou hodnotící škálu) byla ur ena na základ *cut-off score* závislosti dlouhodobé spokojenosti v partnerském vztahu na hodnocení subškál úzkostnosti a vyhýbavosti dotazníku ECR.

Pro ilustraci je uveden zkrácený příklad na smyšleném probandovi pro ECR-S:

Získané hodnoty od respondenta v úspornější grafické podobě **Tabulka 17-10**:

Tabulka 17-10 Hodnoty vyplněného dotazníku ECR-S (smyšlené)

Íselné označení otázek dle dotazníku ECR (36)											
označení	2	3	4	19	23	28R	29R	31R	34R	počet otázek dle subškál	
ECR-RS (9)	2	1	3	5	4	2	3	2	5	3	6
hodnoty od probanda (sedmibodová hodnotící škála)											

V druhém kroku došlo k obrácení hodnot získaných u otázek 28, 29, 31 a 34 (zmenšena na ísla ve žlutém podbarvení) a odstranění indexu „R“, **Tabulka 17-11**:

Tabulka 17-11 Hodnoty vyplněného dotazníku ECR-S (smyšlené) po převrácení reverzních položek

Íselné označení otázek dle dotazníku ECR (36)											
označení	2	3	4	19	23	28	29	31	34	počet otázek dle subškál	
ECR-RS (9)	2	1	3	5	4	6	5	6	3	3	6
hodnoty od probanda (sedmibodová hodnotící škála)											

Tímto krokem je výpočet průměru pro jednotlivé subškály:

$$\text{průměr škálu úzkostnosti} = \frac{P_2 + P_3 + P_4}{3} = \frac{2 + 1 + 3}{3} = \frac{6}{3} = 2$$

$$\text{průměr škálu vyhybavosti} = \frac{P_1 + P_2 + P_2 + P_2 + P_3 + P_3}{6} = \frac{5 + 4 + 6 + 5 + 6 + 3}{6} = \frac{29}{6} = 4,833$$

Posledním krokem je píazování typu citové vazby pomocí **Tabulka 17-12**

Tabulka 17-12 Ukázka píazování dle typu citové vazby

Citová vazba	skóre úzkostnosti	skóre vyhybavosti
Jistá	<1;4>	<1;4>
Úzkostná	(4;7>	<1;4>
Vyhybavá	<1;4>	(4;7>
Úzkostná -vyhybavá	(4;7>	(4;7>

Vzhledem ke skóre 2 v rovině úzkostnosti a skóre 4,8 v rovině vyhybavosti, výslednou citovou vazbou respondenta je vazba vyhybavá.

18 Zpětná vazba respondent

„Pekný De , Vyplnil som Váš výskumný dotazník . Máte ho ve mi profesionálny . Super držím Vám palce . Prepá te , ale musím rešpektova zásadu dobrovo nosti , pretože priate ka poskytuje dáta iba najbližším osobám a dotazník som nepároval . Dúfam, že to nespôsobí problémy.

Prajem Vám pekné prázdniny a nech sa Vám darí.B-)“

„Milá Anito,

Vyplnila jsem Váš dotazník. Hodnoty u mladých pár mi p ijde jako skv lé téma.

V pr b hu jsem m la problém s pár ástmi, proto bych ráda poslala zp tnou vazbu.

Otázka 16 pro m byla opravdu o íšek. Nechápala jsem zadání ani slovní popis bodové škály. Bylo to myšleno jako moje aktuální spokojenost, porovnání s okolím nebo jak jsem na tom te z hlediska výhledu do svého celého života? Strávila jsem tam opravdu dost asu, tak snad jsem nakonec zvolila odpov ěi správn .

Mátly m ob as i dopl ující slova za poml kou i v závorce, jelikož dodaly dané podotázce úpln jiný kontext ve srovnání se zbytkem a bodová škála se najednou zdála mimo smysl otázky. A naposled, spíš drobnost, je seskládání stupnic v otázkách. N kde byly od negativ k pozitiv m a pak najednou naopak. To m p ekvapilo, málem jsem nejd ív odpov d la úpln obrácen .

Jinak díky za dotazník. Ur it je za ním spousta práce.

P eji Vám vše nejlepší do studia i jinde v život a užívejte si léto“

„Ahoj. Chtela bych te poprosit o radu. Vzhledem k tomu ze studujes psychologii, tak mi prijdes asi nejbliz tomu, co resim. S pritelem se hadame, to je prirodzene, ze se lidi neshodnou ve 100%... ale co me osobne hodne trapi a citim se pak hodne spatne jsou situace, kdy neco rekne a pak to neudela. Napr. vcera, sel do kina a kdyz jsem se ho zeptala jestli prijde rovnou domu pak nebo pujdou na pivo, rekl mi ze prijde domu. Vedela jsem ze kino uz skoncil, tak jsem mu napsala, kde teda je. Odpoved byla “sli jsme na pivo, bez klidne spat.” Kdyz dosel tak jsem nespala, ne protoze bych se chtela hadat, ale protoze mi to proste neslo. Tohle se totiz deje pomerne casto. Zeptala jsem se ho proc mi lhal. Rekl ze mi nelhal, protoze mi nic neslibil. Ani, citim se jako by mnou manipuloval, kdyz mi tvrdi, ze to ze mi rekne ze prijde neni slib. O to hur kdyz mi rekne, ze to rekl, jen proto, ze vi, ze jsem to chtela slyset. Nechci delat z komara velblouda, ale vzdycky kdyz se tohle stane, tak se citim heozne. Nejdriv jsem smutna, potom se vztekam, pak se stahnu a rozklepu, mam pocit ze se mi toci hlava, jde na me zvlastni horko. A nevim co je spatne.“

19 Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1-1 Různé pohledy na vývojové fáze dospívání člověka

Obrázek 12-1 Pyramida potřeb mladé dospělosti

Obrázek 17-1 Pohled variant ECR

Obrázek 17-2 Vyplněný vzor ECR-RS

Tabulka 4-1 Rozdělení a charakteristika citových vazeb (Domingue & Mollen, 2009)

Tabulka 10-1 Pohled metod testů spokojenosti partnerských vztahů

Tabulka 12-1 Výsledky hypotézy H00

Tabulka 12-2 Výsledky hypotézy H7

Tabulka 12-3 Výsledky hypotézy H8

Tabulka 12-4 Výsledky hypotézy H9

Tabulka 12-5 Výsledky hypotézy H10A

Tabulka 12-6 Závislost spokojenosti na typu citové vazby

Tabulka 12-7 Výsledky hypotézy H10B

Tabulka 12-8 Závislost naplnění potřeb na typu citové vazby

Tabulka 12-9 Výsledky hypotézy H11

Tabulka 12-10 Závislost spokojenosti na délce setrvání ve vztahu

Tabulka 12-11 Naplnění potřeb v mladé dospělosti část A

Tabulka 12-12 Závislost spokojenosti na délce setrvání ve vztahu

Tabulka 14-1 Pohled výsledků statistického testování hypotéz

Tabulka 17-1 Výsledky hypotézy H1

Tabulka 17-2 Výsledky hypotézy H2

Tabulka 17-3 Výsledky hypotézy H3

Tabulka 17-4 Výsledky hypotézy H4

Tabulka 17-5 Výsledky hypotézy H5

Tabulka 17-6 Výsledky hypotézy H6

Tabulka 17-7 Vyjádření naplnění potřeb

Tabulka 17-8 Zařazení do typu citové vazby (sedmibodová hodnotící škála)

Tabulka 17-9 Zařazení do typu citové vazby Brlicová 2021

Tabulka 17-10 Hodnoty vyplněného dotazníku ECR-S (smyšlené)

Tabulka 17-11 Hodnoty vyplněného dotazníku ECR-S (smyšlené)

Tabulka 17-12 Ukázka zařazení dle typu citové vazby

Graf 10-1 Rozložení probandů dle typu citové vazby

Graf 11-1 Rozložení probandů dle pohlaví

Graf 11-2 Rozložení probandů dle věkových skupin - muži

Graf 11-3 Rozložení probandů dle věkových skupin - ženy

Graf 11-4 Porovnání vztahů ku mezi partnery

Graf 11-5 Rozložení probandů dle dosaženého vzdělání

Graf 11-6 Rozložení probandů dle aktuální zítelinnosti

Graf 11-7 Rozložení probandů dle aktuální zítelinnosti

20 Seznam symbolů, index a značek

Dotazníky:

EES	– Emotional Empathy Scale
ECR	– Experiences in close relationships
ECR – CZ	– Experiences in close relationships – český překlad
ECR – R	– Experiences in close relationships – Revised
ECR – S	– Experiences in close relationships – Short
PCI	– Procrastinatory cognitions inventory
CSI	– Couples Satisfaction Index
RDAS/DAS	– Revised Dyadic Adjustment Scale / Dyadic Adjustment Scale
IMS	– Investment Model Scale
KMSS	– Kansas Marital Satisfaction Scale
MAT	– Marital Adjustment Test
MOQ	– Marital Opinion Questionnaire
SMD	– Semantic Differential
QMI	– Quality of Marriage Index

Matematické/Statistické

SD	– směrodatná odchylka [-]
d	– míra úniku nezávislé proměnné na závislou proměnnou [-]
p	– pravděpodobnost [%;-]
r	– korelační koeficient
r_s	– Spearmanův korelační koeficient
\bar{x}	– průměr zkoumané hodnoty v dané skupině – hladina významnosti statistického testu [-]
μ	– průměr zkoumané hodnoty v rámci celého souboru
σ	– směrodatná odchylka celého souboru

Jazykové

n. d.	– nedatováno
et al.	– a kolektiv

Specifické pro předloženou práci

H1 až H11	– hypotéza číslo 1 až hypotéza číslo 11
$H?_A$	– hypotéza alternativní (otazník je nahrazen číslem hypotézy 1-11)
$H?_0$	– hypotéza nulová (otazník je nahrazen číslem hypotézy 1-11)
N	– počet probandů [-]
PX	– položka X [-]
P1	– položka 1 [-]
R	– reverzní